

glas gospodarstva

NACIONALNI ENERGETSKI IN PODNEBNI NAČRT ŽRTVUJE SLOVENSKO INDUSTRIJO

februar 2020

**Kar cenim v koncernu, je
močan socialni čut**

*Intervju s Saro Čučnik, izvršno direktorico
v podjetju ebm-papst*

**Posredno bomo
posledice čutili tudi pri nas**

*Koronavirus bo vplival na svetovno
gospodarstvo, tudi na slovensko*

**Ideje, ki se jim je
treba v prihodnje izogniti**

Osnutek novega Stanovanjskega zakona

A photograph of two construction workers on a roof. One worker in the foreground is using a red power drill on a metal beam. Another worker is visible in the background. The sky is blue with white clouds and a bright sun flare.

Individualne rešitve po meri
za financiranje gospodarskih vozil
pri Porsche Finance Group Slovenia

Porsche Finance Group Slovenia ponuja bogat nabor produktov, ki vam omogočajo celovite rešitve z namenom doseganja nizkih mesečnih stroškov ob veliki meri fleksibilnosti. Naj gre za financiranje, zavarovanje, vzdrževanje ali Porsche Leasing asistenco, zaupajte partnerju z več kot 20-letnimi izkušnjami.

Pri pooblaščenem trgovcu vozil Volkswagen Gospodarska vozila se pozanimajte o ponudbi, ki vam jo ukrojimo po meri.

Verovškova 74, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 53 03 700, faks: 01 53 03 799
www.porscheleasing.si

**Gospodarska
vozila**

Uvodnik

Izzivi Slovenije – izzivi nove vlade

Na prvi pogled bo nova slovenska vlada dobila razmere, kakršnih ni dobila še nobena vlada v samostojni Sloveniji. Dolgoletno stabilno gospodarsko rast, trgovinski presežek, izravnane javne finance in znižanje javnega dolga, nizko brezposelnost, visoko bonitetno oceno, veliko investicijsko aktivnost, stabilnost itd. Če bi nekdo gledal od zunaj ali z višine na dosedanje prevzemajoče bilance, bi tej vladi namenil najdaljši aplavz.

Ampak le, če bi gledal z zelo velike višine, od daleč. Podrobnejši in skrbnejši pregled odkrije številne slabosti, statistika pa prikriva vsebinsko, konceptualno in strateško praznino.

Če začnem od zadaj, od najnovejšega, kar je razgalilo nekompetentnost vladajoče politike. Nacionalni energetski in podnebni načrt, tako kot je pripravljen, pomeni konec slovenske industrije. V vladnem imenu so pripravljavci prihodnost Slovenije pripravili tako, da moramo resetirati, kar imamo, od česar živimo. Seveda so pomembni vsi sektorji, ne le v storitvah, tudi šolstvo, vojska, javna uprava, varuhi narave, civilnodružbena gibanja. Ampak, če ugasnemo industrijo, če v Idriji naša industrijska velikana zapreta vrata zaradi okoljskih zahtev, kot jih postavljajo v t. i. NEPN, potem ne bo zmanjkalo vira le za življenje v tej dolini, temveč tudi za prestolnico. Kako je sploh mogoče, da z vladnim sponzorstvom nekdo pripravlja tako neuravnotežen in poguben razvojni koncept?

Vsi vemo, da z infrastrukturo 19. stoletja ne moremo biti konkurenčni v 21. stoletju. Tempo, s katerim smo se lotili posodabljanja, v pretežnem delu z evropskimi sredstvi, pa potrjuje, da nekdo ne razume ključne paradigme sodobnega časa – omejenosti časa, ki je na voljo od spoznanja po neki spremembi do njene realizacije.

Pričakovanja prebivalcev, da se izboljša splošni in individualni standard, so se lotili na napačni strani. Namesto da bi z vlaganji v razvoj, infrastrukturo, prepoznavnost, kompetentnost itd. povečali produktivnost in dodano vrednost, so povečali plače v javnem sektorju, minimalno plačo, pokojnine in socialne prejemke. Namesto da bi podpirali večjo produkcijo, so podprli večjo porabo. Slovenija je ostala med državami, ki nadpovprečno malo javnih sredstev namenjajo za raziskave in razvoj, z neposredno predpisanim načinom povečevanja kupne moči pa ne dvigujemo razvitosti domačega gospodarstva.

Marsikaj bi lahko rekli še o razmerah pri urejanju razmer v zdravstvu, šolskem sistemu, organiziranosti javnega sektorja, mednarodnih odnosih.

Problemi, ki jih je dobila sedanja vlada (v odstopu) pred slabima dvema letoma, so se povečali. In potrdilo se je, da manjšinska vlada ne more izpeljati nobene resne spremembe. In ne da bi gojil simpatije do Levice, prej nasprotno, vendar, kar so zahtevali in pričakovali, je bilo povsem legitimno, saj je bilo zapisano v koalicijski pogodbi. Za razliko od volilnih programov in predvolilnih obljub, ki so namenjene predvsem snubljenju volivcev, so koalicijske zaveze zakon. V Nemčiji o njih glasujejo vsi člani stranke, ki jo sprejemajo. In jih potem to tudi zavezuje.

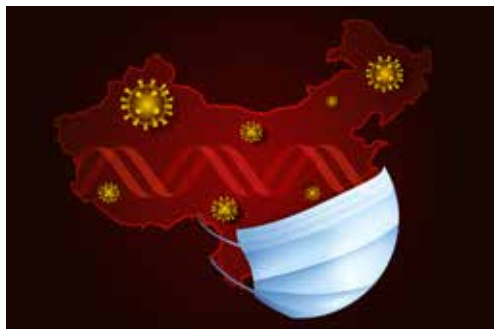
Zato sploh ni pomembno, kaj vse bodo obljubili, ali pa pozabili obljubiti avtorji v predvolilnih programih. Kaj bo z izzivi Slovenije, bo potrebno počakati do nove koalicijske pogodbe. In ja, ko to pišem, še ne vem, ali bodo za to sploh potrebne nove volitve. [gg](#)

Foto: Barbara Reya

Problemi, ki jih je dobila sedanja vlada (v odstopu) pred slabima dvema letoma, so se povečali. In potrdilo se je, da manjšinska vlada ne more izpeljati nobene resne spremembe.

Samo Hribar Milič, odgovorni urednik

**Umik iz Kitajske,
vendar za kakšno ceno? 62**
Koronavirus pred podjetja postavlja izzive.

**Brez blagovne znamke
ni produkta ali storitve 66**
Gradnja blagovnih znamk pomeni eno
ključnih svetovalnih storitev v prihodnosti.

**Porezati je treba
vso maščobo z mesa 17**
Intervju z Maticem Golobom, strokovnjakom
za vitek razvoj in inoviranje

glas gospodarstva

februar 2020

Uvodnik	
Izzivi Slovenije – izzivi nove vlade	3
Poslovna klima	
Zaradi demografskih sprememb in rasti gradbeništva več tujcev na trgu dela	6
Intervju	
Kar cenim v koncernu, je močan socialni čut	7
NEPN	
Nacionalni energetske in podnebni načrt žrtvuje slovensko industrijo	10
Koronavirus	
Posredno bomo posledice čutili tudi pri nas	12
Intervju	
Odločite se za agilno transformacijo le, če vam bo to pomagalo	13
Intervju	
Problem morajo vsi razumeti na isti način	16
Intervju	
Porezati je treba vso maščobo z mesa	17
Nagrada GZS	
Kmalu bodo podeljeni gospodarski oskarji	18
Stanovanjska zakonodaja	
Ideje, ki se jim je treba v prihodnje izogniti	19
Izobraževanje	
Opravljanje prakse doma ali v tujini?	22
Sejmišča	
Dogodki, ki bodo privabili tisoče	25
Razpisi	
Na voljo več kot 38 milijonov evrov	29
Vajeništvo	
V zadnjih treh letih zaposlili 653 papirničarjev	31
Agrikulturni obeti	
Trajnost od vil do vilic – utopija ali realnost?	32
Jugovzhodna regija	
Gospodarska slika	
Vse od ustanovitve zbornice poslujejo z dobičkom	34
Infrastruktura	
Območja s slabo prometno povezavo lahko hitro izgubijo razvojni potencial	39

Izdajatelj:
Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Odgovorni urednik:
Samo Hribar Milič

Izvršna urednica:
Barbara Perko

Oblikovanje:
Samo Grčman

Uredniški odbor:
Grit Ackermann, Antonija Božič Cerar,
Marko Djinović, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Tomaž Kordiš,
Tajda Pelicon, Petra Prebil Bašin,
Matej Rogelj, Igor Zorko

Uredništvo:
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:
Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Turizem	
Dolenjska mesta se povezujejo v mrežo trajnostne mobilnosti	43
Inovacije	
Ključno vlogo pri razvoju inovacijske kulture v podjetju ima vodstvo	48
Kadri	
Delovno silo morajo iskati tudi v tujini	50
Lestvica	
Top 100 podjetij v Jugovzhodni regiji (brez občine Ribnice in Kočevje), 2018	53
Smart Society	
Potrebujemo pametna in povezana mesta	59
ETIM Slovenija	
Kako dvigniti prodajo z digitalizacijo tehničnih izdelkov	61
GG svetovalec	
Finančni nasvet	
Umik iz Kitajske, vendar za kakšno ceno?	62
Okoljski nasvet	
Pogoji OVD za večje industrijske naprave	63
Pravni nasvet	
Delodajalčeva vloga pri pridobivanju kredita delavca	64
Kreativni nasvet	
Miti in resnice o kreativnosti	65
Mentorska shema	
Brez blagovne znamke ni produkta ali storitve	66
CEMP	
Mednarodni kotichek	68
In Memoriam	
Zdravko Praznik	69
Razpis	
Na voljo tudi do 40.000 evrov	70
Stališča	72
Novice	73
Napovednik	74

Odločite se za agilno transformacijo le, če vam bo to pomagalo **13**

Intervju z Alize Hofmeester

Dogodki, ki bodo privabili tisoče **25**

Na treh največjih slovenskih sejmiščih se bo v 2020 veliko dogajalo.

Na voljo več kot 38 milijonov evrov **29**

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo bo pripravilo 14 novih razpisov

Tisk: Present, d. o. o.

Datum natisa: 25. 2. 2020

Distribucija: Pošta Slovenije

ISSN 13183672

Revijo Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je: 80,00 evrov z vključenim DDV.

Poština za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljja Gospodarske zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva 13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno številko 516.

Notranjost revije je natisnjena na recikliranem papirju Viprint papirnice VIPAP VIDEM KRŠKO, d. d., ki je za vse papirje pridobila certifikat FSC®, za nekatere papirje iz grafičnega programa pa tudi certifikat Ecolabel (okoljska marjetica).

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na rastlinski osnovi.

Poslovna klima

Zaradi demografskih sprememb in rasti gradbeništva več tujcev na trgu dela

Rast zaposlenosti v 2019 je v veliki meri temeljila na zaposlovanju tujcev.

Darja Močnik, Analitika GZS

Tuji državljani so predstavljali 7,3 % vseh prebivalcev Slovenije.

Decembra 2019 je bilo v Sloveniji največ delovno aktivno zaposlenih (901.728 oseb) vse od leta 2005, ko so začeli z merjenjem števila zaposlenih po tej metodologiji. Ob še vedno visokem povpraševanju delodajalcev po zaposlenih za opravljanje enostavnih del in posledicah demografskih sprememb se vse bolj povečuje zaposlovanje tujcev. V letu 2019 je rast zaposlovanja tujcev prispevala k skupni rasti zaposlenosti preko 70 odstotkov, v zadnjih petih letih je ta prispevek znašal 43 odstotkov. V Sloveniji je bilo v 2019 izdanih 15.878 delovnih dovoljenj, veljavnih pa jih je bilo 35.800. Največ veljavnih delovnih dovo-

ljenj (99 odstotkov) so lani imeli državljani Bosne in Hercegovine, sledili so državljani Srbije. Število državljanov Republike Slovenije se od polletja 2012 zmanjšuje (več izselitev kot priselitev). V zadnjih petih letih je število državljanov upadlo za 29 tisoč. Na drugi strani pa se vse bolj povečuje število tujih državljanov, in sicer jih je bilo v zadnjih 5 letih dobrih 68 tisoč več. Tako so tuji državljani 1. oktobra 2019 predstavljali 7,3 odstotka vseh prebivalcev Slovenije. **gg**

10 ključnih podatkov

Rast izvoza 8,5 % (2019/2018)

Slovenija je v 2019 beležila visoko rast blagovne menjave (izvoz +8,5 %, uvoz +10,9 %) predvsem zaradi rasti distribucijske aktivnosti - menjave medicinskih in farmacevtskih proizvodov. Ob izvzetju slednjega bi se menjava opazneje upočasnila. Upočasnila se je rast izvoza nekaterih izdelkov predelovalnih dejavnosti, tudi z najpomembnejšo partnerico Nemčijo (rast izvoza znaša le okoli 1 %, uvoz je bil malo pod ravno predhodnega leta).

Rast industrijske proizvodnje 3,3 % (I-XI 19/I-XI 2018)

Razmere v predelovalnih dejavnostih ostajajo boljše kot v povprečju evrskega območja. V prvih enajstih mesecih 2019 se je najbolj okrepila proizvodnja visoko tehnološko zahtevnih proizvodov (+9,6 %), kamor spada farmacevtska in IKT industrija, sledi proizvodnja srednje-nizko tehnološko zahtevnih proizvodov (+3,1 % rast). Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil januarja medletno za 8 o. t. nižji.

Realna rast prihodka storitvenih dejavnosti 2,2 % (I-XI 19/I-XI 2018)

Realna rast prihodka je bila lani najvišja v strokovno-tehničnih dejavnostih, in sicer predvsem v arhitekturno-projektantskih storitvah (6,4 %) kot tudi v gostinstvu (+5,1 %). Umirja se rast prihodka v prometu in skladiščenju (2,9 %). Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih je bil januarja 2020 medletno za 5 o. t. nižji.

Prenočitve turistov 0,6 % (2019/2018)

Lani so v turističnih nastanitvenih objektih zabeležili dobrih 11,3 milijona prenočitev tujih turistov, skupno pa 15,8 milijona turistov. Tujih je bilo za 1,8 % več, domačih pa za 2,4 % manj. Povprečno so v Sloveniji turisti bivali 2,5 dneva. Izvoz potovanj (potrošnja tujih turistov pri nas) je bil v prvih enajstih mesecih 2019 za 2,4 % nižji, tudi zaradi težav Adrie Airways.

Realna rast prihodka v trgovini na drobno (brez motornih goriv) 3,4 % (2019/2018)

Najvišjo rast prihodka so beležili v trgovini z neživilo (5,1 %), medtem ko so v trgovini z živili beležili le 1,3-odstotno rast. Nad 4,5-odstotno rast prihodka beležijo tudi trgovci na debelo. Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno je bil januarja 2020 za 13 o. t. nižji.

Realna rast gradbenih del 3,3 % (I-XI 19/I-XI 2018)

Umirjanje rasti vrednosti gradbenih del se je nadaljevalo tudi v zadnjem četrtletju, kar je bila posledica močne rasti v 2018 (lokalne volitve). V 2019 se je v gradnji stanovanjskih stavb aktivnost povečala (11,6 %), pri gradbenih inženirskih objektih pa je bila rast nižja (3,6 %).

Rast inflacije 1,6 % (2019/2018)

Medletna rast cen je bila decembra višja kot v predhodnih mesecih (+1,8 %), v celem letu 2019 pa je znašala 1,6 %. Najbolj so se zvišale cene v kategoriji stanovanj, električne energije, plina in drugega goriva (za 4,1 %), sledile so cene v izobraževanju (+3,9 %), restavracijah in hotelih (3 %) ter cene raznovrstnega blaga in storitev (2,5 %).

Realna rast bruto plač 4,3 % (I-XI 19/I-XI 2018)

Najvišjo rast plač so beležili v sektorju države (+6,4 %) zaradi dogovorjenih dvigov in napredovanj. Rast plač v zasebnem sektorju (+3,9 %) je bila povezana tako z dvigom minimalne plače kot izrednimi izplačili ob koncu leta. V zasebnem sektorju so najvišjo rast beležili v informacijski dejavnosti (5,6 %). Sledilo je poslovanje z nepremičninami (5,3 %) in druge raznovrstne predelovalne dejavnosti (5 %). Predelovalne dejavnosti so beležile 3,5-odstotno rast.

Delovno aktivni 2,5 % (I-XI 19/I-XI 2018)

Najbolj se je število zaposlenih povečalo v gradbeništvu, prometu in skladiščenju ter gostinstvu. V 2019 je bilo v povprečju 74.178 brezposelnih oseb, kar je bilo za 5,5 % manj kot 2018. Januarja 2020 je njihovo število poraslo (79.841 brezposelnih), kar je za ta mesec običajno.

56 % nakupov, opravljenih prek spleta (16-74-letnikov), 63 % v EU

V 2019 je v podjetjih z vsaj 10 zaposlenimi pri svojem delu uporabljalo računalnike z dostopom do interneta 52 % zaposlenih in samozaposlenih (v EU-28: 55 %). Na internetu je bilo navzočih s spletno stranjo 83 % podjetij z vsaj 10 zaposlenimi (v EU-28: 78 %).

Intervju

Kar cenim v koncernu, je močan socialni čut

Darja Kocbek, foto: Barbara Reya

Negotovost pri sprejemanju zakonov, to je, da ni znano, kdaj bodo zakoni sprejeti, v kakšno smer bodo šli, ali bodo predlogi gospodarstva upoštevani, nam lahko naredi veliko škodo.

»Na letnem srečanju Zbornice elektronske in elektroindustrije smo obravnavali kazalnike in napovedi za letošnje in prihodnje leto. Iz napovedi in razprave članov izhaja, da v prihodnjih dveh letih pričakujemo stabilnost, mogoče zmerno rast. Poraja pa se vprašanje, kaj bomo delali čez pet let,« o pričakovanih letos in v prihodnjih letih pravi Sara Čučnik, izvršna direktorica v podjetju ebm-papst, podpredsednica GZS, članica UO GZS in predsednica GZS - Zbornice elektronske in elektroindustrije.

»Večina podjetij nas je v tako imenovani tihi notranji zaskrbljenosti, ob tem ko izvajamo aktivnosti, v želji, da bomo pravočasno zaznali, kateri je naslednji produkt oziroma smernica, ki nas bo pripeljala do njega, razmišljamo o naslednjih investicijah, zaposlujeemo inovativne kadre, ustanovljamo razvojne centre. Kar nekaj naše industrije je vezane na evropski trg, kjer močno čutimo zelo ciljne aktivnosti Kitajcev. V zadnjih štirih letih sta dve večji kitajski podjetji s področja bele tehnike z nakupom italijanskega proizvajalca Candy in slovenskega Gorenja aktivno stopili na evropski trg.«

Kaj za slovensko elektro in elektronsko industrijo pomeni kitajski nakup Gorenja?

Sanacija Gorenja z odpisom zalog se zelo močno odraža v podatkih o poslovanju v letu 2019, saj gre za največjega člana Zbornice elektronske in elektroindustrije. Pričakuje se tudi več nabav iz Kitajske in posledično manj na domačem trgu. Dovolite, da ob tem navedem nekaj statističnih podatkov. V elektroindustriji štiri največje družbe predstavljajo 33 odstotkov prodaje, zaznavamo večanje vstopa tujega kapitala v lastništvo – med 25 največjimi družbami je 14 tujih. Izvoz v naši panogi predstavlja 80 odstotkov, ustvarimo 430 milijonov EUR EBITDA in zaposlujeemo 35.700 delavcev.

Kakšni so obeti za prihodnje?

Reči je treba, da je Azija Evropo marsikje prehitela, tudi na področju razvoja električnih vozil, elektro-nike. Svet se spreminja, spreminjajo se tudi navade kupcev, potrošnikov. Včasih smo kupovali naprave za daljše časovno obdobje, zato je bila blagovna znamka pomembna, danes pa jih menjavamo hitreje, zato blagovna znamka ni več tako pomembna. Pomembna

Kar nekaj naše industrije je vezane na evropski trg, kjer močno čutimo zelo ciljne aktivnosti Kitajcev. V zadnjih štirih letih sta dve večji kitajski podjetji s področja bele tehnike z nakupom italijanskega proizvajalca Candy in slovenskega Gorenja aktivno stopili na evropski trg.

je cena in nov način nakupovanja prek spleta. Temu se moramo prilagoditi.

Kako to počnete v podjetju ebm-papst?

V Nemčiji, v Osnabrücku in Dortmundu, smo odprli dva razvojna centra. Oba smo odprli izključno z namenom razvoja novih poslovnih modelov. Je pa neizpodbitno dejstvo, da je večina evropskih podjetij kapitalsko zdravih in si finančno lahko privoščimo razvoj, kar nam zagotavlja, da bomo lahko izvedli ta prehod.

Brez tesnega sodelovanja z raziskovalnimi institucijami in univerzami gotovo ne gre?

V tem je bistvo. Oba razvojna centra v Nemčiji smo odprli v univerzitetnih centrih. Danes je za podjetja povezovanje z institucijami znanja obvezen del poslovanja. To počnemo tudi v Sloveniji, kjer sodelujemo s fakulteto za strojništvo in fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani.

Vidite pri tem kakšne razlike med Slovenijo in Nemčijo?

Lahko povem, da znanje v Sloveniji je. Ob tem pa je treba upoštevati, da v Sloveniji govorimo o 2-milijonskem narodu, Nemcev pa je 80 milijonov. Če gremo samo korak naprej do Kitajske, pridemo do še veliko večjega bazena vrhunskih inženirjev. Morda je razlika med Nemčijo in Slovenijo v tem, da nam manjka podjetništva. Težave imamo ugotoviti, katere so ideje, ki jih bo trg sprejel, oziroma kako priti do trga za prodajo produkta.

Kaj pa kadri, kako si jih zagotovite v podjetju ebm-papst in v elektro in elektronski industriji nasploh?

Če smo pred dvema letoma dejansko zaznali pomanjkanje kadrov, so danes razmere nekoliko boljše. So pa problem kompetence, podjetniška miselnost. Kadri, ki prihajajo iz šol, imajo še kar nekaj vrzeli na tem področju. Smo pa delodajalci inovativni. Ko imamo kandidata v podjetju, je v ozadju takoj pripravljen tudi načrt za usposabljanje, po potrebi tudi z zunanjim izvajalcem. Pred desetimi leti je bilo veliko manj poudarka na tem, danes pa imamo že izdelane kompetenčne modele in tako poskrbimo za razvoj sodelavcev.

Zakaj je po vašem mnenju podjetniška miselnost v Sloveniji še vedno problem?

O tej tematiki sem kar veliko razmišljala. Spraševala sem se, ali je to prirojeno, pa so me kolegi prepričali, da gre bolj za okolje. Podjetniška miselnost pomeni, da si pripravljen tvegati, da izkažeš zanimanje za tematiko in idejo spraviš v življenje. Velikokrat imam občutek, da je težava pravilno spodbuditi sodelavce. V našem podjetju v to vlagamo zelo veliko truda.

Podjetniška miselnost pomeni, da si pripravljen tvegati, da izkažeš zanimanje za tematiko in idejo spraviš v življenje. Velikokrat imam občutek, da je težava pravilno spodbuditi sodelavce. V našem podjetju v to vlagamo zelo veliko truda.

občutek, da je težava pravilno spodbuditi sodelavce. V našem podjetju v to vlagamo zelo veliko truda. Ko pa govorimo o Sloveniji nasploh, še zmeraj obstaja miselnost, da je bolje imeti resno službo, kot da bi se upal podati na svoje in svoje ideje razviti na prostem trgu. Izjemno cenim vsakega posameznika, ki si je drznil iti na svojo pot, kar pomeni, da se mu je 8-urni delovnik spremenil v 24-urnega, poskrbeti mora zase in za zaposlene, je odvisen od prostega trga.

Kakšno je na ravni EU poslovno okolje za podjetja iz panoge elektro in elektronske industrije? Kako v okviru svojih pristojnosti in v skladu s pravili prostega trga za to poskrbi politika in država v Nemčiji in kako v Sloveniji?

Tudi o tem, kaj pričakujemo od države, smo se pogovarjali na letnem srečanju članov Zbornice elektronske in elektroindustrije. Zaključek je popolnoma preprost. Mi poznamo naše trge, imamo ideje, znamo delati s kadri, se znamo prodati tudi prek meja. Od države pa zagotovo potrebujemo stabilnost. To velja predvsem pri sprejemanju zakonov. Potrebujemo tudi doslednost pri izvajanju razpisov, saj država velikokrat premika roke. Sprašujem se, kakšna je odgovornost slovenskih politikov in slovenske vlade do nas, ki vplačujemo v državno blagajno. Ko v gospodarstvu podpišemo pogodbo z lastniki, se zavežemo, da bomo svoje delo izvedli z vsem znanjem, kompetencami in odgovornostjo. Ne rečem, da naši politiki niso odgovorni, se pa velikokrat zgodi, da na hitro, s premajhno poglobljenostjo sprejmejo zakone. Tako se nam je zgodil tudi Zakon o minimalni plači. Da se razumemo, Zakon o minimalni plači potrebujemo. Dvig plač in sodelovanje s sindikati spoštujem. To je nekaj, kar v državi moramo imeti. Da pa so takšni zakoni, kot je Zakon o minimalni plači, sprejeti enostransko, kar pomeni, da socialni partnerji, tako gospodarstvo kot sindikati, ki dejansko poznamo razmere na trgu, nismo vključeni, zagotovo ni prava pot. Moj apel politikom je, da potrebujemo odgovorno sprejemanje zakonov za daljši rok.

To je stabilno okolje, ki ga gospodarstvo potrebuje za svoje poslovanje?

Tako je. Negotovost pri sprejemanju zakonov, to je, da ni znano, kdaj bodo zakoni sprejeti, v kakšno smer bodo šli, ali bodo predlogi gospodarstva upoštevani, nam lahko naredi veliko škodo. To je tudi problem, ko govorimo o naši konkurenci. Če ne vemo, kako se bodo zadeve odvijale, katere stroške moramo upoštevati, je težko oblikovati cene.

Zahtevate torej tako razumne kot jasne zakone?

Tako je. Z veseljem plačujemo davke, a država mora opraviti svojo domačo nalogo.

Delate v mednarodnem koncernu. Kakšne so vaše izkušnje in zakaj bi delo v takšnem okolju priporočili predvsem mladim, ki se podajajo na trg dela?

Z delom v mednarodnem koncernu imam zelo pozitivne izkušnje. V koncernih obstaja določen red,

pravila igre, urejeni odnosi in spoštovanje do znanja ter zavzetosti. Iz Nemčije v Slovenijo smo prinesli kar nekaj odličnih praks, pa tudi mi smo jim predali kakšno našo dobro prakso. Kadarkoli sedimo skupaj na sestankih v koncernu ebm-papst ni kultura »mi in vi«, ampak »mi«, tako da so ideje, ki jih imamo, zelo pozitivno sprejete. Kar cenim v koncernu, je močan socialni čut. Ravno včeraj me je nekdo na sestanku vprašal, ali nam nemški lastniki koncerna dovolijo donacije in sponzorstva. Moj odgovor je bil: ne samo, da nam dovolijo, to je del obvezne politike. Prednost dela v koncernu je tudi možnost za kroženje zaposlenih znotraj skupine. Trenutno imamo recimo na delu v Nemčiji vodjo razvoja dr. Tadeja Kranjca.

Kako v vašem podjetju in koncernu ebm-papst nasploh čutite brexit, pa trgovinske napetosti med ZDA in Kitajsko?

Na ravni koncerna se že dve leti pogovarjamo o geopolitičnem dogajanju ne samo v Evropi, ampak na celotnem svetovnem trgu. Na eni strani imamo politiko predsednika ZDA Donalda Trumpa, pa vse močnejši azijski trg, na drugi strani imamo brexit, za katerega je bilo v zadnjih dveh letih vseskozi odprto, ali bo do njega sploh prišlo. V koncernu ebm-papst smo ga čutili pri naročilih. V drugi polovici lanskega leta so nam vsa naročila za angleški trg porasla. Videti je bilo kot panika, skrb, kaj bo, ko ne bodo več člani EU, zato je najbolje, da si še pred izstopom zagotovijo nujne zaloge. Ker so Britanci šele izstopili iz EU, v podjetju ebm-papst pri naročilih sicer letos še ne pričakujemo nobenih nihanj, nič posebnega. Žal mi je, da se je brexit zgodil, saj so Britanci med najpomembnejšimi podporniki skupnega evropskega trga. Ko se pogovarjamo kot gospodarstveniki nasploh in znotraj koncerna, se strinjamo, da je skupni trg in združena Evropa tisto, kar nas lahko potegne naprej. Zavedati se moramo, da je Evropa stara celina z odličnimi vrednotami, kar lahko vidimo tudi pri tem, kako smo sposobni odpirati meje, sprejemati pripadnike drugih narodov na svoje ozemlje. V Nemčiji sem recimo videla, kako prebivalci dobrodelno begunce učijo jezika.

Tudi v podjetju ebm-papst?

V našem podjetju ebm-papst so jim v želji, da bi se čim prej vključili v družbo, tedensko pripravljali dogodke, kot so bowling, ogled filmov v kinu, kopanje v bazenu, sprehode. Želja, da bi jih čim prej vključili v družbo, je res velika. Človečnost, kamor sodi spoštovanje do zaposlenih, je vsekakor ena od vrednot v evropskih podjetjih. Ko se pogovarjamo o odpuščanjih, se zazna skrb za zaposlenega, na kakšen način se bo to izvedlo, poskrbi se, da so odpuščanja mehka. V našem podjetju smo imeli pred tremi leti skrbni pregled, ki ga je naročila nemška družba BSH. Revizorji so pregledali vse varnostne zadeve, ali imamo ustrezno kuhinjo in sanitarije za zaposlene, delovne pogoje za zaposlene, pregledali so nam izplačilne liste, ali izplačujemo plače v skladu z zakonom, pregledali so, ali zaposlujejo koga, ki je mlajši od 15 let. Iz tega se dejansko

vidi skrb za zaposlene in delodajalci se tako tudi vedemo. Ob tem nehote pomislim na delovne pogoje na drugih kontinentih, tukaj so še velike razlike.

Evropa hoče biti vodilna tudi na področju ukrepanja proti podnebnim spremembam in prehodu na zeleno gospodarstvo? Kako ste zadovoljni s predlogi Evropske komisije?

Ko govorimo o priložnostih, se podjetja na ta prehod na eni strani pripravljamo z razvojem ustreznih bolj varčnih produktov, na drugi strani pa izvajamo energijske sanacije stavb in učinkovito ravnamo z energenti in surovinami v proizvodnem procesu. Danes sem se seznanila s predstavitvijo dokumenta Nacionalni energetske in podnebni načrt (NEPN) 4.1. To je dokument, ki ga mora Slovenija pripraviti in posredovati v Bruselj. Dokument oziroma strategija je oblikovana v smeri enormnega dviga cene energentov in nas vodi v uvozno energetske učinkovitost. GZS je podala svoja priporočila na omenjeni dokument. Tukaj ponovno lahko ugotavljamo, da moramo na ključnih strategijah delovati usklajeno!

Poudarjeni so štirje osnovni izzivi do leta 2030, in sicer globalni geopolitični in ekonomski trendi, hiter razvoj znanosti in tehnologije, socialni in družbeni razvoj in klimatske spremembe.

Kako vidite industrijo prihodnosti?

Januarja sem bila v Bruslju na sestanku organizacije Orgalim, ki je na ravni EU lobist za tehnološko industrijo. Poudarjeni so štirje osnovni izzivi do leta 2030, in sicer globalni geopolitični in ekonomski trendi, hiter razvoj znanosti in tehnologije, socialni in družbeni razvoj in klimatske spremembe. Tudi prihajajoče obdobje bo tako za gospodarstvo kakor za politiko vsebinsko zahtevno in odgovorno! Ob tej priliki je japonski veleposlanik pri EU predstavil strategijo družbe 5.0. Navdušilo me je, kako se Japonci v skladu s svojimi vrednotami vidijo na novem geopolitičnem trgu, na strani Evrope. [gg](#)

NEPN

Nacionalni energetske in podnebni načrt žrtvuje slovensko industrijo

Gospodarska zbornica Slovenije je na pristojne naslovila poziv, da se dokument NEPN 4.1 zavrne, saj je škodljiv tako za konkurenčnost gospodarstva kot za blaginjo prebivalcev Slovenije.

Barbara Perko

GZS poudarja, da NEPN napoveduje enormen dvig stroškov za energijo, povečala se bo uvozna energetska odvisnost, znižal se bo interes tujih investorjev za Slovenijo, poleg tega se bo pospešila selitev industrije v tuji lasti v energetske razumnejše in cenovno konkurenčnejše države.

»Sprejem Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) 4.1 bo oslabil konkurenčnost slovenskega gospodarstva in povzročil izgon marsikaterih tradicionalnih energetsko intenzivnih panog v Sloveniji, za katere si sicer EU prizadeva, da bi ostale v Evropi,« je v pismu predsedniku vlade, ki opravlja tekoče posle, Marjanu Šarcu mnenje glede predstavljenega predloga zapisala Gospodarska zbornica Slovenije. »V energijsko intenzivni industriji smo še posebej razočarani zaradi tega, ker naše pripombe, ki smo jih podali, niso bile upoštevane in to jemljemo na nek način tudi kot ignoriranje možnosti in priložnosti za to industrijo, da se popolnoma transformira v smislu brezogljičnosti,« pravi predsednik uprave podjetja Talam Marko Drobnič. »Izhodišča, na katerih poslujemo danes, že kažejo, da ta industrija ima možnost in priložnost udeležiti svoje izzive na trgu, vendar brez zagotavljanja potrebnih virov za prehod v brezogljičnost ne bo šlo. Če kratkoročno ne bomo aktivno posegli na ta segment, se nam lahko zgodi, da bo ta industrija v Sloveniji popolnoma prezrta in ji bomo zagotovo prehitro naredili konec.«

Tibor Šimonka, član uprave, Skupina SIJ je za TV GZS dejal, da »težko sprejemamo dejstva, da v nacionalnem programu in Zelenem dogovoru pričakujejo, da lahko naša industrija, ne samo jeklarska, ampak tudi ostala industrija, ki je precej energetska odvisna, zmanjša emisije toplogrednih plinov za 43 %. To je popolnoma preambiciozen ali nerealen cilj in uresničitev nečesa takega bi pokopala precejšen del industrije«. Prepričan je, da brez podpore ne samo na načelni ravni, ampak tudi v materialnem smislu za

vlaganje v nove tehnologije, ki bodo lahko nadomestile primarne energente, ne bo šlo.

Evropska komisija tako, Slovenija drugače

»Zeleni dogovor, ki ga je Evropska komisija sprejela, v celoti podpira energetske intenzivno industrijo, saj je le-ta pomembna podlaga za prehod v nizkoogljično krožno gospodarstvo, medtem ko jo naš Nacionalni energetski in podnebni načrt v celoti izrinja. Kdo bo za to odgovarjal?« se sprašuje Vesna Nahtigal, izvršna direktorica GZS za industrijsko politiko. »Večji del evropske energetske intenzivne inudustrije je že po svoji zasnovi krožen,« poudarja Antonija Božič Cerar, direktorica GZS –Službe za varstvo okolja. »Seveda pa jim je treba pomagati z določenimi ukrepi, da se bodo lažje modernizirali in razogljičili svojo proizvodnjo.« Petra Prebil Bašin, direktorica GZS – Zdrženja za papirno in papirno predelovalno industrijo, dodaja, da je slovenska energetske intenzivna industrija že danes podvržena visokim konkurenčnim standardom. »Veliko je investirala v preteklosti na področju varstva okolja in energetike, zato ne moremo razumeti pritiska, ki ga ta dokument prinaša na to industrijo, še zlasti v luči dokumenta Green Deal, torej Zelenega dogovora, ki to industrijo postavlja v ospredje kot jedro prehoda v nizkoogljično krožno gospodarjenje. Ta industrija namreč je osnova za dostavo surovin v vse ostale industrije, tako da ne moremo razumeti, da se je Slovenija otepa na tak način,« poudarja Petra Prebil Bašin.

Do leta 2030 bi slovenski NEPN moral temeljiti na preizkušenih tehnologijah OVE, menijo na GZS. To so za Slovenijo vodni viri, po letu 2030, ko bodo razvite nove tehnologije OVE, vključno s hranilniki, pa novi viri sončne elektrarne in vetrna energija.

Ključni vir OVE prezrt

GZS opozarja, da je narodnogospodarski učinek hidroelektrarn prezrt. Jaka Slokan, vodja službe za energetske politike in strategije na Holdingu slovenske elektrarne, pravi, da so v HSE »presenečeni, da se že na načelni ravni odpovedujemo velikim strateškim projektom, četudi bi lahko morebitne vplive na okolje presojali v okviru umešanja v

Energetske intenzivna industrija (EII) v Sloveniji:

- cca. 30.000 zaposlenih = 15 % vseh zaposlenih v industriji
- 6,5 mrd EUR prihodkov = 21,5 % prihodkov industrije
- 4,81 mrd € izvoza = 24,2 % izvoza industrije
- 1,39 mrd € dodane vrednosti = 16,6 % dod. vred. industrije
- dodana vrednost na zaposlenega = 51.025 € (+13,8 % na povpr. v industriji)
- porabi 1/3 slovenske porabe elektrike in 2/3 zemeljskega plina
- 60 % porabe elektrike v industriji porabi EII

prostor. Nesporno je, da je Slovenija na repu lestvice držav po izpolnjevanju ciljev iz OVE in prepričani smo, da NEPN kot tak, če bo sprejet, teh ciljev ne bo dosegel.« Slokan ob tem v izjavi za TV GZS opozarja, da pisci okoljskega poročila rešitev vidijo v uvozu t. i. zelene elektrike, pri čemer pa ne pojasnijo, »na kakšen način bo imela ta uvozna odvisnost vpliv kasneje tudi na ceno električne energije, kar je pomembno tako za gospodinjstva kot gospodarstvo«.

Vekoslav Korošec, v. d. direktorja GZS – Združenja za inženiring, poudarja, da je pričakovani 25-odstotni delež obnovljivih virov v končni rabi energije brez večnamenske izrabe hidroelektrarn nedosegljiv. Slovenija ima bogate izkušnje na področju gradnje hidroelektrarn in upravljanja z vodami ter ustrezne kadre, tako da lahko 90 % vseh del in storitev opravimo sami. »To je velika priložnost za nova delovna mesta, za doseganje ciljev energetskega prehoda in te priložnosti ne smemo izrabiti,« pravi.

Danijel Levičar, poslovni direktor GEN energije, izpostavlja tudi dejstvo, da NEPN degradira tri ključne stebre energetike. Kot

Foto: Žane Modlić

»Slovenija lahko doseže brezogljikost na pameten način ali z zelo veliko žrtvami. Na GZS nas skrbi, da se je vlada odločila za izgon pomembnega dela slovenske industrije in s tem tudi delovnih mest ter za bistveno povečevanje energetske revščine gospodinjstev. Ne razumemo, zakaj bi bila to pametna in najboljša pot za Slovenijo, če je tako draga in pomeni toliko žrtev. Na GZS si prizadevamo za to, da bi našli in sprejeli najboljši možen energetski načrt za prihodnost, v katerem bodo izkoriščene vse naravne danosti, ki jih Slovenija ima, vključno s hidropotencialom.«

Sonja Šmuc, generalna direktorica GZS

prvo navede zanesljivost oskrbe, ki jo načrt s 15 % uvozne odvisnosti viša na 25 %. Drugo dejstvo je, da se izpusti toplogrednih plinov znižajo za 20 %, pri čemer jih še vedno 80 % ostaja odprtih. Kot zadnje našteje konkurenčnost, saj lahko iz naslova visokih stroškov, ki prihajajo iz ukrepov NEPN, »samo sklepamo, da se bodo stroški električne energije in energentov na dolgi rok podvojili«.

NEPN 4.1 je treba zavrniti

GZS zahteva takojšnjo zavrnitev NEPN 4.1 in dopolnitev s poglavjem o vseh učinkih energetskega prehoda na industrijo ter vključitvijo izrabe hidropotenciala v Sloveniji. Pripraviti je treba primerne ukrepe z realno finančno oceno in analizo učinkov na gospodarstvo in širšo družbo. Podpreti je treba energetsko intenzivno industrijo pri njenem prehodu v podnebno nevtravno krožno gospodarstvo, saj zagotavlja vir surovin za velik del vrednostnih verig za ostalo gospodarstvo, kot to narekuje Evropski zeleni dogovor. GZS zahteva tudi energetsko neodvi-

snost, ki izkorišča nadpovprečne naravne danosti Slovenije na področju obnovljivih virov energije (večnamenska izraba vodnih virov). **gg**

Odkrijte ebm-papst
v gospodinjskih aparatih.

discover.ebmpapst.com/household_appliances

Ali veste, da je lahko v enem samem domovanju skritih tudi do 20 različnih ebm-papst izdelkov? Najsibo v pomivalnem stroju, pečici ali hladilniku, naši ventilatorji in mali motorji zmorejo opraviti katerokoli gospodinjsko opravilo zanesljivo, tiho, in energetsko učinkovito.

Ne morete jih videti, jih pa zagotovo občutite!

ebm papst

The engineer's choice

Koronavirus

Posredno bomo posledice čutili tudi pri nas

Koronavirus bo vplival na svetovno gospodarstvo, določene vplive bo občutilo tudi slovensko gospodarstvo.

Barbara Perko

»V Sloveniji bi lahko beležili zamike pri dobavi ključnih uvoznih izdelkov iz Kitajske, ki so še posebej relevantni za domačo kemično industrijo. To bi pomenilo višje stroške vhodnih surovin ali pa zamike pri tekoči proizvodnji kemičnih izdelkov,« pojasnjuje Bojan Ivanc.

Dogajanje, povezano z izbruhom koronavirusa, že vpliva na svetovno gospodarstvo. Prve posledice se že kažejo v obliki nižje porabe azijskih potrošnikov, manjše frekvence poslovnih srečanj s poslovnimi iz Kitajske in manjšega trošenja kitajskih turistov v tujini. Rusija se je odločila zapreti mejo s Kitajsko, da bi tako preprečili širjenje virusa na svoje ozemlje, večje letalske družbe, med njimi Air France-KLM, Virgin Atlantic, Iberia in British Airways, so odpovedale polete na Kitajsko vse tja do sredine marca.

Od dolžine razglasitve izrednih razmer je odvisen vpliv na gospodarstvo. »Med večjimi evropskimi gospodarstvi bo zaradi težav na Kitajskem najbolj prizadeta Nemčija, ker je kitajski trg za njihove multinacionalke bistvenega pomena za ohranjanje visoke dobičkonosnosti svojega poslovanja,« pojasnjuje Bojan Ivanc, glavni ekonomist pri Analitiki GZS. EU bo nekoliko bolj prizadeta tudi zaradi upada kitajskega turizma. Kitajski turisti zelo cenijo luksuzne izdelke evropske industrije (LVMH, Burberry, L'Occitane ipd.), manj turistov pomeni manjšo porabo in manjšo gospodarsko rast.

V primerjavi z epidemijo virusa SARS leta 2003 je vpliv na svetovno gospodarstvo tokrat večji, saj je kitajsko gospodarstvo danes precej pomembnejše za celoten svet, saj predstavlja 17 odstotkov svetovnega BDP. »Ne samo z vidika potrošnje, pomembna je tudi

z vidika verig vrednosti. Kitajske tovarne izdelujejo veliko polizdelkov, ki so vključeni v industrijsko proizvodnjo v Evropi in ZDA; s tega vidika so ZDA precej bolj kot EU izpostavljene zastojem pri industrijski proizvodnji,« pravi Ivanc.

Kakšen bo vpliv na slovensko gospodarstvo?

Posledice bo posredno zagotovo čutila tudi Slovenija.

»V Sloveniji bi lahko beležili zamike pri dobavi ključnih uvoznih izdelkov iz Kitajske, ki so še posebej relevantni za domačo kemično industrijo (letni uvoz v višini 200 mio EUR). To bi pomenilo višje stroške vhodnih surovin ali pa zamike pri tekoči proizvodnji kemičnih izdelkov. Neposreden izvoz Slovenije na Kitajsko je marginalen, saj smo v zadnjem letu na Kitajsko izvozili za 270 mio EUR izdelkov, od tega največ električnih strojev in naprav, vozil in industrijskih strojev. Vsaj še enkrat toliko po naši oceni izvozimo posredno, prek večjih evropskih multinacionalk,« o vplivu dogajanja na slovensko gospodarstvo pravi Ivanc.

Neposreden učinek na turizem bo Slovenija čutila zgolj omejeno, saj število kitajskih turistov predstavlja zgolj 1,5 % vseh prenočitev tujcev. »Bi se pa lahko v roku meseca ali dveh nekoliko znižal pretovor kontejnerjev in tudi osebnih avtomobilov v Luki Koper, kar bi vplivalo negativno tudi na samo transportno verigo. Učinek je odvisen predvsem od tega, do katere mere bodo ukrepi še veljali oz. se bodo še stopnjevali,« zaključuje Ivanc.

Pričakujejo tudi dvig cen

GZS – Združenje kovinske industrije priporoča svojim članom, da s svojimi dobavitelji preverijo ali in v kolikšni meri bo dogajanje na Kitajskem lahko vplivalo na njihovo poslovanje ter svoje odjemalce o morebitnih odstopanjih v izdabah obvestijo. Prekinitev proizvodnje namreč pomeni, da bo v dobavah nastopila nenačrtovana vrzel. »Ob zmanjšanju obsega proizvodnje bodo to začutili vsi v dobaviteljski verigi. Pričakovati je mrzlično iskanje ustreznih alternativ in dvig cen zaradi nezadostnih količin,« napovedujejo v združenju. [gg](#)

Odločite se za agilno transformacijo le, če vam bo to pomagalo

Barbara Perko, foto: Staš Zidar Grča

Ključno vprašanje, ki si ga morajo zastaviti podjetja, ki razmišljajo o agilni transformaciji, je zakaj, poudarja strokovnjakinja Alize Hofmeester.

Alize Hofmeester je strokovnjakinja s področja agilne organizacije podjetij. Ustanoviteljica podjetja TwinXter in People Journey Circle® pomaga podjetjem odkriti človeški potencial v podjetjih. Z njo smo se pogovarjali o tem, kako spodbuditi ljudi k sodelovanju, povezovanju in drugačnemu načinu razmišljanja.

Vse več se govori o agilnosti, agilni transformaciji, vitkih podjetjih, a se obenem zdi, da vsi ne vedo točno, kaj pomenijo oz. si jih predstavljajo drugače. Kako bi vi to pojasnili?

Kar je skupno vsem tem pojmom, je to, da dodajajo vrednost strankam, kar je najpomembnejši del in edina stvar, ki si jo kot organizacija želite, ne glede na to, v katerem sektorju delate. Agilnost lahko dosežete, če ste se sposobni hitreje odzivati na spremembe. Z dodajanjem vrednosti strankam dodajamo vrednost podjetju. Podjetje namreč nima dobička, če ne dela za svoje stranke. Zato je pomembno, da ima podjetje cilj, da ve, kaj želi doseči, v kaj verjame in kakšna je njegova vizija.

V enem od vaših govorov ste v povezavi z besedo agilno uporabili metaforo iz živalskega sveta. Koncept ste pojasnili na primeru jate škorcev.

Če gledate jato škorcev v letu, občutite njihovo energijo. Letijo kot eno in videti je, da vedo, kaj počnejo. Nekoč mi je nekdo rekel, da škorec lahko sledi le škorcju, ki mu je najbližji, in ne škorcju, ki je na začetku jate, ker ne zmorejo komunicirati tako daleč. Sledijo vedno tistemu, ki jim je najbližji in tako gre naprej od enega do drugega.

V podjetju prav tako želite, da bi vaši zaposleni delali tako usklajeno, da bi oddajali takšno energijo in bi ekipe med seboj tesno sodelovale. Če je sodelovanje med vsemi ekipami, potem lahko ustvarijo popolno izkušnjo za stranke na vseh ravneh. Če tega sodelovanja ni, se lahko zgodi, da je stranka v enem delu zadovoljna, v drugem pa ne in ima posledično slabo izkušnjo, česar si ne želite.

Kaj so glavne razlike med agilnimi in vitkimi podjetji?

Ni nujno, da se oba načina izključujeta. Glavni cilj je, da naredite vse, kar bo pomagalo ustvariti

Agilnost lahko dosežete, če ste se sposobni hitreje odzivati na spremembe. Z dodajanjem vrednosti strankam, dodajamo vrednost podjetju. Podjetje namreč nima dobička, če ne dela za svoje stranke.

spremembe v organizaciji, ki so potrebne. Ugotoviti morate, kaj bo vašim ekipam v pomoč, kako bodo lahko uspešno delale in kako jim lahko to omogočite. Če je za to potrebno vitko okolje, ga boste ustvarili.

Kateri je najmočnejši argument za prehod v agilno organizacijo?

Ne gre za to, da morate iskati argumente za to, ker ti že obstajajo. Vedno začnite tako, da se vprašate zakaj. Ugotovite, kaj bi radi dosegli, kaj je vaš namen, ambicija, vizija. Nato začnite iskati načine, kako bi to dosegli. Ko si enkrat odgovorite na vprašanje zakaj, lahko analizirate, na kateri stopnji ste, kako doseči naslednjo stopnjo in kakšni izzivi vas čakajo.

Katere so napake, ki jih podjetja pri tem počnejo?

Preden se je začelo govoriti o agilni organizaciji, smo govorili o reorganizaciji, kar je običajno pomenilo krčenje stroškov, združevanje oddelkov. Ko gre za agilno, spremenimo vse. Ljudje z različnih področij v podjetju začnejo delati skupaj. Pomembno je, da vsi v ekipi razumejo, kaj počnejo in kakšni so njihovi cilji. Včasih se je treba postaviti v čevlje drugega in pogledati na stvari z njegovega zornega kota. Samo spreminjanje strukture podjetja še ne pomeni, da bo podjetje postalo bolj agilno.

Sliši se težko in nekaj, česar ne moremo storiti v kratkem časovnem obdobju. Kateri so prvi koraki, ki jih je treba storiti?

Če ste del ekipe, ki vodi transformacijo, je pomembno, da čim prej vključite vse zaposlene, da se z njimi o tem pogovorite in jim dovolite, da predstavijo svoj pogled na stvari. Morate jim pomagati razumeti spremembe in katere prilagoditve bodo potrebne. Če ljudem daste priložnost, da prispevajo svoje ideje, da se o njih pogovorite, bodo začeli razumeti, zakaj je takšna transformacija koristna.

Kako dolgo traja takšna transformacija?

To je proces, ki se ne konča. Lahko začnete samo z enim oddelkom, a morate poskrbeti, da vsi oddelki, ki z njim delajo, razumejo, kaj agilno pomeni in kakšne so potrebe tega oddelka. Na primer, če finančni oddelek ne dela po tem principu, a sodeluje z ekipami, ki delajo po takšnem principu, se mora finančni oddelek znati prilagoditi njihovim potrebam. To običajno pomeni, da se višina sredstev, ki jih ta oddelek potrebuje, ne odreja letno, ampak na četrtrletni ravni.

Običajno je tako, da ko se nekje začnejo uveljavljati spremembe, se postopoma širijo v organizaciji. Stalno se je treba prilagajati, saj se v okolju dogaja veliko sprememb, že če samo nove tehnologije pogledamo. Najbolje je začeti tam, kjer lahko eksperimentiramo in nato postopoma širimo nov način delovanja. Pomembno pa je, da vsi vedo, da se eksperiment izvaja in da se o tem pogovarjamo.

Oblikovali ste poseben model. People. Journey. Circle. (Ljudje. Pot. Krog., op.p.). Kaj lahko poveste o tem?

Ne gre toliko za model kot za gradnike, ki so oblikovali izkušnjo ljudi. Na poti v agilno organizacijo obstajajo elementi, ki se neprenehoma vračajo pri vsaki spremembi, ki jo izvedete. Ključen del predstavljajo ljudje in cilj. Treba je izkoristiti talente ljudi, jih motivirati in vključiti ter poskrbeti, da začetijo cilj, ki ga želite doseči. Ob tem ne smete pozabiti na komunikacijo, ki je zelo pomembna.

Ugotoviti morate, kaj so vaše omejitve, kje imate težave in kako jih lahko rešite. Če ekipe ne morejo same rešiti težav, kar se včasih lahko zgodi, mora na pomoč priskočiti vodstvo.

Treba je graditi skupnosti, ki si bodo pripravljene med seboj izmenjevati informacije. Ne samo znotraj organizacije, ampak tudi med organizacijami. Ni nujno, da bodo rešitve, ki delujejo v enem podjetju, delovale tudi v drugem, a je pomembno, da se o tem pogovarjamo in drug drugemu pomagamo. Tega sicer nismo vajeni, a je nujno. Zakaj? Če se pogovarjate vedno z istimi ljudmi, boste vedno slišali iste odmeve, ne bo novih idej in inovacij. Izven vaše ekipe lahko dobite nove vpoglede, ki jih lahko prinesete nazaj v vašo organizacijo.

Ves čas morate drug drugemu dajati povratne informacije, saj se boste lahko le tako učili iz svojih šibkih točk, preverili boste lahko, ali ste kot ekipa še na poti, ki ste si jo zastavili. Včasih je treba stopiti iz lastne cone udobja.

Kaj bi torej svetovali slovenskim podjetjem?

Ne začnite transformacije podjetja zato, ker je to moderno. Odločite se za agilno transformacijo le, če vam bo to pomagalo. Vedeti morate, kaj to pomeni, kakšna so načela takšne transformacije in se o tem pogovoriti z drugimi. S spremembami ne hitite, saj vam to ne bo pomagalo. gg

Vedno začnite tako, da se vprašate zakaj. Ugotovite, kaj bi radi dosegli, kaj je vaš namen, ambicija, vizija. Nato začnite iskati načine, kako bi to dosegli.

Ne začnite transformacije podjetja zato, ker je to moderno. Odločite se za agilno transformacijo le, če vam bo to pomagalo. Vedeti morate, kaj to pomeni, kakšna so načela takšne transformacije in se o tem pogovoriti z drugimi.

Učinkovito orodje za celovito obvladovanje proizvodnega procesa

S pomočjo programske opreme CNS, družbe Albatros d. o. o., uporabniki dobivajo ažuren vpogled v raznovrstno dogajanje v proizvodnji. Ob nastanku napak kamere ustvarijo videoposnetke, ki pripomorejo k lažjemu celovitemu obvladovanju proizvodnih procesov. Gre za komplementaren sistem, ki dopolnjuje klasične ERP informacijske sisteme.

Kazalnik uspešnosti OEE je dobro merilo za spremljanje učinkovitosti proizvodnega procesa, ob pogoju, da se ključni podatki izračunavajo v realnem času. To zahtevo je mogoče izpolniti z uporabo informacijskih tehnologij, ki zagotavljajo povezavo s proizvodnimi napravami. Ob ustrezni informacijski podpori OEE metodologija zagotavlja transparentno obravnavo vzrokov za (ne)učinkovitosti in na tak način predstavlja dobro orodje proizvodnemu poslovanju za sprejemanje in izvajanje ukrepov v smeri večje učinkovitosti. Vsakemu uporabniku je omogočeno, da se naroči na dnevno obveščanje za zanj aktualnih napravah za tri pretekle izmene preko elektronske pošte.

Spremljanje uspešnosti v okviru Industrije 4.0

Programska oprema CNS družbe Albatros d. o. o. je podporno programsko orodje Industriji 4.0, ki v realnem času omogoča spremljanje kazalnikov uspešnosti, statusa delovanja, pregled ter statistiko napak in karakteristik. Statuse, napake, karakteristike in ostale podatke programsko okolje pridobiva direktno iz krmilnih sistemov proizvodnih linij, strojev oziroma naprav. Prednost sistema je predvsem v tem, da pridobivanje podatkov poteka popolno avtomatsko, brez posredovanja ali ročnega vnašanja podatkov. Sistem omogoča tudi elektronsko (e-mail) obveščanje uporabnikov o določenih dogodkih. Uporabniku, ki je naročen na obveščanje, sistem CNS avtomatsko pošlje elektronsko sporočilo (email) s poročilom za pretekli dan o uspešnosti proizvodnega procesa

na napravah, ki so konfigurirane pod njegovim profilom. Omogočeno je tudi povezovanje z višjimi sistemi vodenja ERP, kot so Infor, SAP in drugi.

Na strežniku ali v oblaku

CNS programski sistem je sestavljen iz strežniške aplikacije, ki na podlagi konfiguracije avtomatsko pridobiva podatke iz krmilnih sistemov proizvodnih linij, jih obdeluje in shranjuje v podatkovno bazo. Za pregled trenutnih in arhivskih podatkov skrbi spletna aplikacija, ki se jo lahko namesti na strežnike v podjetju ali kot storitev v oblaku. Sistem je tako dostopen praktično iz vseh povsod.

Zagotavljanje kakovosti in sledljivosti

Sistemi za merjenje in testiranje so postali nepogrešljivi del industrijske proizvodnje za zagotavljanje kakovosti izdelka in sledljivosti procesa. Vsak proizvajalec linij implementira arhiv teh meritev, ki je običajno svojevrsten in shranjen le lokalno na napravi. Za zagotavljanje sledljivosti in pregled meritev so v podjetju Albatros d.o.o. razvili modul karakteristike, ki iz proizvodnih linij avtomatsko pobira podatke o meritvah ter statusih kosov skozi operacije in to shranjuje na strežniški sistem. Podatki za pregled so na voljo preko spletne aplikacije, tako v tabelarni obliki kot preko grafov po posamezni karakteristiki. Omogočeni so tudi prilagojeni pogledi, da si uporabnik lahko lažje razloži in združuje sorodne karakteristike za bolj konstruiran vpogled.

Upravljanje in nadzor nad uporabniki.

Tako zvani modul upravljanje z uporabniki omogoča, da se operaterji in drugi akterji, ki posedujejo z uporabo linije, v sistem najprej prijavijo s klasično RFID kartic, ki jo že uporabljajo za preverjanje prehodov na delovno mesto. Možna je registracija in vodenje lokalnih uporabnikov po različnih uporabniških nivojih. Priporočljivo pa je uporabiti integracijo z

višjim sistemom, kjer so ti uporabniki že registrirani po uporabniških nivojih. Poleg prijave in nadzor uporabe funkcij na linij, se na uporabnika spremlja tudi proizvodnja kosov in kazalniki uspešnosti. Spremlja se tudi sprememba sistemskih in tehnoloških parametrov. Modul posredno spodbudi aktivnega uporabnika k boljši produktivnosti, saj se ta z zavestno prijavo trudi za boljšo učinkovitost. Z avtorespektivnim samonadzorom poveča svojo previdnost in doslednost pri spreminjanju parametrov.

Ob napaki se ustvari video posnetek

Sistem omogoča tudi priključitev video nadzora nad delovanjem naprave. Sistem CNS ob nastanku napake avtomatsko generira video posnetek, ki je na voljo za ogled preko spletne aplikacije. Ta vtičnik nudi predvsem vzdrževalcem hitrejšo in učinkovitejšo odpravljanje napak, še posebej tistih, ki se pojavljajo nedeterministično in jih je običajno zelo težko odpraviti zaradi težjega določanja izvora le teh.

V smeri pametnih proizvodnih obratov

Sistem CNS družbe Albatros d. o. o. se povezuje z višjimi sistemi vodenja, kot so SAP, Infor in drugi. Iz višjih sistemov vodenja pridobiva podatke o naročilih in delovnih nalogah. Gre za podatke o tipu izdelka, količini naročila in predvidenih rokih zaključka. Sistem CNS to naročilo v ustrezni obliki pošlje liniji in ga nadzoruje. V višji sistem vodenja pa potrjuje realizacijo naročila in zalogo materiala na liniji.

Intervju

Problem morajo vsi razumeti na isti način

Vsako podjetje si želi konstantnih, predvsem tehničnih izboljšav, ki bodo najboljše in najbolj zanesljive na trgu, pozabljajo pa na uporabnika, pravi Mito Mihelič, strokovnjak za Design Thinking

Darja Kocbek

V Sloveniji je kar nekaj pobud, ki ponujajo orodja s področja Design Thinkinga, ki ga v Sloveniji prevajamo kot oblikovalsko razmišljanje. Mito Mihelič, vodja oddelka za Design Thinking pri skupini Viessmann v Berlinu, coach na Hasso Plattner Institutu – School of Design Thinking v Postdamu ter gostujoči profesor na univerzi Anhalt v Dessavu, pojasnjuje, da so med drugim sodelovali tudi z GZS, kjer naj bi vzpostavili kredibilno mrežo zaupanja vrednih partnerjev. Sicer pa je vsako podjetje posebno. Kar so v oddelku Design Thinkinga v podjetju Viessmann dosegli v štirih letih, ni mogoče preprosto prenesti v drugo podjetje.

Kaj sploh je Design Thinking in od kod izvira?

V poslovnem okolju se običajno malo preveč govori in manj naredi. Na univerzi Stanford so pred dobrimi 20 leti začeli iskati rešitve, kako razprave pospešiti. Tako je nastala aplikativna doba Design Thinkinga kot način razmišljanja oblikovalcev, ki je prenesen v poslovno okolje. Na Stanfordu so z opazovanjem oblikovalcev produktov dobili navdih in ga pretvorili v šest korakov: razumevanje, opazovanje, sinteza, ideacija, prototipiranje in testiranje. Niso poskušali samo dognati, kaj naj bi Design Thinking bil, ampak tudi, kako naj bi ga izvajali. Izhajali so iz predpostavke, da so izzivi postali preveč kompleksni, da bi jih lahko reševali posamezniki. Zato se Design Thinking vedno izvaja v timih.

Lahko na kratko opišete reševanje problema od koraka do koraka?

Problem morajo vsi udeleženci tima razumeti na isti način, recimo, kako v nekem podjetju izboljšati kulturo odzivanja (feedback kulturo). Najprej je treba razumeti, kaj si predstavljajo pod besedo feedback. Za nekoga, ki dela na področju človeških

virov, je feedback nekaj drugega kot za nekoga, ki dela na področju trženjskih raziskav, prav tako je feedback nekaj drugega za nekoga, ki se je podjetju pridružil pred nekaj meseci, kot za nekoga, ki je v vodstvu podjetja. V prvem koraku se mora tim o tem poenotiti. Če je problem širši, je prvi korak tudi čas, da se tim o tem tudi izobrazijo. Ker učim tudi na fakulteti, dam študentom recimo nalogo, kako izboljšati javni prevoz za slepe in slabovidne. Nobeden od mojih študentov ni slep, vsi pa morajo razumeti, kaj pomeni, da človek nima vida. Ko imamo globlji oris problema, se odločimo, katero ciljno skupino bomo poskušali nagovoriti. Design Thinking gre v smer, da se usmeri v specifičnega uporabnika. Prav tako stremimo k ekstremnim uporabnikom. V primeru feedback kulture je to lahko nekdo, ki v podjetju sploh še ni zaposlen. Slep so že sami po sebi ekstremni uporabniki javnega transporta. Potem pridemo do drugega koraka, ki je opazovanje.

Kako to izvedete?

V Design Thinkingu uporabljamo kvalitativno raziskovanje. Verjamemo v poglobljene intervjuje, v katerih se je treba poglobliti v osebne zgodbe, raziskovati čustva. Ko se človek odpre, lahko zaznamo potrebo, frustracijo, ki jo bomo kasneje z neko rešitvijo naslovili. Ko potrebo zaznamo, pridemo do tretjega koraka, ki je sinteza. Pri tem koraku se ukvarjamo z osebami, za katere rešujemo problem. Ko vemo, kaj rešujemo in za koga, sledi zbiranje idej. Ko pridejo na dan najbolj normalne in praktične ideje, potisnemo ljudi čez rob, da pridejo na dan z nenavadnimi rešitvami, ki so nekaj povsem novega. To se zgodi v peti, šesti ponovitvi. Ko izglasujemo najboljši dve rešitvi, gremo v izdelavo prototipov, ki so vedno v fizični obliki, tudi če gre za izkušnjo, digitalni produkt. Zadevo namenoma pustimo malo grobo, saj želimo izvedeti zgolj, ali je

osnovna funkcija rešitve zadosten razlog za potencialno uporabo s strani uporabnika. Šele, ko gre rešitev skozi, gremo v testiranje, če ne, gremo iskat drugo rešitev. Včasih je dovolj za malenkost popraviti prototip, včasih je treba začeti na novo. Zaradi tega je Design Thinking interaktiven proces.

Foto: osebni arhiv

Na konferenci Vrh vitkega inoviranja v Ljubljani ste predstavili dileme za kritičen razmislek o prihodnosti Design Thinkinga.

Katera je glavna dilema?

Glavna dilema je v tem, da so podjetja usmerjena in osredotočena na produkt, ne pa na uporabnika. Vsako podjetje si želi konstantnih, predvsem tehničnih izboljšav, ki bodo najboljše in najbolj zanesljive na trgu, pozabljajo pa na uporabnika.

Kakšna je vloga izobraževanja pri razvoju Design Thinkinga?

Sam sem diplomant akademije za likovno umetnost v Ljubljani in lahko rečem, da imajo do neke mere tudi študenti v Sloveniji dostop do Design Thinkinga in sorodnih tehnik. Nisem pa prepričan, da lahko svoje rezultate tudi prenesejo v gospodarstvo, ker ni povezav med univerzo in gospodarstvom ali pa so te šibke. V Nemčiji podjetja vložijo precejšnje zneske denarja v semester. S tem univerza dobi denar za raziskave, študenti pa prilžnost, da delajo na konkretnih projektih v praksi, potencialno zaposlitev in niso omejeni samo na teorijo. [gg](#)

Intervju

Porezati je treba vso maščobo z mesa

Matic Golob, strokovnjak za vitek razvoj in inoviranje, razlaga, da je potrebno dati priložnost vsem zaposlenim in jih poslušati, saj se nikoli ne ve, od kod lahko pride naslednja največja ideja.

Darja Kocbek

»Po pogovorih s srednjim menedžmentom in vodji v slovenskih podjetjih opažam, da je hierarhija še vedno močno prisotna, kar nikoli ni v prid inoviranju. Še vedno je zelo navzoče načelo, da tisto, kar šef reče, drži. To vedno izzovem z vprašanjem, kako je lahko prav šef tisti, ki vse ve?« razlaga Matic Golob, strokovnjak za vitek razvoj in inoviranje v organizaciji Lean Analytics Association v Veliki Britaniji.

Da bodo slovenska podjetja v koraku z najboljšimi, ko govorimo o vitkem razvoju izdelkov, je torej najprej potrebna sprememba miselnosti?

Absolutno. Ne govorim, da je treba povsem porušiti obstoječ način dela, ampak kot prvo je treba opustiti diktiranje. Vodje so v podjetjih zato, da pomagajo zaposlenim. Zakaj zaposliti nekoga, če mu potem govoriš, kaj mora delati. Biti bi moralo obratno. Druga stvar je, da je treba samo začeti in se ne bati, če gre narobe. Nobena napaka ni napaka, če se iz nje učimo. Napake je treba narediti čim bolj na začetku, ker so takrat veliko cenejše. Če bi na začetku naredili 100 testov, je to mnogo ceneje kot lansiranje rešitve, ki je uporabniki ne potrebujejo ali celo ne želijo. Zaposleni želijo pripomoči k uspešnosti podjetja in prepričan sem, da nihče ne vstane zjutraj in si reče: »Le kako lahko danes svoje delo opravi najslabše!« Treba je opravičevati in zaupati prav vsem zaposlenim. Kot primer lahko izpostavljam eno od švicarskih podjetij, s katerim smo sodelovali pred časom, kjer redno organizirajo dneve inovacij, kamor se lahko prijavijo vsi zaposleni, ki potem sodelujejo pri reševanju v naprej zastavljenega izziva. Na enega izmed dogodkov se je prijavila tudi čistilka. V ekipi, v kateri je sodelovala, so iskali rešitev na izziv, kako bolje približati neko serijo izdelkov svojim

uporabnikom. Zmagoviti predlog je prišel prav iz analogije te gospe. Neverjetno, kaj ne? Njen predlog je celotna ekipa potem »prevedla« v tehnično rešitev in podjetje je z njim naredilo novo serijo izdelkov, ki so bili nagrajeni z globalno nagrado za najboljše oblikovalske dosežke Red dot. Gospa pa je ostala del tima do realizacije rešitve. Treba je dati priložnost vsem zaposlenim in jih poslušati, saj se nikoli ne ve, od kod lahko pride naslednja največja ideja.

Kaj sploh je vitek razvoj izdelkov?

Vitek razvoj izdelkov je pristop, ki temelji na principih in načinu dela, ki izvira iz podjetja Toyota na Japonskem. To je set mišljenj, narediti čim bolj učinkovito s čim manj sredstvi tisto, kar trg in stranke potrebujejo in želijo. Da ne bo pomote, tu ni govora o odpuščanjih ali negativnih implikacijah, saj celoten pristop temelji prav na ljudeh. V prisposobi je mogoče reči, da je treba »porezati vso maščobo z mesa, tako da ostane samo čisto meso, kar je tudi edino, za kar so stranke pripravljene plačati«.

Med letoma 2015 in 2018 ste obiskali kar nekaj družb, ki uporabljajo vitek razvoj izdelkov. Katere so njihove glavne značilnosti?

Glavne značilnosti so bolj pristopi in načini razmišljanja kot prakse. Vitko razmišljanje temelji na podobnih konceptih skozi vse sektorje od proizvodnje do razvoja, od podjetja do podjetja pa se razlikujejo pristopi. Ni ene rešitve za vse. So pa priporočila, kako začeti, kako zadevo voditi. Kot prvo bi izpostavil ljudi kot najpomembnejši del podjetja in ključno točko preobrazbe. Orodja in procesi so v podjetju zato, da lajšajo in poenostavljajo delo ljudem. Druga točka je, da ni dovolj, da vodstvo podjetja podpira vitko preobrazbo in implementacijo različnih praks, ampak mora za to iniciativo trdno

stati. Biti mora predano in zaposleni morajo to čutiti. To pomeni, da se napak ne kaznuje, ampak se iz njih uči. Tretja točka je, da vitkost ni končni cilj, ampak pot, neskončna pot. Že konceptni oče proizvodnega sistema Toyota (TPS) Taiichi Ohno je rekel, da je vitkost stremenje k popolnosti z zavedanjem, da te popolnosti ne bomo nikoli dosegli.

Foto: osebni arhiv

Kje je razvoj vitkih izdelkov v Evropi?

Evropska podjetja so na relativno visoki ravni, kar kaže rast njihovih prihodkov, pa tudi odstotek dobička, ki ga ne pridobijo s podražitvami, ampak z optimizacijo svojih procesov in načina delovanja ter tako znižajo stroške. Trend kaže, da samo to, danes ni več dovolj, da je potrebno tudi inovirati vitko, ne samo razvijati vitko. Podjetja, s katerimi sem sodeloval, so globalna podjetja. V Sloveniji se je v zgodnjih 90. letih prejšnjega stoletja začelo spogledovati s to miselnostjo podjetje Danfoss Trata. To je tudi edino slovensko podjetje, s katerim sem imel kakršenkoli stik na tem področju. V Danfossu so že takoj v začetku povabili k sodelovanju zunanega strokovnjaka, profesorja Alan C. Warda, pionirja vitkega načina razmišljanja z Univerze v Michiganu (ZDA), da jim pristop predstavi in svetuje, kako se podati na pot implementacije. Danfoss Trata ima na področju vitkega razvoja izdelkov zelo dobre korenine in kar nekaj odličnih praks, ki jih v zadnjih letih uspešno prenašajo tudi na globalno raven in delijo tudi s podjetji izven njihove industrije. gg

Nagrada GZS

Kmalu bodo podeljeni gospodarski oskarji

Gospodarska zbornica Slovenije bo sredi marca podelila nagrade najodličnejšim med odličnimi.

Barbara Perko

**Nagrada
Gospodarske
zbornice Slovenije**

Učenje je pot ...

»Učenje je pot.« To je vodilna misel letošnje podelitve Nagrad Gospodarske zbornice Slovenije za leto 2019, ki bo 12. marca 2020 v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Nagrade za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke bo Gospodarska zbornica Slovenije letos podelila že dvainpetdesetič zapored.

Nagrada GZS je priznanje za določen dosežek in pomeni potrditev ciljev, uporabljenih poti, vloženega napora in doseženih rezultatov. Podeljena je posamezniku, vodilnemu v podjetju, a predstavlja priznanje celotnemu kolektivu.

V 51 letih je nagrado prejelo 368 gospodarstvenic in gospodarstvenikov. Njihova imena so zapisana na stenah Doma gospodarstva, podrobnejšo predstavitev pa najdemo tudi v monografiji »Portreti dosežkov v gospodarskem razvoju Slovenije«, ki se letno dopolnjuje.

Natančno zapisani kriteriji

Kandidaturo za nagrade obravnava 7-članska Komisija za nagrade GZS, v kateri sodelujejo bivši nagrajenci. Pri izboru sledijo natančno zapisanim kriterijem. Upoštevajo splošne in razvojne rezultate, rezultate poslovanja in tržne rezultate, ki so zajeti v 69 ocenjevalnih kriterijih. Skupno je lahko podeljenih največ 10 nagrad, in sicer tri za velike gospodarske družbe, tri za srednje, tri za male in mikro družbe ter

ena nagrada kot priznanje samostojnemu podjetniku. V ocenjevanju se upoštevajo rezultati zadnjih treh do petih let.

V letošnjem letu je prišlo do zamenjave na čelu komisije. Predsednik komisije je namreč, po tem ko ji je več let predsedoval Janez Škrabec, postal dr. Otmar Zorn, direktor skupine Zorn Plus. Dr. Zorn je prepričan, da lahko kot predsednik komisije prispeva k promociji dobrih praks, uspešnih podjetij in uveljavljanju GZS pri spodbujanju razumevanja dobrega gospodarstva za vse državljane. [gg](#)

Dr. Zorn je prejel nagrado za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke v kategoriji srednje velikih družb za leto 2013, ko je bil generalni direktor podjetja Iskra Zaščite d. o. o. Kot je zapisano v obrazložitvi k nagradi, Zorn »daje glavni poudarek timskega delu, komunikaciji in širokemu konsenzu sprejemanja pomembnih odločitev«. V pogovoru za Glas gospodarstva je po prejemu nagrade dejal, da je »v težkih časih treba vlagati v razvoj, trg in zlasti v ljudi oziroma sodelavce. Če tega ne počnete, nimate možnosti za dobro poslovanje, in če ste v krizi, za izhod iz krize«.

Foto: Zare Modic

ZARJA
Zarja d.o.o. Novo mesto
Prešernov trg 5 | 8000 Novo mesto
T: 07 37 37 830 | F: 07 37 37 838
info@zarja.si | www.zarja.si

Poglavitni dejavnosti družbe Zarja d.o.o. Novo mesto sta oddaja lastnih stanovanj po tržnem in neprofitnem načelu ter oddaja poslovnih prostorov v lasti družbe. Ukvarjamo se tudi z upravljanjem večstanovanjskih in poslovnih objektov, naša skrb je varno, udobno in ekonomično bivanje naših strank. Želimo utrditi svoj položaj največjega ponudnika najemniških stanovanj na območju Dolenjske in postati prva izbira na področju upravljanja, zato bomo v bodoče še z večjim pozitivnim nabojem in naklonjenostjo do uporabnikov storitev strokovno in odgovorno zasledovali poslanstvo, ki nam je bilo zaupano.

Stanovanjska zakonodaja

Ideje, ki se jim je treba v prihodnje izogniti

Osnutek novega Stanovanjskega zakona, pripravljen pod vlado Marjana Šarca, bi močno otežil upravljanje večstanovanjskih stavb.

Boštjan Udovič, GZS – Zbornica za poslovanje z nepremičninami

Ministrstvo za okolje in prostor RS je oktobra lani v javno obravnavo posredovalo osnutek novega Stanovanjskega zakona, katerega naj bi narekovala potrebe po nadgradnji in dopolnitvi obstoječih rešitev zakona, zlasti na področju upravljanja, najemnih razmerij in inštrumentov stanovanjske politike. Predlagane rešitve naj bi temeljile na pobudah stroke, zainteresirane javnosti in akcijskega načrta Resolucije o nacionalnem stanovanjskem programu 2015–2025.

Na drugi strani stroka, združena predvsem v okviru GZS - Zbornice za poslovanje z nepremičninami, ugotavlja, da je osnutek zakonskega besedila nastajal v popolni odsotnosti strokovnega dialoga in, vsaj v delu, ki se nanaša na upravljanje večstanovanjskih stavb, vsebuje predvsem rešitve, ki izhajajo iz predlogov nekaterih društev in združenj etažnih lastnikov, ki zastopajo parcialne interese posameznih skupin etažnih lastnikov z zelo specifičnimi problemi. Stroka (tako akademska kot gospodarska) pri nastajanju besedila ni sodelovala.

Padeč vlade vnaša nekaj negotovosti glede tega, kaj se bo z osnutkom novega Stanovanjskega zakona v prihodnje zgodilo. Prav zato je smiselno izpostaviti ideje, ki so slabo zastavljene, nekatere druge pa preprosto škodljive, da bi se jim v prihodnje lahko izognili.

Omejen mandat upravnika

Omejen mandat upravnika bi na področje upravljanja večstanovanjskih stavb vnesel popoln kaos, kakršnemu smo bili priča pred uveljavitvijo sedanje ureditve. Pripravljač je predvidel obvezno časovno omejeno veljavnost pogodbe o opravljanju upravnških storitev (na največ 5 let), pri čemer ni zagotovljena kontinuiteta, saj bi takšna pogodba po dogovorjenem obdobju preprosto prenehala veljati, stavba pa bi ostala brez upravnika. Etažni lastniki in upravniki ne bi imeli možnosti skleniti pogodbe o opravljanju upravnških storitev za nedoločen čas. Takšna rešitev bi bila bistveno slabša tudi za etažne lastnike, saj se lahko pogodbe, sklenjene za določen čas, predčasno prekine le iz krivdnih razlogov.

Država bi posegla tudi v obstoječe (veljavno sklenjene) pogodbe za nedoločen čas, ki bi se neposredno preoblikovale v pogodbe za določen čas. V Zbornici za poslovanje z nepremičninami smo prepričani, da bi

uveljavitev takšnih rešitev imela za posledico ustavno presojo, ki bi bila zelo verjetno uspešna. Stroka podpira pogodbeno svobodo strank, težave (sicer zelo redke) pri zamenjavah upravnikov pa je moč veliko učinkoviteje in enostavneje reševati z drugimi ukrepi (predvsem z uvedbo konstitutivnega vpisa v register upravnikov in enotnih obrazcev za zamenjavo upravnika).

Prepoved zalaganja sredstev

Skladno z osnutkom zakona upravniki ne bi smeli zalagati sredstev za obveznosti etažnih lastnikov do dobaviteljev. Rešitev izhaja predvsem iz stališča, da je takšno sodelovanje upravnika z dobavitelji neupravičeno in povzroča škodo etažnim lastnikom. Takšen sklep bi negativno vplival predvsem na redno obratovanje večstanovanjskih stavb, saj si tega brez sodelovanja med dobavitelji in upravniki, v okviru katerega slednji prevzamejo obveznost plačila celotnega računa ob njegovi zapadlosti (ti. »cassa sconto« dogovor), preprosto ne moremo predstavljati. Številni dobavitelji namreč že v temelju zavračajo dobave večstanovanjskim stavbam, v katerih z upravnikom nimajo sklenjenega takšnega dogovora. Druga velika težava je plačilna nedisciplina, zaradi katere bi lahko v primeru takšne rešitve celotne stavbe ostale brez dobave določenega blaga in storitev.

Omejen mandat upravnika bi na področje upravljanja večstanovanjskih stavb vnesel popoln kaos, kakršnemu smo bili priča pred uveljavitvijo sedanje ureditve.

Foto: Depositphotos

Ločeni fiduciarni računi so za etažne lastnike precej dražja rešitev, ki ne prinaša bistvenega izboljšanja varnosti njihovih sredstev.

Ločeni fiduciarni računi

Osnutek uvaja ločene fiduciarne račune za vsako stavbo, in sicer tako za sredstva rezervnih skladov kot za sredstva, namenjena plačilu obratovalnih stroškov. Če je prvo rešitev do določene mere moč razumeti, pa je druga povsem skregana z logiko učinkovitega upravljanja večstanovanjskih stavb. Po predlogu naj bi imela vsaka stavba obvezno odprt ločen fiduciarni račun, iz katerega bi upravnik poravnal stroške obratovanja stavbe. Ob tem je že iz pred tem opisanih razlogov (predvsem plačilna nedisciplina) jasno, da na takšnem računu ne bi bilo nikoli dovolj sredstev za poplačilo vseh obveznosti etažnih lastnikov, zato bi prihajalo do prekinitve dobav in bistvenih motenj pri upravljanju stavb.

Takšna rešitev je za etažne lastnike precej dražja, ne prinaša pa bistvenega izboljšanja varnosti njihovih sredstev. Zlorabe so namreč odvisne od človeškega faktorja in se vedno dogajajo. Država je v tem delu odpovedala predvsem pri sankcioniranju takšnih ravnanj, s čimer bi nedvomno preprečila njihovo ponavljanje ali vsaj bistveno zmanjšala njihovo pojavnost.

Zaznali še druge sporne vsebine

Poleg navedenih pomembnih negativnih rešitev so člani Združenja upravnikov nepremičnin, ki deluje

v okviru Zbornice za poslovanje z nepremičninami, zaznali še številne druge sporne vsebine. Združenje je tako zavzelo naslednja stališča:

- nasprotovanje ukinitvi ponovljenega zbora,
- predlog za določitev odgovornosti članov nadzornih odborov in predstavnikov etažnih lastnikov,
- predlog za uvedbo osnovnih pogojev za opravljanje dejavnosti,
- ukinitve obveznosti določenih objav na oglasni deski stavbe,
- pobuda za uvedbo obveznega zavarovanja večstanovanjske stavbe kot celote za določena tveganja,
- nasprotovanje ukinitvi števila uporabnikov posameznega dela kot kriterija za delitev določenih obratovalnih stroškov itd.

Ob tem velja posebej opozoriti predvsem na dvoje. Najprej na predlog za uvedbo osnovnih pogojev za opravljanje dejavnosti. V tem trenutku namreč dejavnost lahko izvaja vsak gospodarski subjekt, ki se za to registrira. To pa je eden od pomembnih razlogov za nekatere sporne prakse v preteklosti, saj je v dejavnosti zaradi tako neurejene regulative ogromno izvajalcev, ki ne razpolagajo z ustreznim strokovnim znanjem in izkušnjami za opravljanje teh odgovornih nalog. Na združenju smo pristojnemu ministrstvu predlagali, da tudi za to dejavnost uvede nekatere najbolj pomembne pogoje (npr. obvezno zavarovanje).

Celovito upravljanje nepremičnin
vse na enem mestu

moj **UPRAVNIK** **SPL d.d.**

www.spl.si
info@spl.si
080 19 05

Foto: Depositphotos

vanje poklicne odgovornosti, kapitalska ustreznost, strokovna znanja ...). Največ pa bi k dvigu kakovosti in strokovne usposobljenosti upravnikov prispevala uvedba licenc. Žal do tega trenutka naš predlog ni naletel na posluh.

Druga velika težava je področje zavarovanja večstanovanjskih stavb, ki je v tem trenutku pri nas povsem neurejeno, posledično pa so številne stavbe brez ustreznega zavarovanja, kar bi lahko v primeru večjih nesreč imelo katastrofalne posledice. Prepričani smo, da bi bila edina ustrežna rešitev uvedba obveznega zavarovanja vsake večstanovanjske stavbe kot celote za določena tveganja.

Upamo, da bo osnutek novega Stanovanjskega zakona pred začetkom nadaljnje poti skozi zakonodajne postopke doživel nekatere najnujnejše spremembe v skladu z zapisanim, saj bo sicer področju upravljanja nepremičnin povzročena velika škoda, negativne posledice pa bodo najbolj občutili ravno etažni lastniki, katere naj bi nova zakonodaja dodatno zaščitila. Še najbolje bi bilo, da bi novi resorni minister prisluhnil opozorilom stroke in za področje upravljanja nepremičnin pripravil povsem nov zakon, ki bi celovito in enotno uredil upravljanje vseh nepremičnin z več lastniki. Šele s tem bi tej pomembni dejavnosti posvetili potrebno pozornost in jo postavili na ustrezno mesto. gg

Še najbolje bi bilo, da bi novi resorni minister prisluhnil opozorilom stroke in za področje upravljanja nepremičnin pripravil povsem nov zakon, ki bi celovito in enotno uredil upravljanje vseh nepremičnin z več lastniki.

www.habit.si

☎ 080 62 20

Vse, kar potrebuje vaš dom, poslovni prostor ali druga nepremičnina v vaši lasti. Pod eno streho, na en ključ.

- upravniške storitve
- nepremičninske storitve
- vzdrževanje objektov
- čiščenje in varovanje
- Habit shop - vse za dom

Slovenija je zanimiva destinacija za študente iz Španije, Hrvaške in Francije. V tej analizi je bilo upoštevanih 2.159 študentov, ki so opravili prakso v Sloveniji do septembra 2019. Srbija, ki je za podjetja pomembna, v to analizo ni bila zajeta, ker v tem obdobju v programu Erasmus+ ni sodelovala kot upravičena oziroma programska država. Prikazana grafa 1 in 2 sta za delodajalce lahko dober vir informacij, s

Kakovost prakse je v veliki meri odvisna od individualnega programa praktičnega izobraževanja in kakovosti mentoriranja, tako na izobraževalni instituciji, kjer študent študira, kot v organizaciji, kjer opravlja prakso. Kakovosten program lahko pripravita z dobrim medsebojnim sodelovanjem mentor iz izobraževalne ustanove, ki je dobro seznanjen s pričakovanimi učnimi izidi, in mentor iz organizacije, ki ima praktična znanja in vpogled v delovanje organizacije. Pri sestavljanju programa proaktivno sodeluje tudi študent. ^{gg}

Kakovost prakse je v veliki meri odvisna od individualnega programa praktičnega izobraževanja in kakovosti mentoriranja.

Španija 291	Hrvaška 216	Francija 176	Poljska 172	Italija 161	Češka 145
Portugalska 143	Turčija 117	Nemčija 88	Mađarska 81	Avstrija 60	Litva 59
Finska 51	Slovaška 51	Belgija 50	Latvija 47	Grčija 44	Nizozemska 42
Združeno kraljestvo 39	Romunija 34	Estonija 29	Bolgarija 28	Švedska 17	Norveška 9
Danska 7	Severna Makedonija 7	Malta 5	Ciper 4	Irsko 4	Luksemburg 1
Islandija 1	Skupaj 2.179				

Družba Domplan je pravi naslov za gospodarno upravljanje večstanovanjskih stavb, saj to dejavnost opravljamo že več kot 60 let!

Predstavitev na sejmu po meri podjetja

V podjetju EMS Sejmi za svoje stranke zagotavljajo dobre osnove za udarno sejmsko predstavitev od A do Ž: od zasnove sejmskega prostora, ureditve dokumentacije, izdelave, montaže in demontaže stojnice.

Da podjetja predstavitev na sejmi doma in po svetu vidijo kot učinkovito pot za prodor in uveljavitev na branžnem trgu ter odlično priložnost za mreženje oziroma tkanje osebnih stikov z možnimi partnerji in kupci, dokazuje tudi nenehna rast družbe EMS sejmi iz Cerkelj na Gorenjskem, ki se ukvarja z opremljanjem in postavitvijo sejmskih razstavnih prostorov.

Postavitev na ključ

»S 30-letnimi izkušnjami naši strokovnjaki poskrbijo za postavitev sejmskih razstavnih prostorov na ključ. Po pogovoru z naročnikom, kjer predstavi svoje delo in zamisli, naši arhitekti izrišejo 3D predlog o postavitvi razstavnega prostora. Uredimo tudi celotno dokumentacijo, ki je potrebna za prijavo podjetja na sejmsko prireditev, pri organizatorju sejma uredimo potrebno formalno potrditev projekta in poskrbimo tudi za naročilo tehničnih priključkov. Za natančnost izvedbe projekta so odgovorni naši monterji, ki s svojimi dolgoletnimi izkušnjami zagotavljajo kakovostno izvedbo in predajo stojnice ob dogovorjenem času. Sodelujemo s podjetji iz skoraj vseh panog – od industrije, trgovine do igralnštva,« povedo v podjetju EMS Sejmi.

Pri tem še poudarijo, da svojim naročnikom pri organizaciji raznih prireditev lahko v najem ponudijo tudi široko paleto sejmskih konstrukcij in opreme, kot so stoli, mize, hladilniki, talne, raznovrstne obloge, mini kuhinje.

Na voljo imajo tudi skladišče, v katerem med drugim hranijo določene elemente razstavnega prostora svojih strank, ki pri kasnejših postavitvah predstavljajo zmanjšan strošek identične postavitve.

»Nudimo svetovanje pri izbiri konstrukcije, obliki razstavnega prostora, opremljenosti in drugih tehničnih rešitev,

ki jih je treba prilagoditi zahtevam in standardom sejmišča. Le dobro pripravljen projekt pomeni brezhibno realizacijo,« še razložijo v podjetju EMS Sejmi.

Arhitekti in mizarji pod eno streho za unikatne rešitve

Direktor podjetja EMS Sejmi, Ernest Malovrh, za uspešno delovanje daje zasluge kolektivu dolgoletnih, stalnih in referenčnih strokovnjakov, ki strankam poleg tipskih, omogočajo tudi izdelavo unikatnih razstavnih prostorov. To jim omogoča lastna mizarska delavnica, lasten vozni park pa poskrbi za pravočasen prevoz na sejmski prostor in postavitev. S svojimi naročniki so nastopili na sejmi po vsem svetu. Večino dela opravijo po Evropi, prisotni pa so tudi na sejmi po drugih kontinentih. Med drugim so stojnice postavljali tudi v Las Vegasu, Peruju, San Diegu, Egiptu, Dubaju ...

»S pozitivno energijo, ki je prisotna v našem kolektivu, ki šteje okoli 20 stalnih in pogodbenih strokovnjakov različnih profilov, želimo zadovoljiti potrebe še tako zahtevnih strank in jim tako pomagamo pri učinkoviti predstavitvi na sejmi. Pri tem sledimo sodobnim trendom v načrtovanju in postavitvi razstavnih prostorov,« še pove prvi mož podjetja EMS Sejmi. Da res zadovoljijo potrebe in želje svojih strank, potrjujejo tudi vsakoletna konstantna rast prometa.

Trije razlogi, zakaj sodelovati s podjetjem EMS sejmi

- Celovit inženiring,
- izdelava sejmskega prostora po meri,
- mednarodno delovanje in strokovno svetovanje.

Sejmišča

Dogodki, ki bodo privabili tisoče

Na treh največjih slovenskih sejmiščih se bo v 2020 veliko dogajalo.

Barbara Perko

Pomurski sejem je lani organiziral štiri sejemske prireditve v dveh terminih, na katerih je sodelovalo 2.145 razstavljalcev, sejme pa je obiskalo 132.000 obiskovalcev. Tudi letos si obiskovalci lahko obetajo veliko zanimivosti, obljublja predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec.

Med 25. in 28. marcem se bosta odvila tokrat že 31. Mednarodni sejem gradbeništva, energetike, komunale in obrti MEGRA ter 5. Mednarodni sejem trajnostnih tehnologij in zelenega življenjskega sloga GREEN. Sejem MEGRA bo povezal ponudnike, investitorje in uporabnike najnovejše gradbene in komunalne mehanizacije, materialov, orodij, obrtnih in drugih storitev. Obiskovalci se bodo lahko seznanili s sodobnimi trendi in pripomočki za trajnostno gradnjo, energijsko in siceršno obnovo stavb, urejanje okolice, skrbi za okolje itd. Na voljo bodo številna svetovanja in prikazi, odvili se bodo tudi številni strokovni posveti. Prvi dan sejma bodo podeljeni Znaki kakovosti v graditeljstvu.

Mednarodni sejem trajnostnih tehnologij in zelenega življenjskega sloga GREEN bo predstavil zamisli in izdelke, ki so v korist potrošnikom, okolju in družbi: samooskrbo z energijo iz obnovljivih virov, e-mobilnost, naravne gradbene materiale in gradnjo, ekološko in permakulturno pridelavo hrane, rokodelstvo, socialno podjetništvo, domače naravne dobrrote in druge izdelke za ozaveščeno, zeleno potrošnjo.

Med 28. in 30. majem bo potekal 4. Mednarodni sejem sodobnega zdravstva, na katerem se bodo srečali proizvajalci, ponudniki in uporabniki sodobnih zdravstvenih izdelkov in storitev na stičišču štirih držav. Hkrati bo potekalo zdravilno srečanje bolnikov, njihovih skrbnikov in strokovnjakov. Seznanili se bodo z najnovejšimi napravami in pripomočki s področja medicinske opreme, tehnologije in farmacije. Izmenjali bodo lahko izkušnje o oskrbi na domu, proaktivni skrbi za zdravje vseh generacij ter vključevanju gibalno in senzorno oviranih oseb v vsakdanje življenje. Posebna pozornost bo posvečena integrativnemu, komplementarnemu, alternativnemu in holističnemu pristopu ter zdravilstvu. Strokovne razstave in posveti bodo posvečeni digitalnim inovacijam v medicini, zdravstvu in oskrbi, hrbtenici kot glavnemu stebri telesa, družinski medicini ter dolgotrajni oskrbi.

Enega vrhuncev leta bo zagotovo predstavljal 58. Mednarodno kmetijsko-živilski sejem Agra, ki bo

potekal med 22. in 27. avgustom in katerega dežela partnerica bo letos Srbija. Sejem Agra bo obeležil mednarodno leto zdravja rastlin, se ozrl v kmetijstvo prihodnosti, ponujal tehnološke inovacije, digitalizacijo in ekološko kmetijstvo. Iskal bo rešitve in možnosti za prilagajanje podnebnim spremembam in varoval vodne vire. Posvečal se bo proizvodnji, predelavi in distribuciji hrane, njeni sledljivosti in varnosti ter opozarjal na prednosti oskrbe s hrano iz naše bližine.

Pridelovalce, poslovneže, strokovnjake in potrošnike bodo poleg vrhunskih ponudnikov iz vseh kontinentov povezoval najpomembnejše strokovne, gospodarske in stanovske organizacije na čelu z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS. Slednje pripravlja na sejmu strokovni program, predstavitve in svetovanja za obiskovalce, že dan pred odprtjem pa tudi mednarodno konferenco kmetijskih ministrov. Zanimive predstavitve napovedujejo Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadrúžna zveza Slovenije, GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, Zavod za gozdove Slovenije, Čebelarstva zveza Slovenije, Turistična zveza Slovenije, združenja rejcev in pridelovalcev ter drugi najpomembnejši deležniki s področja kmetijstva, živilstva in turizma.

Na sejmu se bodo odvila mednarodna B2B srečanja, številni strokovni in panožni dogodki, tekmovanja, družabni dogodki, razstave, svetovanja za koriščenje itd. Na sejmu bo okronana tudi 5. Medena kraljica Slovenije

Foto: Pomurski sejem

»Agra bo s svojo 58. ponovitvijo najpomembnejše srečanje ponudnikov kmetijske mehanizacije in opreme, izdelkov za živilstvo, prehrane in vin, pridelovalcev, predelovalcev, gospodarstvenikov, strokovnjakov in potrošnikov v tem delu Evrope,« napoveduje Janez Erjavec.

Foto: Pomurski sejem

Med 13. in 15. marcem bo Celjski sejem prizorišče kar šestih dogodkov. Vrhunec letošnjih dogodkov bo, kot vsako leto, septembra, ko se bo odvil že 53. MOS.

Bienalno bo ob sejmu AGRA potekal 22. Mednarodni sejem embalaže, tehnike pakiranja in logistike, INPAK in razstava izdelkov, ki so sodelovali na ocenjevanju 38. Slovenski oskar za embalažo.

Konec septembra, natančneje med 24. in 26. septembrom 2020, bo 8. Mednarodni sejem obrambe, varovanja, zaščite in reševanja SOBRA. Ugledni poslovni ponudniki bodo predstavili širok arzenal orodja, orožja, vozil, opreme, različnih pripomočkov, storitev in znanja za obrambo države, varnost državljanov ter zaščito in reševanje ogroženih. S strokovnimi razstavami, dinamičnimi predstavami in strokovnimi posveti se bodo predstavili tudi Ministrstvo za obrambo RS, Slovenska vojska, Ministrstvo za notranje zadeve RS, Policija, Uprava RS za zaščito in reševanje ter Gasilska zveza Slovenije.

Od pestre pomladi do vrhunca septembra

Sredi marca bo Celjski sejem prizorišče kar šestih dogodkov. Med 13. in 15. marcem bo čas za 25. Floro, 16. Altermed, 5. Kulinart in 5. Festival kave Slovenija. 14. in 15. marca pa se bosta odvila še sejma Poroka in ApiSlovenija.

Na sejmu Flora bodo obiskovalci lahko našli vse za vrt, dom in okolico. Poleg bogatega razstavnega programa bodo obiskovalcem na voljo strokovne brezplačne delavnice in izobraževanja o različnih področjih vrtnarjenja. Organizirana bodo tudi razna zabavna tekmovanja cvetličarjev, vrtnarjev in aranžerjev.

Razstavni program sejma Altermed zajema najrazličnejša področja, ki lahko pripomorejo k boljšemu počutju in bolj zdravemu telesu. Obiskovalcem bodo predstavljeni zdrava hrana in napitki, rastlinska zdravila, zdravilni kamni, aromaterapija, naravna kozmetika, eko čistila in oblačila, zdravstveni turizem, joga itd.

Na Kulinartu se bodo predstavili ponudniki kulinarnih dobrot slovenskih regij, ponudniki domače, lokalno pridelane hrane in pijače, proizvajalci in trgovci večjih znamk živilske industrije ter mnogi drugi.

Festival kave Slovenija je dogodek, namenjen vsem ljubiteljem kave in tistim, ki se z njo tudi profesionalno ukvarjajo. Vsako leto se predstavijo proizvajalci in ponudniki kave, opreme in tehnologij za predelavo kave, ponudniki kavnih avtomatov, kavarne, bari, trgovine s kavo in še vsi drugi, ki so na kakršnikoli način povezani z njo.

19. sejem Poroka bo ponudil obiskovalcem vse za popolno poroko – od poročnega vabila do poročnega potovanja. Predstavili se bodo ponudniki poročnih in slavnostnih oblek z outlet popusti, ponudniki prstanov in nakita z izbranimi cenami, ponudniki za poroko na prostem, DJ-i, glasbene skupine, animatorji, organizatorji porok in izbrane poročne lokacije ter gostinska ponudba.

Na 43. sejmu in tradicionalnem mednarodnem srečanju čebelarjev ApiSlovenija se vsakoletno zbere več kot 75 razstavljalcev s čebelarstvo opremo in pripomočki. Sejem spremlja tudi bogat strokovni program z znanimi predavatelji.

Med 31. marcem in 3. aprilom bodo potekali trije sejmi, Energetika Interklima, Lestech in Terotech. Energetika Interklima je osrednji strokovni dogodek s področja električne in toplotne energije v širši regiji. Osrednje tematike sejma so ohranjanje virov, uporaba obnovljivih virov ter povezanost ogrevanja, elektrifikacije in mobilnosti. Dogodek bo razdeljen na dva dela, in sicer sejem in kongres, ki bo namenjen izobraževanju in razpravam o pomembnih in aktualnih temah s področja energetike.

Lestech je sejem lesnoobdelovalnih strojev, orodij in repromateriala. Namenjen je vsem obdelovalcem in oblikovalcem lesa, ki se bodo v okviru širokega kroga razstavljalcev in pestrega programa spremljevalnih prireditev lahko seznanili z novostmi in rešitvami na področju lesnoobdelovalnih strojev in tehnologij ter repromaterialov.

Terotech je sejem industrijskega vzdrževanja in čiščenja strojev, naprav in objektov. Na sejmu so razstavljene največje novosti s področja vzdrževanja v proizvodnih podjetjih. Razstavni program obsega vse od industrijskih olj, sesalnikov, tesnil, izolacije, črpalk do hidravličnega orodja, kompresorjev in elektromotorjev.

Septembra je čas za MOS, poslovno-sejemsko prireditev, ki vsako leto privabi več kot 800 neposrednih in 1.400 zastopanih razstavljalcev ter več kot 100 tisoč obiskovalcev. Razdeljen je na 5 področij: MOS Dom, MOS Tehnika, MOS Turizem, MOS B2B in MOS Plus. MOS spremljajo tudi predavanja, dogodki in delavnice s posameznih področij, kjer lahko obiskovalci dobijo številne koristne informacije v zvezi z gradnjo doma ali izvedo, kako ustanoviti podjetje. Letos je država partnerica Madžarska. 53. sejem MOS bo potekal od 16. do 20. septembra.

27. in 28. novembra bo Celjski sejem organiziral največji erotični festival v Evropi Eroticland. Na ogled bodo erotično-senzualni nastopi svetovno znanih zvez, številne delavnice in prikazi tehnik za dvig libida. Obiskovalcem bo na voljo tudi največja ponudba erotičnih pripomočkov in igrač na enem mestu.

Foto: Celjski sejem

Številne prireditve tudi v Ljubljani

Na Gospodarskem razstavišču bo od 4. do 8. marca potekal 59. mednarodni sejem DOM, na katerem se bodo obiskovalcem predstavili ponudniki s področja gradbeništva in stavbnega pohištva, ogrevalne in hladilne tehnike, notranje opreme, varovanja ter urejanja okolice. To je največja sejemska prireditev graditeljske panoge v Sloveniji in sosednjih regijah. Na njej se vsako leto predstavlja prek 500 razstavljalcev, njihovo ponudbo pa si ogleda več kot 55.000 ljudi. Zanimivo zanje je tudi brezplačno svetovanje glede gradnje, prenove in sanacije objektov.

Med 26. in 28. marcem se bo odvil Sejem kozmetike in lepote Love Beauty & Beauty Forum. Profesionalci iz vseh kozmetičnih panog, frizerstva, estetike, wellnesa in ostalih dejavnosti bodo med mnogimi razstavljalci lahko izbirali dobavitelje opreme, materiala in preparatov. Potekala bodo številna strokovna predavanja, predstavitve, novosti in delavnice. Organizirana bodo tudi strokovna srečanja z mednarodnimi strokovnjaki iz različnih dejavnosti. Na sejmu se bodo predstavljali tudi saloni in ponudniki storitev raznih dejavnosti iz Slovenije in regije. Obiskovalci in obiskovalke sejma bodo lahko preverili različno ponudbo in izbirali med mnogimi kvalitetnimi ponudniki storitev in kozmetičnih ter ostalih produktov namenjenih neprofesionalni uporabi.

Foto: Arhiv Gospodarsko razstavišče

Od 19. do 21. maja bodo na Gospodarskem razstavišču potekali Dnevi medgeneracijskega sožitja 2020, kjer bodo v ospredju bivalne težave vseh generacij in možne rešitve. Poudarek bo na sobivanju mladih in državljanov v tretjem življenjskem obdobju, na namestitvah starajoče se družbe v prihodnosti, na pričakovanjih in potrebah upokojencev, na tem, kaj narediti s praznimi stanovanji in hišami ter o gradnji stanovanjskih skupnosti, prijaznih starejšim. Posebej

Gospodarsko razstavišče
Prizorišče odličnih zgodb.

Sejem Dom

Mednarodni sejem graditeljstva

4. 3.–8. 3. 2020 | www.sejemdom.si

Dnevi medgeneracijskega sožitja

Prireditve za druženje in izmenjavo znanja, izkušenj in idej med različnimi generacijami

19. 5.–21. 5. 2020 | www.medgeneracijsko-sozitie.si

Narava-zdravje

Sejem ponudbe za zdravo življenje

21. 10.–24. 10. 2020 | www.narava-zdravje.si

Ambient Ljubljana

Pohištveni sejem

11. 11.–15. 11. 2020 | www.pohistveni-sejem.si

Dom plus

Sejem stavbnega pohištva, ogrevalne in hladilne tehnike, montažnih hiš, varovanja ter urejanja okolice

11. 11.–15. 11. 2020 | www.sejemdom.plus

Alpe-Adria

Mednarodni sejem turizma, kampinga in karavaninga

27. 1.–30. 1. 2021 | www.alpeadria.si

Foto: Arhiv Gospodarske razstavišče

bo izpostavljena celovita ureditev dolgotrajne oskrbe in razvoj e-oskrbe.

Med 21. in 24. oktobrom bo potekal 51. sejem Narava-zdravje, kjer bodo obiskovalci našli pestro ponudbo izdelkov, dejavnosti in idej za zdravo življenje. Razstavne sklope Prehrana, Zdravje, Gibanje, Wellness in naravna kozmetika ter Zeleno sobivanje spremljajo privlačna in zanimiva predavanja, delavnice, predstavitve zadnjih trendov za zdrav življenjski slog. Med 22. in 25. oktobrom bo v času Ljubljanskega maratona potekal tekaški sejem Tečem in Expo 25. ljubljanskega maratona.

V novembru si bodo obiskovalci med 11. in 15. novembrom lahko ogledali 31. pohištveni sejem Ambient Ljubljana ter 5. Sejem Dom+, mednarodni sejem stavbnega pohištva, ogrevalne in hladilne tehnike, montažnih hiš, varovanja ter urejanja okolice. Oba sejma, ki ju je mogoče obiskati z eno vstopnico, ponujata tudi brezplačno arhitekturno, energetsko in graditeljsko svetovanje. Še posebej zanimive pa so TOP ideje – borza in razstava pohištvenih elementov mladih, perspektivnih oblikovalcev, arhitektov in rokodelcev. gg

Pomurski sejem za inovativnost in odličnost v letu 2020

POMURSKI SEJEM

Pomurski sejem, d.o.o.
Cesta na stadion 2
9250 Gornja Radgona
www.pomurski-sejem.si

Tel.: 02/ 5642 116
Fax: 02/ 5642 160
E-mail: info@pomurski-sejem.si

SEJEM MEGRA

Mednarodni sejem gradbeništva

25. - 28. 3.

GREEN

Mednarodni sejem trajnostnih tehnologij in zelenega življenjskega sloga

25. - 28. 3.

MEDICAL

Mednarodni sejem sodobnega zdravstva

28. - 30. 5.

AGRA

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem

22. - 27. 8.

SEJEM INPAK

Mednarodni sejem embalaže, tehnike pakiranja in logistike

22. - 27. 8.

SOBRA

Mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja

24. - 26. 6.

Mednarodna ocenjevanja kakovosti 2020

38. odprti natečaj Slovenski oskar za embalažo
15. maj

41. mednarodno ocenjevanje mesa in mesnih izdelkov
20. maj (sveže meso) 17. junij (mesni izdelki)

34. mednarodno ocenjevanje mleka in mlečnih izdelkov
9.–12. junij

24. mednarodno ocenjevanje sokov, brezalkoholnih pijač in embaliranih vod
24. junij

46. odprto državno ocenjevanje vin "Vino Slovenija Gornja Radgona" in 10. odprto državno ocenjevanje BIO vin in 2. ITC International Traminer Challenge
13.–17. julij

18. ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo
4. avgust

40. mednarodno ocenjevanje kmetijske mehanizacije in opreme
20.–21. avgust

Razpisi

Na voljo več kot 38 milijonov evrov

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo RS bo v prvi polovici leta pripravilo 14 novih razpisov, na katera se bodo lahko prijavila podjetja.

Barbara Perko

Na razpisih, ki bodo objavljeni v prvi polovici letošnjega leta, bo na voljo nekaj več kot 38,3 milijona evrov sredstev. Vrednosti posameznih razpisov se gibljejo od 105.000 evrov pa vse do slabih 8 milijonov evrov.

Javni razpis Spodbude za zagon podjetij v problematskih območjih v letih 2020 – 2021 (P2R)

Z razpisom želi Slovenski podjetniški sklad podpreti 70 podjetij na območju občin Pokolpja, občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje ter obmejnih problematskih območjih. Cilj razpisa, na katerem bo na voljo 2.909.900,59 evra, je zmanjšanje razvojnega zaostanka v problematskih območjih, zagon novih podjetij, nova delovna mesta in zaposlovanje. Razpis je namenjen MSP, samostojnim podjetnikom posameznikom ali zadrugam ter socialnim podjetjem.

Javni razpis Spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest na območju občin Osilnica, Semič, Metlika, Kočevje, Črnomelj, Loški potok in Kostel v letu 2020 – Pokolpje

Na razpisu, ki je namenjen vsem podjetjem, bo na voljo 410.344 evrov, ki jih bodo podjetja lahko uporabila za sofinanciranje začetnih investicij v (ne) opredmetena osnovna sredstva na območju Pokolpja. Maksimalna vrednost sofinanciranja se bo gibala od 10.000 do 50.000 evrov.

Javni razpis Sofinanciranje začetnih investicij podjetij in ustvarjanja novih delovnih mest na območju občin Hrastnik, Radeče in Trbovlje

Namen razpisa je sofinanciranje začetnih investicij v opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva v upravičenih občinah z namenom vzpostavitve nove poslovne enote, razširitve zmogljivosti ali diverzifikacije proizvodnje. Na razpis se bodo lahko prijavila vsa podjetja. Na voljo bo 681.000 evrov.

Javni razpis Problemska območja z visoko brezposelnostjo HRT in Pokolpje

Mala in srednja podjetja s sedežem v problematskih območjih (Pokolpje, HRT) z visoko brezposelnostjo in obmejnih problematskih območjih bodo lahko kandidirala na omenjenem razpisu. Višina razpisanih sredstev je 4.056.000 evrov.

Integralni turistični produkti 2020-2022

V prvi polovici leta bo objavljen razpis, s katerim ministrstvo želi mala in srednja podjetja spodbuditi k bolj inovativnemu pristopu pri oblikovanju svojih produktov in storitev ter pomagati pri trženju in promociji. Na razpisu bo na voljo 4.000.000 evrov.

Spodbujanje uvajanja okoljskih znakov za turistične nastanitve

Na področju turizma bo objavljen tudi razpis, s katerim želijo spodbuditi subjekte, ki opravljajo turistično dejavnost k uvajanju okoljskega/ekološkega menedžmenta in okoljskih/ekoloških standardov v turističnih nastanitvenih objektih. Za ta namen je predvidenih 105.000 evrov.

Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 4.0

Mala in srednja podjetja se bodo lahko prijavila na razpis za spodbujanje uvajanja izdelkov, storitev in procesov na področju predelave lesa in lesnih tvoriv, ki bodo prispevali k večji snovni in energetski učinkovitosti. Višina razpisanih sredstev na tem razpisu znaša 7.193.022,21 evra.

Javni razpis »Planinske koč«

Društva se bodo lahko prijavila na razpis, ki spodbuja ukrepe za rabo obnovljivih virov energije in za zmanjšanje rabe energije in snovi. Poleg tega razpis

Nekaj več kot 7,1 milijona evrov bo na voljo za mala in srednja podjetja za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 4.0.

Foto: Depositphotos

spodbuja razvoj oziroma preoblikovanje turističnih proizvodov in načinov poslovanja v skladu s trajnostnimi usmeritvami za izboljšanje konkurenčnega položaja. Cilj razpisa je energetska sanacija, čistilne naprave, zbiralniki vode in sončne elektrarne. Na voljo bo 7.971.865,40 evra.

Javni razpis Socialna podjetja (nepovratni del) - spodbude za nastajanje podjetij in mladinskih zadrug 2020-2022

Na razpisu Slovenskega podjetniškega sklada lahko sodelujejo socialna podjetja. Namen razpisa je povečanje števila socialnih podjetij in izboljšanje poslovanja obstoječih socialnih podjetij v zagonski fazi. Eden od ciljev razpisa je tudi ustvarjanje novih delovnih mest in povečanje socialne vključenosti ranljivih skupin. Na razpisu bo na voljo 2.217.207,39 evra.

Javni razpis za sofinanciranje izvajanja dejavnosti slovenskih poslovnih klubov v tujini v letu 2020

Agencija SPIRIT bo finančno podprla mrežo slovenskih poslovnih klubov v tujini s ciljem spodbujanja internacionalizacije slovenskega gospodarstva. S sredstvi, na voljo bo 450.000 evrov, želijo organizirati in izvesti najmanj 50 kakovostnih poslovnih dogodkov, namenjenih slovenskim in tujim podjetjem.

Javni razpis Spodbujanje partnerstev za učinkovitejši nastop na tujih trgih - povezava S4

Agencija SPIRIT želi podpreti najmanj devet tovrstnih partnerstev MSP (povezava na SRIP-e, vsebine iz Strategije pametne specializacije). Namen razpisa je namreč spodbujanje povezovanj podjetij z namenom nižanja tveganj vstopa na izbrani tuji trg. V prvi fazi bodo sredstva namenjena stroškom storitev zunanjih izvajalcev za pripravo načrta prodora na

tuje trge, obisku mednarodnih sejmov, prireditelj ter mednarodnih poslovnih dogodkov. V drugi fazi pa bodo sredstva namenjena stroškom plač in povračil stroškov v zvezi z delom ter nastopu na mednarodnih sejmihi v tujini. Na voljo bo 2.560.000 evrov.

Javni razpis za sofinanciranje vzpostavitve in delovanja kompetenčnih centrov za design management – KCDM 3.0

Namen razpisa je predstaviti, vpeljati in nadgraditi design management in znamčenje v slovenskih podjetjih, načrtno razvijati s tem povezane kompetence vodij in zaposlenih, skozi design management podjetja usmeriti proti trajnostnim poslovnim modelom, okrepiti uspešnost delovanja in povečati konkurenčnost slovenskih podjetij, vključno s storitvenim sektorjem, ohraniti oz. povečati število delovnih mest v vključenih podjetjih, izboljšati prepoznavnost slovenskih blagovnih znamk in produktov slovenskega oblikovanja. Na voljo bo 2.100.000 evrov.

Javni razpis Spodbude za zagon podjetij P2 v letu 2020

Do sredstev bodo upravičena mlada, inovativna podjetja. Cilj razpisa je podpreti do največ 40 inovativnih start-upov v prvi razvojni fazi s poudarkom na razvoju in komercializaciji proizvodov, procesov in storitev. Višina razpisanih sredstev znaša 2.160.000 evrov.

Javni razpis Eurostars 2020

Cilj razpisa je spodbuditi slovenska podjetja k tržno orientiranim raziskovalno-razvojnim projektom in k povezovanju v mednarodne konzorcije. Ministrstvo želi zagotoviti sofinanciranje za vse na mednarodni ravni pozitivno ocenjene projekte, v katerih sodelujejo slovenska podjetja. Na voljo bo 1.500.000 evrov. [gg](#)

Podrobnejše informacije o razpisih najdete na spletnih straneh Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo RS.

PREGLEDNO, VARNO, STROKOVNO IN KONKURENČNO UPRAVLJANJE STAVB

Upravljanje
z nepremičninami

Vzdrževanje
in prenova nepremičnin

Promet
z nepremičninami

Sodelujte s Terco d.o.o. – upravnikom, ki mu lahko zaupate!

E-upravnik

TERCA d.o.o.
Šentrupert 124
8232 Šentrupert

Tel: 07/34 35 100
info@terca.si
www.terca.si

POSLOVNE ENOTE:

Novo mesto, Ljubljanska cesta 22; Tel: 07/33 41 094
Trebnje, Rimska cesta 10A; Tel: 07/30 40 560
Ljubljana, TPC Koseze, Vodnikova 187; Tel: 01/511 65 21
Litija, Valvazorjev trg 8; Tel: 01/89 84 651
Sevnica, Kvedrova ulica 37; Tel: 07/81 41 822
Črnomelj, Ul. 21. oktobra 17C; Tel: 07/30 51 424
Metlika, TPC Metlika; Tel: 07/30 58 303

Vajeništvo

V zadnjih treh letih zaposlili 653 papirničarjev

Do poklica papirničar je mogoče priti na več načinov.

Petra Prebil Bašin, GZS - Združenje papirne in papirno predelovalne industrije

Šest slovenskih papirnic zaposluje več kot 1.900 ljudi, od tega se jih je kar 653 zaposlilo v papirništvu v zadnjih treh letih. S tem se je uresničila napoved združenja papirništva pri GZS, da bo v tem obdobju v domači papirni industriji prišlo do menjave generacij. Nanjo so se pripravili tako, da so za bodoče in sedanje zaposlene oblikovali več možnosti izobraževanja.

Pol časa v šoli, pol na delovnem mestu

Eno izmed možnosti – triletni poklicni vajeniški program »papirničar«, ki ga izvajajo na Strokovnem izobraževalnem centru v Ljubljani – so lahko devetošolci in njihovi starši bolje spoznali že na sejmu Informativa na Gospodarskem razstavišču, na katerem so bodoči papirničarji imeli možnost neposrednega stika s podjetji. Ta je namreč nujno potreben, saj se program »papirničar« pol časa izvaja v šoli, drugo polovico pa z izobraževanjem na delovnem mestu, za kar je pred vpisom potrebna tako imenovana vajeniška pogodba.

»Gre za tripartitno sodelovanje med učencem, delodajalcem in šolo, pomembno vlogo pa ima tudi Gospodarska zbornica Slovenije, ki verifikira in spremlja podjetja, da so primerno pripravljena za izvajanje vajeništva,« pojasnjuje Petra Prebil Bašin, direktorica GZS - Združenja papirne in papirno predelovalne industrije. Pri nas vaje sprejemajo v vseh šestih slovenskih papirnicah, torej v Goričanah, Količevo Kartonu, Palomi, Radečah Papir Novi, v Papirnici Vevče in v Vipapu Videm Krško.

»Vajenci imajo ob sebi mentorja, ki zanje skrbi in jim v sodelovanju s sodelavci prenaša specifična znanja in izkušnje. Mladi se zaradi neposrednih izkušenj na delovnem mestu raje učijo tudi šolsko snov, saj teoretično znanje takoj osmislijo pri praktičnem delu v podjetjih. Tako bolje spoznajo poklic, za katerega se izobražujejo, rastejo s kolektivom, pridobivajo delovne navade, se naučijo odgovornosti in vztrajnosti ter sodelovanja v timih. Ni zanemarljivo, da so za svoje delo tudi finančno nagrajeni z mesečnimi zneski od 250 do 400 evrov. Po drugi strani pa tudi podjetja prek vajeništva vzgajajo in 'gradijo' svoje morebitne

nove zaposlene,« je povedala Prebil Bašinova in poudarila, da si zaradi specifik v proizvodnji papirja v papirnicah praviloma želijo zaposlovati za nedoločen čas. »Kar je v teh časih precejšnja prednost,« še dodaja.

Nedavno izdali učbenik

Pred kratkim so dijaki programa »papirničar« po več kot 20 letih izobraževalne vrzeli na tem področju dobili tudi svež učbenik »Priprava vlakninskih snovi za proizvodnjo papirja in kartona«. Gre za veliko pridobitev, poudarja Prebil Bašinova, saj je papir izdelan iz naravnega materiala, ki se lahko spreminja in ima vsakič drugačne lastnosti, zato je za poklic papirničarja potrebnega veliko znanja in izkušenj, delo pa ni nikoli monotono. Učbenik so napisali trije avtorji (Aleš Knavs, Iris Gnjudič in Rok Šuštar), zaposleni v slovenskih papirnicah, v sodelovanju s Centrom za poklicno izobraževanje, uporabljali pa ga bodo tako pri formalnem triletnem poklicnem šolanju na SIC Ljubljana kot tudi v okviru stournega usposabljanja na Inštitutu za celulozo in papir.

Prenos znanja z neformalnim šolanjem

Naslednjo možnost za prenos znanja so papirničarji dobili tudi z neformalnim branžnim usposabljanjem,

Prepričala me je multidisciplinarnost poklica papirničar, zato sem se kljub nameri, da postanem mehatronik, odločil postati papirničar.»

Matic Kovič, vajenec v podjetju Količevo Karton

Foto: Tanja Bricej

Vajenci so lahko tudi odrasli, ki se lahko preko vajeništva prekvalificirajo ali pridobijo poklic, če so opustili šolanje.

ki poteka na Inštitutu za celulozo in papir in obsega 100 ur. V tem času se zaposleni v papirnicah seznanijo tudi s teoretičnimi znanji, med obiski vseh šestih proizvajalcev papirja in kartona pa med slušatelji prihaja tudi do izmenjave izkušenj in dobrih praks. Kot poudarjajo na Inštitutu za celulozo in papir, je do poklica papirničar mogoče priti z dokvalifikacijo, mogoče je opraviti tudi nacionalno poklicno kvalifikacijo NPK, ki je mednarodno veljavna listina.

Kot pojasnjuje Petra Prebil Bašin, se v združenju papirništva zavedajo, da je slovenska papirna industrija (in z njo tudi poklic papirničar) v splošni javnosti slabo prepoznana. »Razlog je predvsem narava našega poslovanja, ki večinoma poteka med podjetji (B2B). Prav zato si želimo boljše predstaviti številne potencialne, ki jih ima papirništvo. Vendarle gre za okoljsko, trajnostno naravnano panogo, ki ima krožno gospodarjenje pravzaprav 'zapisano v genih'. Sistem zbiranja in ponovne predelave papirja je namreč eden najstarejših pri nas in je lahko zgled drugim embalažnim materialom,« še dodaja Prebil Bašinova. **gg**

Delo papirničarja danes se zelo razlikuje od dela papirničarja nekoč. Danes papirničarji delajo za računalniki, na velikih, nekaj nadstropnih strojih, dolgih tudi 150 metrov. Delo v papirnici je razgibano in zato zanimivo. Poklic papirničarja združuje strokovna znanja s področja strojništva, mehatronike, kemije, fizike, elektrotehnike in drugih podobnih naravoslovnih področij, zato velja za izrazito multidisciplinaren poklic. Proizvodnja papirja pa je tudi vse bolj avtomatizirana in računalniško vodena, zato primerjava s preteklostjo ni več na mestu. Še vedno pa mora papirničar dobro poznati proces proizvodnje ali predelave papirja in kartona.

**Več informacij
o poklicu**

Agrikulturni obeti

Trajnost od vil do vilic – utopija ali realnost?

Trajnostna pridelava, trajnostno trgovanje in trajnostna potrošnja so bili v središču »EU Agricultural Outlook« konference, ki je potekala decembra 2019 v Bruslju.

dr. Vesna Miličič, GZS – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij

Konferenca je postregla s številnimi zanimivimi predavanji in okroglimi mizami z zanimivimi in uglednimi gosti s celega sveta. Udeležilo se jo je več kot 600 predstavnikov EU institucij, odločevalcev politik, mednarodnih organizacij s področja kmetijstva, nevladnih organizacij, prehranske industrije, raziskav in razvoja v kmetijstvu in predstavnikov civilne družbe.

Trajnost, raziskave in razvoj ter potrošniki

Konferenco je otvoril novi evropski komisar za kmetijstvo Janusz Wojciechowski, ki je poudaril, da je kmetijstvo pomembna dejavnost ne samo z vidika pridelave hrane, ampak tudi z vidika ohranjanja kulturne krajine in varovanja okolja. Omenil je novi Evropski zeleni dogovor, ki bo znatno vplival tudi na kmetijski sektor, predvsem z vidika zagotavljanja znižanja emisij toplogrednih plinov. Sodelovala je tudi nova komisarka za zdravje in varnost hrane Stella Kyriakides, ki je poudarila, da je zagotovitev kakovostne in varne hrane na trajnosten način temelj obstoja sodobne družbe, kar poudarja tudi nova evropska strategija za trajnostno pridelavo hrane »Farm to Fork«, ki je osrednji del novega Evropskega zelenega dogovora. Med predavanji velja izpostaviti predavanje z naslovom »C'est qui le patron?« Nicolasa Chabanne-a, ki je predstavil razvoj istoimenske lokalne blagovne znamke kmetijskih pridelkov in izdelkov, katerih končno prodajno ceno s pomočjo mobilne aplikacije oblikujejo kupci.

Zahteve družbe, cenovna nihanja in prehranski trendi

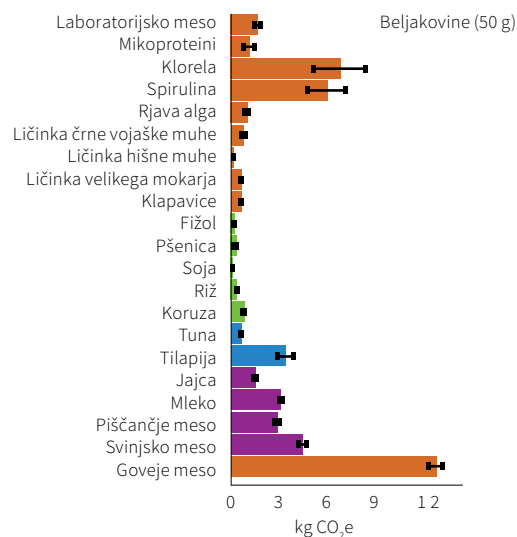
V fokusu je bil statistični pregled kmetijskih trgov s projekcijami za prihodnost, zahteve današnje družbe in njen vpliv na cene in izvozno uvozno

foto: Simon Pugh

Slovenska udeležba na konferenci

Primerjava izpustov CO₂ pri konvencionalni vrsti hrane in hrani prihodnosti. Hrana prihodnosti je zaradi nižjih izpustov CO₂ okolju prijaznejša

Vir: Parodi in sod., 2018

razmerje kmetijskih pridelkov in izdelkov na globalnem trgu ter novi prehranski trendi sodobnega potrošnika predvsem v smeri povečanega uživanja rastlinskih pridelkov in izdelkov, žuželk in alg, kar bo posledično vplivalo na spremembo rabe zemljišč. Med potrošniki je zaznati tudi vse večje zanimanje za »rastlinsko meso«, ki si je z dobro premišljenim oglaševanjem že utrla pot na police trgovin do potrošnika in ima nižji okoljski odtis od živalskega mesa, pridelanega na tradicionalen način. Konferenco je zaključila namestnica generalnega direktorja za kmetijstvo in razvoj podeželja Evropske komisije María Angeles Benítez Salas, ki je poudarila, da se mora kmetijstvo čim prej ustrezno prilagoditi podnebnim spremembam, pri čemer je usposabljanje in izobraževanje

kmetov nujno. Po njenem mnenju mora Evropa svojo raznolikost izkoristiti v svoj prid pri doseganju večje konkurenčnosti kmetijstva in nadaljnega razvoja podeželja. Ozaveščanje potrošnika, ki je zadnji, a ne najmanj pomemben člen v verigi vrednosti, je ključno za nadaljnji trajnostni razvoj evropskega kmetijstva.

Izzivi kmetijstva in živilsko predelovalne industrije v prihodnosti

Praktične rešitve na izzive, kot so trajnostna pridelava zadostnih količin varne in kakovostne hrane in prilagajanje podnebnim spremembam, bo treba poiskati v skupnem sodelovanju med kmeti, kmetijskimi in živilskimi podjetji, strokovnjaki, raziskovalci in potrošniki. Večina rešitev se v praksi že udejanja, mnoge pa so še v fazi razvoja. V novem programskem obdobju od 2021 do 2027 bodo z novimi 10 milijardami evrov v okviru raziskovalnega programa Obzorje Evropa dobile dodatni zagon za nadaljnji razvoj in prenos v prakso. [gg](#)

Ozaveščanje potrošnika, ki je zadnji, a ne najmanj pomemben člen v verigi vrednosti, je ključno za nadaljnji trajnostni razvoj evropskega kmetijstva.

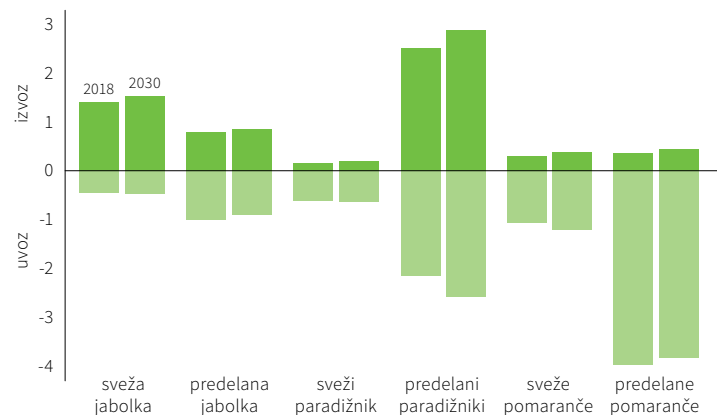

Foto: Simon Pugh

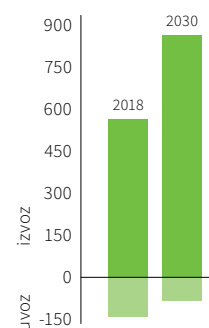
Pogled mladih umetnikov na prihodnost kmetijstva skozi razstavo »Farmers of the Future, #Farmers2040«, ki so jo pripravili študentje visoke šole za umetnost in oblikovanje Saint-Etienne v Franciji. Pet mladih oblikovalcev je na zanimiv način predstavilo svojo vizijo pridelave hrane v letu 2040. Tudi na tak način se povečuje zanimanje za kmetijstvo med mladimi in razbijajo miti o nevarnostih moderne tehnologije.

Svetovno povpraševanje po evropskih kmetijskih pridelkih in izdelkih pozitivno vpliva na rast izvoza EU v prihodnje

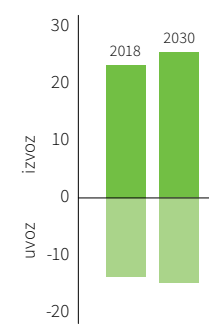
Trgovina s sadjem in zelenjavo (mio ton)

Trgovina z oljčnim oljem (1.000 ton)

Trgovina z vinom (mio hektolitrov)

* Ob upoštevanju visoke spremenljivosti kmetijske pridelave so bile projekcije izdelane na podlagi 5-letnega povprečja.
Vir: Evropska komisija, Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja

Gospodarska slika

Vse od ustanovitve zbornice poslujejo z dobičkom

V regiji Dolenjska in Bela krajina, ki je izrazito izvozno usmerjena in po kazalnikih na zaposlenega sodi v sam vrh med slovenskimi regijami, prevladujeta predvsem avtomobilska in farmacevtska industrija.

Nina Šprohar

Direktor zbornice Tomaž Kordiš priložnost za napredek vidi predvsem v razvoju prometne, elektroenergetske in IKT infrastrukture, v razvoju kadrov in kompetenc prihodnosti, v digitalizaciji, robotizaciji in avtomatizaciji, v razvoju turizma in visokega šolstva.

Tudi lani so bili v Gospodarski zbornici Dolenjske in Bele krajine (GZDBK) zelo aktivni, pravi direktor Tomaž Kordiš. »V letu 2019 smo zavzemali in zastopali interes regijskega gospodarstva na infrastrukturnih projektih, pri razvoju visokošolskega prostora in Univerze v Novem mestu, pri izvajanju Regijskega razvojnega programa in okviru Finančne perspektive 2014 – 2020 in ostalih aktivnostih, ki so pomembne za uspešnost delovanja naših članov,« našteje Kordiš, ki doda, da gospodarstvo regije vsa leta od ustanovitve GZDBK posluje z neto čistim dobičkom. Poleg tega podjetja veliko vlagajo v razvoj in raziskave, stalnica regije so tudi pametne tovarne in gradnja novih proizvodno-logističnih kapacitet.

V GZDBK ocenjujejo, da bodo rezultati lanskega poslovanja še boljši kot leto prej. »Rast števila zaposlenih in s tem zmanjšanje števila brezposelnih se je lani nadaljevalo, kar je posledično predstavljalo velik izziv pri iskanju novih kompetentnih sodelavcev. Struktura brezposelnih, še posebej dolgotrajno brezposelnih in novih iskalcev zaposlitve, ter demografske spremembe so zahtevale, da so podjetja zaposlovala tujce, kar se bo verjetno nadaljevalo tudi letos,« napoveduje Kordiš. Skupaj so v letu 2018 gospodarske družbe, samostojni podjetniki in zadruga v regiji v povprečju zaposlovali 30 tisoč oseb, realizirali pa so za 6,7 milijarde evrov prihodkov, 10 odstotkov več kot leto prej.

Kompetenčni centri za kakovostnejši kader

Na GZDBK veliko pozornosti namenjajo razvoju kompetenc, zato izvajajo izobraževanja in sodelujejo kot vodilni partner v kompetenčnih centrih. Eden od njih je Kompetenčni center za kadre kemijske industrije – pametna specializacija (KoCKE S4), ki so ga vsebinsko in finančno zaključili v januarju 2019, trajal pa bo do maja leta 2022. »Glavni namen povezovanja 27 partnerjev je zviševati usposobljenost zaposlenih v podjetjih partnerstva in pridobivanje novih kompetenc. V projektu bomo tako zaposlenim v podjetjih partnerstva z različnimi programi neformalnega usposabljanja smiselno zapolnili vrzeli kompetenc in znanja o krožnem gospodarstvu, upoštevajoč pomen vseživljenjskega učenja,« pojasnjuje Kordiš. Kje še vidi priložnosti za napredek? »Predvsem v razvoju prometne, elektroenergetske in IKT infrastrukture, v razvoju kadrov in kompetenc prihodnosti, v digitalizaciji, robotizaciji in avtomatizaciji, v razvoju turizma in gostinstva, v razvoju visokega šolstva, ki bo zagotavljalo kakovosten kader, ki ga gospodarstvo potrebuje, ter v trajnostnem in skladnem regionalnem razvoju,« zaključuje Kordiš.

Rekordno leto za Krko

V regiji, ki je sicer izrazito izvozno usmerjena, sta avtomobilska in farmacevtska dejavnost ključni. Tovarna zdravil Krka je po prvih ocenah poslovanja v prejšnjem letu dosegla rekordne rezultate – prodali so za 1.489,1 milijona evrov izdelkov in storitev, kar predstavlja 12 odstotkov več kot leto prej. Čisti dobiček v letu 2019 bo na osnovi predhodnih nereguliranih izkazov predvidoma 242,1 milijona evrov, kar je 39 odstotkov več kot leto prej. To, da je njihova osrednja lokacija na Dolenjskem, jim ne predstavlja nikakršne ovire za uspešno poslovanje, pravijo v Krki. V prihodnje nameravajo vlagati v povečanje in posodobitev proizvodnih zmogljivosti in infrastrukture, čemur bodo predvidoma namenili 134 milijonov evrov. Obetajo se tudi kadrovske širitve za približno 3 odstotke, čeprav že danes zaposlujejo skoraj 13 tisoč ljudi, velik del prav iz Dolenjske, od tam je tudi večina sodelavcev iz Krkine hčerinske družbe Terme Krka. »Od podjetja je tako neposredno odvisnih okoli

Foto: Krka

pet tisoč ljudi iz regije, posredno pa tako ali drugače tudi toliko njihovih družin in seveda veliko število izvajalcev različnih storitev za skupino Krka iz tega okolja,« poudarijo. Poslovno sodelujejo s številnimi podjetji v dolnjski regiji, posebno pozornost pa namenjajo tudi razvoju lokalnega okolja. »Večino teh sredstev namenjamo za zdravstveno in humanitarno področje, podpiramo pa tudi športno dejavnost, znanost, kulturno-umetniško dejavnost, izobraževanje in drugo,« pravijo in dodajo, da prispevajo tudi k razvoju visokega šolstva v Novem mestu.

REM gradi nov poslovno-proizvodni objekt

V podjetju REM, kjer izdelujejo montažne modularne objekte in bivalne kontejnerje, stanje v gospodarstvu v regiji ocenjujejo kot pozitivno. »Veliko je podjetij, ki investirajo v nove proizvodne objekte, tudi nekatere občine širijo industrijske cone. Sami pa trenutno gradimo večji poslovno-proizvodni objekt, vreden dobrih 15 milijonov evrov – za investicijo smo prejeli tudi spodbudo s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT). Vse to nam vpliva zaupanje v razvoj regije in podjetij, ki tukaj delujejo,« so zadovoljni. Največji izziv jim predstavlja ustvarjanje novih delovnih mest ter pridobivanje ustreznega strokovnega kadra, prav tako se veliko ukvarjajo z razvijanjem novih tehničnih rešitev ter pridobivanjem

Foto: REM

ustreznih certifikatov, pa tudi iskanjem novih kupcev oz. trgov ter pravilnim pozicioniranjem njihovih proizvodov. »Veliko truda vlagamo v iskanje in oblikovanje novih partnerstev z dobavitelji,« poudarijo. Lani so v Nemčiji postavili pet šol, ki skupaj presegajo 5 tisoč kvadratnih metrov površine ter prvi modularni pasivni vrtec v Sloveniji. »Prav tako pa si štejem v uspeh to, da smo v lanskem letu dvakrat izvedli dvig vseh plač v podjetju, izplačali najvišji regres, trinajsto plačo in uspešnost ob koncu leta. S tem smo dvignili nivo zadovoljstva vseh zaposlenih, ki so naš adut za uspešen razvoj podjetja tudi v prihodnje,« še zatrdijo.

V podjetju REM so lani dvakrat izvedli dvig vseh plač v podjetju, izplačali najvišji regres, trinajsto plačo in uspešnost ob koncu leta.

www.krka.si

NAŠE ZNANJE ZA VAŠE ZDRAVJE.

Lasten razvoj, inovativni postopki in sodobni izdelki so naš prispevek k učinkovitemu zdravljenju.

10 % prihodkov od prodaje za razvoj in raziskave napredne farmacevtske oblike in tehnologije patentno zaščitene inovacije

KRKA

Živeti zdravo življenje.

Foto: Adient

Adient opazi prve znake recesije

»Dolenjska spada med gospodarsko najrazvitejše regije, zadnjih nekaj let smo beležili nenehno rast. A ta bo v letu 2020 verjetno nekoliko upočasnjena, predvsem v avtomobilski industriji, ki je za nas primarnega pomena,« napoveduje Darko Vladič, direktor podjetja Adient, ki izdeluje sedeže za vsa vozila, ki se proizvajajo v novomeškem Revozu. Kljub prvim znakom recesije je prepričan, da se bodo uspešno prilagodili novim zahtevam trga. Zaradi visokih pričakovanj kupca njihovi procesi slonijo na dobro izobraženem kadru, zato pravi, da sta jim zadostno zaposlovanje in usposabljanje v preteklem obdobju predstavljala največji izziv. »Prihodnost gradimo na principih stalnega napredka, uporabi najmodernejših prijemov, kar jih pozna avtomobilska industrija, in nadaljnji implementaciji principov Industrije 4.0,« še doda Vladič.

Direktorica podjetja Adria Dom Marta Klevišar pravi, da padec povpraševanja po tradicionalnih produktih na bližnjih trgih kompenzirajo s strategijo razvoja novih produktov.

Adria Dom uvaja načela vitkosti

Umiritev rasti pričakujejo tudi v podjetju Adria Dom, zato ne bodo več tako številčno zaposlovali, kot so v preteklih letih. »Kadrovsko strukturo imamo primerno, veliko vlagamo v rast, razvoj in zavzetost obstoječega kadra,« pojasni direktorica Marta Kelvišar, ki doda, da je pri kupcih v zadnjem letu že čutili zadržanost pri investiranju, predvsem na italijanskem trgu, kjer je upad več kot 20-odstoten, rahel padec povpraševanja beležijo tudi na hrvaškem trgu. Padec povpraševanja po tradicionalnih produktih na bližnjih trgih kompenzirajo s strategijo razvoja novih produktov, pravi Kelvišarjeva. »Kupci si vse bolj želijo hiše 'po meri', kar od nas zahteva veliko prilagoditev – tako v razvoju, kakor tudi v proizvodnji in celotni verigi, ker so naše serije enakih proizvodov vse manjše,« pravi direktorica. Zato v podjetju uvajajo vitkost v vseh procesih, optimizacijo pa izvajajo z

Foto: Adria Dom

implementacijo digitalnega dvojčka. »Projekt je trenutno v pilotni fazi, a že daje odlične rezultate na izboljšanje produktivnosti. Z digitalnim dvojčkom bomo upravljali celoten proizvodni cikel, optimirali operacije, odpravljali ozka grla, optimirali logistiko ter učinkovito razporedili zaposlene glede na kompetence,« našteje sogovornica. Prisotni so že na 25 trgih in neprestano razvijajo svoje produkte – na trg centralne in severne Evrope so vstopili z modularno hišo Alpine in mobilno hišo za letoletno bivanje Aurora, na čezoceanske trge Japonske, Koreje, ZDA in Združenih arabskih emiratov pa vstopajo z mobilnimi šotori. »V sezoni 2021 bomo trgu predstavili novo generacijo prestižne serije x line, kar bo najpomembnejši razvojni projekt,« obljublja direktorica.

Foto: Mikrografija

Mikrografija se širi na tuje trge

Med uspešne družbe v regiji spada tudi podjetje Mikrografija. »Digitalna preobrazba, ki poteka s svetlobno hitrostjo, zahteva hitro prilagajanje na novosti in prinaša vse večje izzive v svetu brezpapirnega poslovanja. Število dokumentov narašča, njihovo obvladovanje pa je ključno za ohranjanje konkurenčne prednosti,« verjamejo. Zato razvijajo nove, celovite rešitve na področju digitalizacije, ki strankam olajšajo obvladovanje poslovnih procesov. Nadaljevali bodo s širjenjem na tuje trge in povečevanjem dohodkov izven Slovenije, kar so z odprtjem podjetja v Nemčiji nakazali že v letu 2019. »To nam bo omogočilo zmanjšanje odvisnosti od lokalnega okolja, a nameravamo še vedno ostati eden vodilnih ponudnikov brezpapirnih rešitev v Sloveniji,« zaključijo v podjetju.

Paklog namerava podvojiti število zaposlenih

Solastnik in prokurist podjetja Paklog, Branko Butala, ocenjuje, da se je v zadnjem obdobju po krizi premalo vlagalo v razvoj ter akumuliralo kapital za primer morebitne nove krize. »To velja tako za gospodarstvo kakor tudi za občine, ki so od njega soodvisne. Kapital so namreč predvsem ljudje, treba jim je dati ceste in dodano vrednost v stanovanjski politiki ter urbanem okolju,« meni. Izzivi, s katerimi se soočajo v podjetju, so povezani z izvozom slovenske industrije na globalne, predvsem prekomorske trge, ki potrebujejo prekomorsko leseno embalažo in prekomorsko pakiranje. »Prav tako izziv predstavlja iskanje in usmerjanje izvoznikov sosednjih trgov, ki se jih trudimo usmerjati preko luk Koper, Trst in Reka,« poudari. Delovna sila iz obeh strani reke Kolpe zadoštuje njihovim potrebam, leta 2019 so tako predelali

približno 10 tisoč kubičnih metrov rezanega lesa. Tudi v prihodnje načrtujejo rast prodaje, poleg tega pa bodo kmalu širili svoje skladiščno-logistične prostore. »Gradbeno zemljišče je že kupljeno, iščemo tudi dober vir financiranja ob lastnih sredstvih,« pravi Butala, ki verjame, da lahko pod ugodnimi pogoji v naslednjih petih letih zaključijo investicijo ter podvojijo tako število zaposlenih kot tudi prodajne rezultate.

Kolpa krepi svojo prisotnost v Rusiji

V podjetju Kolpa, ki je v svojem delu regije največji zaposlovalec, se soočajo z neposluhom s strani države. »Predvsem se to nanaša na prometno infrastrukturo, kakor tudi na nepovratna sredstva, kjer smo vsakič spregledani,« pojasni Borut Šterbenc, predsednik uprave. V zadnjem času imajo težav s pridobivanjem kakovostnih kadrov ter s spremembo Zakona o minimalni plači. »Zaradi uvedbe zakona so se nam stroški plač precej povečali, česar ne moremo preliti v višje prodajne cene zaradi vse več konkurence na zahtevnih zahodnoevropskih trgih,« doda. Kljub omenjeni konkurenci so uspeli na vseh pomembnejših trgih vseeno ohraniti trenutne tržne deleže ali pa jih na nekaterih trgih celo povečati. Zelo ambiciozne načrte imajo tudi za prihodnje: odprli naj bi še dva lastna maloprodajna salona v Rusiji, dva že imajo.

Še naprej bodo krepili tržni delež na domačem trgu, kjer ponujajo celovito ponudbo kopalniške opreme srednjega in višjega cenovnega razreda.

»Največji izziv je stalen razvoj«

Tone Konda, direktor podjetja Keko-Oprema, meni, da dobri rezultati v regiji temeljijo predvsem na lastnem znanju, dobrem vodenju in rasti. »Stalen razvoj novih izdelkov, inovativnost in lastno znanje nam hkrati predstavljajo tudi največji izziv – naloga vsakega uspešnega podjetja je namreč, da to stalno rast zagotovi. Izziv nam predstavlja tudi zagotavljanje ustreznih kadrovskih potencialov in prenos na mlajšo generacijo razvojno usmerjenih inženirjev,« doda. gg

Foto: Keko-Oprema

Kolpa ima zelo ambiciozne načrte za prihodnje. Odprli naj bi še dva lastna maloprodajna salona v Rusiji, dva že imajo.

25 let

KEHO
KEKO EQUIPMENT

Eden od vodilnih svetovnih proizvajalcev strojev in opreme za področje večslojne keramične tehnologije.

Promovirajo jih predvsem zadovoljni investitorji

ESPLANADA
STUDIJO OBLIK IN ARHITEKTURE

V projektantskem biroju Esplanada se trudijo, da objekte za svoje naročnike oblikujejo tako, da so za njihove potrebe in pričakovanja optimalna rešitev in da jih ti s ponosom pokažejo drugim.

Esplanada iz Slovenske vasi pri Šentrupertu s svojo dejavnostjo pokriva področje prostorskega urejanja s pripravo občinskih podrobnih prostorskih načrtov (OPPN) in načrtov za vse vrste visokih gradenj: stanovanjskih hiš in stanovanjskih kompleksov, tovarn, logističnih centrov, šol, vrtcev, športnih dvoran, turistično-gostinskih programov in tudi oblikovanja interiorjev. Letos praznuje petnajst let delovanja.

Montažna gradnja v lesu

Esplanada je že od samega začetka specializirana za gradnjo v lesu. Med prvimi so zasnovali lesene nizkoenergijske vrtce, ki so v Sloveniji do danes postali standard za tovrstno gradnjo. Na ta način so zasnovali tudi šole, športne dvorane in druge objekte, ki so upravičene do maksimalnih subvencij Eko sklada, ki so namenjene sofinanciranju takšnih objektov v javnem sektorju.

Zadnje čase se močno usmerjajo tudi na področje logističnih centrov in tovarn. »Trenutno projektiramo največji objekt

do zdaj – 14.300 kvadratnih metrov veliko tovarno v Slovenski Bistrici. Lani pa smo denimo za podjetje Bartog zaključili projektiranje večjega logističnega centra v poslovni coni Mirna peč. Naš projekt je tudi nov poslovno-logistični center Javnega podjetja Komunala Trebnje, trenutno se po naših načrtih že gradi nova tovarna Orkoplast v Trebnjem. Načrtujemo pa še nekaj drugih poslovno-proizvodnih objektov po celi Sloveniji,« razlaga direktor Rupert Gole.

Kakovostne in inovativne rešitve

V Esplanadi stavijo na inovativne rešitve, ki vključujejo trajnostne, vzdržljive in kakovostne materiale in so za naročnike optimalna rešitev. Naročniku morajo izpolniti njegove potrebe in pričakovanja s strokovnimi, cenovno optimalnimi in likovno dovršenimi rešitvami. Že zdaj projekte snujejo na osnovi načel skoraj nič-energijske gradnje, kamor vključujejo tudi pametne rešitve za čim večje bivalno in delovno ugodje.

»Na osnovi potreb in želja naročnikov iščemo rešitve, ki so jim pisane na kožo. Največ nam pomeni, če investitor dokončani objekt s ponosom pokaže drugim. Skozi to dobivamo veliko novih naročnikov,« poudarja Rupert Gole.

»Stavimo na inovativne rešitve, ki so za naročnike optimalne,« pravi Rupert Gole, direktor projektantskega biroja Esplanada.

Plodno sodelovanje s Petrolom

Ker veliko projektov izvajajo v Ljubljani, kjer imajo poslovno enoto. Pri tem je zelo pomembno tudi sodelovanje z družbo Petrol pri energetskih sanacijah javnih objektov. Za naročnika pripravijo vso potrebno PZI projektno dokumentacijo. Med projekti Rupert Gole izpostavlja celovito energetsko prenovo pokritega kopališča v Tivoliju, trenutno pa v Esplanadi načrtujejo tudi energetsko sanacijo celotnega šolskega kampusa Zlato polje v Kranju.

Po njihovih načrtih se je energetsko prenovilo že več kot 50 večjih javnih objektov. Na javnem razpisu pa je bila Esplanada izbrana tudi za pripravo projektne dokumentacije za energetsko sanacijo predsedniške palače na Gregorčičevi, kjer so tudi obnovili vsa okna. S temi projekti ustvarijo približno petino letnih prihodkov. V kratkem se bodo v Ljubljani preselili v večje prostore, ker so sedanji postali premajhni, saj se jim v prestolnici odpirajo številne nove priložnosti.

Prisotni tudi v tujini

Širijo se tudi v tujino. Pripravljajo nekaj projektov s turistično stanovanjskim programom na otoku Hvaru, že več let pa sodelujejo tudi z ekipo inženirjev in s proizvajalcem armirano betonskih montažnih konstrukcij Širbegović iz Bosne in Hercegovine.

Infrastruktura

Območja s slabo prometno povezavo lahko hitro izgubijo razvojni potencial

Razvoj sicer uspešne regije najbolj ovira prometna infrastruktura. »Zmogljivost in kakovost cestnega omrežja v naši regiji je neustrezna glede na potrebe gospodarstva in prebivalstva ter onemogoča skladen regionalni razvoj,« opozarja Tomaž Kordiš, direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine. V slabem stanju so tudi železnice.

Nina Šprohar

»V regiji je bil zadnji večji državni infrastrukturni projekt zaključen leta 2010, to je bila gradnja dveh manjkajočih odsekov Pluska–Ponikve in Ponikve–Hrastje na dolnjski avtocesti v skupni dolžini 14,8 kilometra. S tem je bila regija z novo avtocesto končno povezana z Ljubljano in Zagrebom,« pravi Tomaž Kordiš, direktor Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine (GZDBK). A za razvoj gospodarstva potrebujejo večje infrastrukturne projekte, kot je denimo začetek izgradnje južnega dela 3. razvojne osi na trasi Novo mesto–Maline, vključno s predorom skozi Gorjance in takoj nato nadaljevanje drugega odseka od Malin do Metlike in Črnomlja.

3. razvojna os bo pospešila trgovino

»Južni del 3. razvojne osi bo omogočil bistveno boljše izkoriščanje proizvodnih, storitvenih, rekreacijskih in turističnih zmogljivosti regije. Poleg tega bo nova cesta omogočila varnejši in hitrejši dostop na obstoječe avtocestno omrežje. Cesta ima tudi izjemen mednarodni pomen, saj se po mednarodnih mejnih prehodih Metlika (priključek Novigrad) in Vinica (priključek Bosiljevo) priključi na avtocesto Zagreb–Rijeka–Split, s tem pa je južni del 3. razvojne osi ključna povezava med zahodno Evropo in Jadranom,« poudari Kordiš in nadaljuje, da bo cesta omogočila tudi večjo blagovno menjavo s Hrvaško in z Bosno in Hercegovino. »V radiju 100 km od trase imamo dve glavni mesti (Ljubljana in Zagreb), 3 letališča (Ljubljana, Zagreb, Rijeka–Krk) in pristanišče Rijeka, kar bo dalo regiji popolnoma drugo pozicijo, kot jo ima sedaj. Območja s slabo prometno povezavo namreč izgubijo svoj razvojni potencial, kar smo v Beli krajini že videli,« opozarja Kordiš. Zmogljivost in kakovost cestnega omrežja v regiji je po njegovem »neustrezna glede na potrebe gospodarstva in prebivalstva ter onemogoča skladen regionalni razvoj«. Gospodarstvo regije zato pričakuje, da bo pravno-močno okoljevarstveno soglasje sprejeto še v prvem četrtletju 2020, takoj za tem pa še gradbeno dovoljenje, ki bo omogočilo gradnjo prve in druge etape.

Direkcija RS za infrastrukturo na projektu južnega dela tretje razvojne osi sicer ne vodi nobenih

aktivnosti več, prvi in drugi odsek sta že umeščena v prostor. Ob tem pa Ministrstvo za infrastrukturo RS (MzI) vseeno načrtuje nekaj ureditev. Letos spomladi bodo stekla gradbena dela za ureditev Šmihelske ceste (2. etapa), izbrali bodo izvajalca za gradnjo krožnega križišča v Dobruški vasi in za ureditev križišča in sanacijo brežin »Vrhovo«. Trenutno poteka tudi gradnja nadomestnega mostu čez Črmošnjico v Podturnu, pripravljajo pa še rekonstrukcije in preplastitve nekaterih lokalnih cest.

Izboljšali so elektroenergetsko infrastrukturo

V prejšnjem letu so v regiji vseeno dočakali nekaj izboljšav, in sicer na področju elektroenergetske infrastrukture. »Za gospodarstvo regije je bil ključen projekt daljnovod 2x110kV Bršljin–Gotna vas in razdelilno transformatorska postaja RTP 110/20 kV Ločna, ki je zaključen in v fazi delovanja. Z izgradnjo se je močno povečala zanesljivost napajanja z električno energijo v regiji,« pojasni Kordiš in doda, da je naslednji pomemben projekt gradnja daljnovoda 2x110kV Grosuplje–Ivančna Gorica–Trebneje, ki je v zaključni fazi in »bo omogočil bistveno boljše pogoje obratovanja podjetjem v občini Trebnje in Mirnski dolini«. V letu 2019 je Elektro Ljubljana pričel tudi

Za razvoj gospodarstva potrebujejo večje infrastrukturne projekte, kot je na primer začetek izgradnje južnega dela 3. razvojne osi na trasi Novo mesto–Maline.

Foto: Deposithotos

»Potovalni čas iz Bele krajine oziroma Novega mesta v Ljubljano je predolg,« opozarja Kordiš. Za 120 kilometrov dolgo pot iz Metlike v Ljubljano vlak rabi 2 uri in 53 minut.

z gradnjo RTP 110/20kV Dobruška vas, predviden pričetek obratovanja je leta 2021. »Ta gradnja bo omogočila investitorjem, ki so že odkupili zemljišča v gospodarski coni Šentjerneji in Dobruška vas in se pripravljajo na izvedbo investicij, nemoteno ter zadostno napajanje z električno energijo,« doda sogovornik. Obenem pa opozori, da še ena pomembna investicija, v daljnovod 2x110 kV Kočevje–Črnomelj, »zaradi aktivnosti civilne iniciative kljub potrebam gospodarstva Bele krajine ne poteka«.

»Vozni redi se v zadnjih štiridesetih letih sploh niso spreminjali«

Spremembe bodo nujne tudi na železniški infrastrukturi. Ta je po mnenju Kordiša »slaba, potovalni čas iz Bele krajine oziroma Novega mesta v Ljubljano pa predolg« - potovanje iz Metlike v Ljubljano, dolgo 120 kilometrov, tako traja 2 uri in 53 minut. »Tudi vozni redi se v zadnjih štiridesetih letih sploh niso spreminjali,« opozori Kordiš.

Na območju Dolenjske in Bele krajine sta trenutno v izvedbi dve investiciji v javno železniško infrastrukturo, in sicer zavarovanje nivojskega prehoda Birčna vas ter 3. faza modernizacije kočevske proge, ki zajema zamenjavo in posodobitev signalno varnostnih in telekomunikacijskih naprav ter ureditev in zavarovanje nivojskih prehodov – ta je ocenjena

na slabih 100 milijonov evrov z DDV. »Dela bodo zaključena v sredini leta 2020, z uveljavitvijo novega voznega reda konec meseca avgusta 2020 pa bo na relaciji Grosuplje–Kočevje po skoraj 50 letih omogočen redni potniški promet,« obljublja na MZL, kjer dodajajo še, da so »v izdelavi tudi strokovne podlage za nadgradnjo regionalnih železniških prog v Sloveniji ter železniškega omrežja na področju Ljubljanske urbane regije, ki bodo podale smernice za nadaljnji razvoj železniške infrastrukture na regionalnih progah«.

Bela krajina občutno na slabšem kot Dolenjska

V Krki pravijo, da je podjetjem odločilno zagotoviti razmere za čim boljše poslovanje, k čemur bi »nedvomno pomembno prispeval razvoj infrastrukture, kot je na primer izgradnja mestne obvoznice ter izboljšanje energetske infrastrukture«. Strinjajo se tudi v podjetju Keko-oprema, kjer menijo, da je »Novo mesto in bližnja okolica veliko pridobila z avtocesto, vendar so ostala področja, kot na primer Bela krajina, v bistveno slabšem položaju«. Po njihovem bo mobilnost kadrov za uspeh podjetij izven ruralnih območij bistvenega pomena, tako da si »vse regije zaslužijo dobre prometne povezave in enakopravnost« glede možnosti zaposlitev in transporta. Nekoliko bolj zadovoljni so v podjetju REM, kjer prometne pove-

Skoraj tri desetletja v avtomobilski industriji

Že od devedesetih let prejšnjega stoletja izdelujemo avtomobilske sedeže in uspevamo zadovoljiti potrebe našega kupca Revoz.

Adient Novo mesto je relativno novo ime na področju avtomobilske industrije. Z izločitvijo skupine Automotive Experience iz korporacije Johnson Controls je bila leta 2016 ustanovljena nova globalna skupina Adient, ki deluje na področju notranje opreme avtomobilov. Adient razvija in proizvaja v Evropi, Ameriki, Afriki, na Kitajskem in v Indiji. Skupno zaposluje 84.000 ljudi v 32 državah.

Sinhronizirani s hitrostjo naročnika

Začetki proizvodnje sedežev na novomeški lokaciji segajo v devetdeseta leta prejšnjega stoletja. Na skoraj tri desetletja dolgi poti je tovarna v delovala v več lastniških oblikah, in sicer z imeni TPV Treves, TPV Johnson Controls in Johnson Controls.

V celotnem obdobju smo imeli izključno enega kupca. To je novomeški Revoz, za katerega trenutno izdelujemo in dostavljamo sedeže za vozila Twingo R4S, Smart S4S in Clio 5.

Način proizvodnje 'just in time' je specifičen. Hitrost je enaka naročnikov, sposobni smo sinhrono izdelave in dobave do 250 različnih tipov sedežnih garnitur v naročenem zaporedju. Zaloge končanih izdelkov v tovarni je minimalna, zato si napake skorajda ne moremo privoščiti.

Adient Novo mesto trenutno zaposluje 305 ljudi. Največja kapaciteta tovarne je 1.000 avtomobilskih sedežnih garnitur na dan. V letu 2018 smo v popolnosti izpolnili kupčeva naročila, to je skupno 199.147 sedežnih garnitur.

Čeprav velika večina naših izdelkov posredno konča v tujini, ne moremo govoriti o izvozu, saj je naš kupec lociran v Sloveniji. Od skupaj 54 dobaviteljev imamo 5 slovenskih, ostali so locirani drugje po Evropi, Turčiji, Aziji in Afriki.

Konkurenčne prednosti tovarne so visoka produktivnost, ponovljiva kakovost, standardizirani prijemci v organizaciji procesov in pripadnost zaposlenih.

V sozvočju z Industrijo 4.0

Razvoj modernjših zasnov avtomobilskega sedeža bo v prihodnosti omogočil še večjo uporabo kolaborativnih robotov in moderne tehnologije ter s tem tudi nadaljnji razvoj tovarne na področju Industrije 4.0.

Naši cilji so vezani na cilje našega kupca Revoz. Trenutna situacija na avtomobilskem trgu kaže na rahlo zmanjšanje povpraševanja, zato je zdaj naša osnovna naloga prilagoditi stroške tovarne spremenjenim naročilom.

Adient Novo mesto skuša biti prijazen zaposlovalec, dober partner izobraževalnim ustanovam, vesten skrbnik okolja in varnosti svojih zaposlenih. Naša želja je tudi v prihodnje sodelovati v izbranih projektih na področju dobrotelosti.

Foto: Deposithotos

zave, pomembne zanje, ocenjujejo kot dobre, a obenem dodajajo, da bi regija vseeno »potrebovala čim hitrejšo izgradnjo nove hitre ceste mimo Novega mesta v Belo krajino«, kar bi po njihovem omogočilo lažji gospodarski razvoj in možnost za zaposlitev kadrov iz tega dela regije. Opomnijo tudi, da bi bilo glede na dejanski gospodarski razvoj v Občini Trebnje in bližnji okolici dobro, da se »dolgoročno načrtuje možnost izgradnje plinovodnega omrežja iz Novega mesta v Trebnje«.

3. razvojna os bi jih bolje povezala s trgi in svetom

V podjetju Adient pravijo, da prevoz njihovih končnih izdelkov do kupca poteka po rezervirani poti, kar jim

sicer omogoča pravočasno dostavo, težave pa imajo z dostavo vhodnega materiala, ki se izvaja s kamioni. »Do izhoda z avtoceste ni problemov, zaplete se v obmestnem prometu do naše lokacije,« pojasnjujejo in dodajajo, da je čimprejšnja izvedba 3. razvojne osi zanje zelo pomembna. Podobno menijo tudi v podjetju Adria Dom, kjer pravijo, da bi jih tretja razvojna os bolje povezala s trgi in svetom. »Naše mobilne hiše imajo vse večje dimenzije, kar je zahteva trga. Prevoz končnih produktov ima status izrednega prevoza, kar zahteva posebna dovoljenja in vpliva na visoke stroške. Neustrezne cestne povezave močno povečujejo tveganje za nastanek nesreče ob prevozu naših hiš, kar je še posebej moteče za okoliške prebivalce, ki se večkrat srečujejo s konvojem,« pojasnjujejo in dodajajo, da je tudi prevoz materiala za proizvodnjo zaradi slabih cest dražji in neprivlačen. »Nenazadnje pa je regija bistveno manj privlačna za kadre, ki bi se zaposlili – tako za tiste, ki bi dnevno migrirali iz drugih pokrajin, kakor za same Belokranjce, da se ne bi odseljevali,« menijo. V podjetju Paklog pa opozorijo, da je za Belo krajino poleg ceste prioriteta še elektro omrežje. »Zanemarilo se je tudi vprašanje železnic – ne le potniškega, tudi tovarnega prometa, razen nekaj vagonov lesa, skorajda ni. Tiri železniških postaj so prazni,« opazajo. ^{gg}

V podjetju Paklog opozarjajo, da se je zanemarilo vprašanje železnic, tako potniškega kot tovarnega prometa.

KAKO Z OBVLADOVANJEM SPREMEMB USPEŠNO VODITI PODJETJE?

Študirajte menedžment in organizacijo
ter postanite ključni vodstveni kader!

**Študijski programi
MENEDŽMENT KAKOVOSTI
VS · MAG · DR**

**Fakulteta za
organizacijske
študije**

Črnomelj ob bok logističnim tokovom?

Črnomaljski Paklog izkorišča lego med srednjo Evropo, Balkanom in Sredozemljem ter bližino pristanišč Koper, Trst in Reka.

Podjetje Paklog, d. o. o., je sodobni pakirni center za velike, težke in zahtevne tovore, ki ima sedež v Črnomlju in Zagrebu. Kapital je 50 % slovenski in 50 % italijanski. »Podobno razmerje je tudi v obsegu naše prodaje med domačim in tujim trgom, kar je dobra formula za uspeh,« pravi Branko Butala, solastnik in prokurist Pakloga.

V okrilju prekomorske trgovine

Izzivi, ki jih sogovornik vidi za Paklog, so vsekakor povezani z izvozom slovenske industrije na globalne, predvsem čezmorske trge, ki potrebuje čezmorsko leseno embalažo in pakiranje. Izziv je tudi v iskanju izvoznikov iz sosednjih evropskih trgov, ki se jih trudijo usmerjati preko luk Koper, Trst in Reka. Tukaj so zanje zelo pomembni trgi Italije, Avstrije, Madžarske, Hrvaške ter ostalih držav Balkana in Evrope v bližnjem sosodstvu.

In kje je v opisanem vloga Pakloga z lokacijo v Črnomlju? »Les kod dobrina okoliških gozdov in žage, ki gravitirajo čim bliže Črnomlju, so vsekakor v nabavni verigi bistvenega pomena. Lokalna delovna sila in tudi delovna sila z obeh strani reke Kolpe pa nekako zapolnjujejo

naše potrebe po delavcih, ki delajo na predelavi nizko-kakovostnega žaganega smrekovega lesa v zaboj in skupaj s čezmorskim pakiranjem v izdelek z visoko dodano vrednostjo. Pri tem je naveza z globalnim projektnim logistom, kot je Comark v Ljubljani in Reki, zelo pomembna,« razlaga Butala. Lani so predelali približno 10 tisoč kubičnih metrov rezanega smrekovega in jelovega žaganega lesa II. in III. kategorije.

Širjenje zmogljivosti, poslovanja in zaposlenih

Paklog je v regiji prisoten šest let. Do zdaj jim je uspelo zaključiti tri faze naložbe in zaposliti 35 sodelavcev. V Zagrebu imajo podjetje z enako dejavnostjo z desetimi zaposlenimi. »Načrtujemo nadaljnjo rast prodaje. Obstoječe zmogljivosti v Črnomlju nam zadostujejo za dve leti, nato pa bomo morali dodatno vlagati v proizvodno-skladiščno-logistične prostore. Gradbeno zemljišče v izmeri 12.000 m² je že kupljeno, pripravljamo gradbeno dokumentacijo in poslovni načrt za letos. Iščejo tudi dobre vire financiranja ob lastnih sredstvih. Pod ugodnimi pogoji lahko v naslednjih petih letih zaključimo 4. fazo naložbe, podvojimo število zaposlenih in prodajne rezultate,« razlaga Branko Butala.

V razvoj regije se vlaga premalo

In kako sogovornik vidi razvoj Bele krajine? »Kot območje moramo na Belo krajino gledati kot na celoto. Osebnobelokranjsko gospodarstvo spremljam kot Belokranjec in podjetnik, ki deluje lokalno, misli in se povezuje globalno. Če vemo, da se vsaj zadnjih deset let ne gradijo nova stanovanja, in da mladi preveč iščejo izzive zunaj regije, bi lahko rekel, da stagniramo. Prepričan sem, da se je v zadnjem obdobju po krizi premalo vlagalo, oziroma premalo akumuliralo kapitala za nove krize, za katere nikoli ne vemo, kdaj bodo prišle. To velja tako za gospodarstvo kakor tudi za občine, ki so od njega odvisne. In kapital so predvsem ljudje; treba jim je dati ceste in železnico ter dodano vrednost v stanovanjski politiki in urbanem okolju,« zaključuje Branko Butala.

Foto: Arhiv Kompas Novo mesto

Turizem

Dolenjska mesta se povezujejo v mrežo trajnostne mobilnosti

Obiskovalci Bele krajine in Dolenjske najraje obiščejo številne naravne znamenitosti in krajinske parke ter si ogledajo pestro ponudbo kulturnih spomenikov zgodovinskih mest in manjših krajev. Zanimanje se iz leta v leto povečuje, pravijo v lokalnih turistično informacijskih centrih, kraji pa se med seboj povezujejo za še boljšo turistično ponudbo.

Jerneja Srebot in Nina Šprohar

Dolenjska prestolnica širi svojo ponudbo

Turistom najbolj privlačna destinacija na Dolenjskem je prav Novo mesto, ki stoji na pol poti med Zagrebom in Ljubljano, zato je za turiste hkrati dobra izhodiščna točka. Še posebej v poletnih mesecih mesto privablja številne kolesarje in pohodnike. Tjaša Stankovič iz Turistično informacijskega centra (TIC) Novo mesto našteje številne zanimivosti, ki jih ponuja destinacija: »Dolenjski muzej in izjemna arheološka zbirka svetovnega nivoja z znamenitimi situlami in steklenimi jagodami, frančiškanska knjižnica z edinstvenimi inkunabulami, stolnica s Tintoretijevo sliko in svetoletnimi vrati ter zgodba Jurija Slatkonje, prvega dunajskega škofa, drugega novomeškega prošta in ustanovitelja Dunajskih dečkov ter prenovljeni Glavni trg z arkadnimi hodniki, Rotovžem in Kettejevimi

vodnjakom.« Poleg tega omeni tudi Rudolfov splav, eno največjih turističnih atrakcij na Dolenjskem, kjer vsako leto prepeljejo več tisoč domačih in tujih gostov

Foto: Jan Kocjan

Rudolfov splav, ena največjih turističnih atrakcij na Dolenjskem, vsako leto prepelje več tisoč domačih in tujih gostov.

Foto: JKOdesign

V Novem mestu želijo razširiti ponudbo v samem mestu in se povezati s sosednjimi kraji. Nekatere turistične destinacije so že povezane v mrežo trajnostne mobilnosti, nekaj se jih bo v prihodnje še priključilo.

ter izvajajo različne programe, kot so Novomeška zgodba, Zgodba o Slaku, Splav in dobrote dolenjskega podeželja. Sogovornica omenja, da se zanimanje za obisk povečuje, saj jih iz leta v leto obišče vse več turistov. V prihodnje želijo tako razširiti ponudbo v samem mestu ter povezati mesto s sosednjimi kraji, prav tako turističnimi destinacijami. Nekatere so že povezane v mrežo trajnostne mobilnosti, nekaj pa se jih bo v prihodnosti še priključilo.

Zaželena so doživetja in pobeg v naravo

Vzdolž reke Krke najdemo veliko krajev, ki turiste vabijo s svojo izvirnostjo in kulturnimi znamenitostmi. Mednje spada tudi najmanjša občina v Sloveniji in mestece, ki stoji na otoku – Kostanjevica na Krki. Tako imenovane Dolenjske Benetke ponujajo izkustva tako z naravnimi kot tudi kulturnimi zanimivostmi. V bližini se lahko obiskovalci naučijo pogleda na Krko in obiščejo turistično urejene Kostanjeviške jame. Na drugem otoku sredi iste reke pa najdemo Otočec. »To je kraj in edini rečni grad v Sloveniji, ki je trenutno luksuzni hotel, v katerem je prespal že marsikateri svetovni voditelj in znana oseba,« še

Priložnost za razvoj – zidanice

Simona Mele, direktorica agencije Kompas Novo mesto, meni, da se velika priložnost za turizem na Dolenjskem skriva v zidanicah: »Gre za unikatno turistično ponudbo v svetovnem merilu, nad katero so gostje zelo navdušeni, zidanice pa so na svetovnih portalih dobro ocenjene. Imamo tudi veliko povratnikov.« Pravi, da nobena zidanica na svetovnih portalih ne dosega ocene, nižje od 9, kar je po njenem mnenju vrhunsko. Verjame, da bo z leti turizem v zidanicah postal eden najbolj prepoznavnih produktov na Dolenjskem ter širše v Sloveniji, saj zidanice tržijo tudi v Obsočju, na Kozjanskem, Štajerskem in Pomurju. Želeli bi si ponuditi več doživetij, saj pravi, da s tem turiste najlažje privabijo. »Seveda pa daleč največ prenočitev v regiji prispevajo Terme Krka, ki imajo že dolgo tradicijo kvalitetnih uslug,« doda. Simona Mele pravi, da v prihodnje želijo podpirati nove inovativne turistične ponudnike, izboljšati obstoječo turistično ponudbo in čim bolj izkoristiti sodobna marketinška orodja za učinkovito promocijo. »Za Novo mesto pa bi želeli, da čudovito prenovljen glavni trg ponovno zaživi in se napolni s privlačno ponudbo, ki bo privabila domačine in navduševala obiskovalce,« doda.

doda Stankovičeva. Med kulturnimi spomeniki Suhe krajine najbolj izstopa grad Žužemberk, goste pa privabljajo z mnogimi prireditvami, ki jih organizirajo številna društva. »Najbolj prepoznavni so Trški dnevi, prireditve, kjer se prepletata preteklost in sedanjost, najbolj odmeven pa je srednjeveški dan na žužemberškem gradu, ki ima najdaljšo tradicijo tovrstnih prireditev v Sloveniji,« pravi Vlado Kostevc iz Turističnega društva (TD) Suha krajina.

Simona Mele, direktorica turistične agencije Kompas Novo mesto, poudari, da je bila Dolenjska nekoč dežela gradov, skupaj naj bi jih bilo kar 65, a jih je danes, poleg žužemberškega, na ogled le malo. »Obiskovalci si lahko ogledajo še grad Soteska, v katerem je muzej starih avtomobilov, depo Tehniškega muzeja, najlepši pa je grad Otočec. Le streljaj od njega se nahaja tudi igrišče za golf, ki je bilo že nekajkrat razglašeno za najlepše v Sloveniji, v nasprotni smeri pa Pustolovski park, ki ga sestavljajo šolski poligon in štiri avanturistične poti s 46 različnimi plezalnimi elementi,« pravi.

Foto: Arhiv Galerije likovnih samorastnikov

Dežela za ljubitelje umetnosti

Poleg številnih drugih muzejev in galerij v krajih Dolenjske in Bele krajine se v Kostanjevici na Krki v bivšem cistercijskem samostanu nahaja Galerija Božidar Jakac. Ta velja za eno največjih slovenskih galerij po površini razstavnih prostorov, razstavljenem gradivu in fondu. Okolica samostana, v katerem so locirani njeni prostori, je obogatena z mojstrovinami, nastalimi na mednarodnih kiparskih simpozijih Forma viva. Te so ustvarjene z namenom, da ostanejo v naravnem okolju, in tako vizualno dopolnjujejo okoliško pokrajino. Gosti, ki se zanimajo za likovno umetnost, na svoj račun pridejo tudi v Trebnjem, kjer se nahaja Galerija likovnih samorastnikov, edinstvena v slovenskem prostoru. Najbolj je poznana po Mednarodnem taboru likovnih umetnikov, ki junija v Trebnjem poteka že 53 let. »V januarju 2020 so uredili tudi Galerijo na prostem ob novonastali prireditveni ploščadi v Trebnjem, kjer je razstavljenih 9 kipov iz njihove bogate zbirke. Seveda delajo na tem, da bi se prepoznavnost in obisk galerije še povečal, čeprav se že zdaj na mednarodne tabore prijavlja veliko število umetnikov, od katerih jih izberejo osem, ki lahko pridejo v Trebnje in ustvarjajo,« pravi Romana Salazar Hudovernik iz Turistično informacijskega centra (TIC) Trebnje.

Bela krajina stremi k celostni predstavitvi in trajnostnemu turizmu

Petra Prijanovič iz Razvojno izobraževalnega centra (RIC) Bela krajina pravi, da je destinacija Bela krajina običajno obiskana kot celota, saj turisti v enem dnevu obiščejo več lokacij. »Posebej lahko izpostavimo kampe ob reki Kolpi, kjer se obiskovalci navadno zadržijo dlje časa na plavanju, raftingu, vožnji s kanuji in kampiranju. Tukaj se združujejo oddih, uživanje v naravi, šport, druženje in zabava,« doda. V destinaciji so obiskane posebne krajevne zanimivosti in večji kraji (muzeji, galerije, mestna jedra v Črnomlju, Metliki in trško jedro v Semiču) ter krajinska parka Kolpa in Lahinja. Poleg neokrnjene narave in možnosti pohodništva si gostje lahko tam ogledajo tudi predstavitev domače obrti in starih stavb ter spoznajo, kakšno je bilo življenje v preteklosti. »Dnevni izletniki radi obiščejo različne degustacije priznanih vinarjev in tudi delavnice peke pogače ali prest. Zanimanja je iz Slovenije in tujine veliko, predvsem pri tistih, ki uživajo v lepotah narave in zunanjih aktivnostih ter cenijo trajnostni koncept razvoja in ohranjanje naravne in kulturne dediščine,« pojasni Prijanovičeva.

Bela krajina se želi predstaviti tudi kot gastronomska regija in obiskovalce privabiti s tipičnimi belokranjskimi jedmi. V Metliki se v maju obeta 38. Vinska vigred, tridnevna prireditve, ki je z več kot 20

Foto: Uroš Raztresen

tisoč obiskovalci že vrsto let največji festival vina v Sloveniji. V sklopu tega dogodka nameravajo otvoriti tudi Hišo dobrot Bele krajine, projekt, namenjen tako povezovanju lokalne skupnosti kot privabljanju obiskovalcev in promociji lokalnih pridelovalcev. V juliju in avgustu bodo v različnih krajih Bele krajine potekali vikendi okusov, oktobra pa vinski festival Mlada Portugalka, ki bo prav tako potekal v Metliki.

Občina Metlika: gospodarsko dejavna *in turistično privlačna*

Občino Metlika z osrednjo Slovenijo povezuje ena od najslabših prometnih povezav v državi, kar predstavlja oviro gospodarskemu razvoju. Občina si zato prizadeva za čimprejšnjo izgradnjo tretje razvojne osi in za zagotovitev podpornega okolja za razvoj gospodarstva, podjetništva in turizma.

Podpora gospodarstvu in podjetništvu

V Občini Metlika je leta 2018 poslovalo 226 samostojnih podjetnikov in 130 gospodarskih družb. Občina jim omogoča podporno okolje z zagotavljanjem pogojev za delovanje Belokranjskega inkubatorja, s sofinanciranjem obrestnih mer za najete namenske dolgoročne kredite, stroškov priprav investicijske in razpisne dokumentacije za prijave na razpise, stroškov začetnih nematerialnih investicij, stroškov promocije na sejnih in razstavah, stroškov najemnin poslovnih prostorov in v historičnem jedru mesta Metlika, stroškov nakupa zemljišč, ki so v lasti občine in plačila komunalnega prispevka za gradnjo poslovnih objektov na območjih za poslovno gradnjo.

Občina zagotavlja tudi sredstva za ugodnejša posojila za naložbe, za kadrovske štipendije in za spodbujanje inovacijske dejavnosti. Znatna sredstva namenja za komunalno opremljenost gospodarskih con.

Poslovna cona Pild

Turizem prek celega leta

Bela krajina je privlačna za turiste zaradi svoje odmaknjenosti in neokrnjene narave. Pozimi bela in spokojna nudi ogled stavbne in kulturne dediščine, spomladi cvetoča vabi po pohodniških in kolesarskih poteh, v toplih mesecih ohladitev ponudi zelena in čista Kolpa. Metlika zabliži tudi v je-

senskih barvah, ko se napolnijo belokranjske kašče in vinski hrami. Metlika se danes lahko pohvali s kulturnimi običaji, kulinaričnimi posebnostmi in prireditvami, ki odmevajo daleč naokrog. Največji festival je Vinska vigred, velja pa izpostaviti tudi manjši, pristen belokranjski vinski festival Mlada Portugalka.

Foto: Jošt Gantar

**Obiskovalcem
Bele krajine bodo
približali črno
človeško ribico in
njen življenjski svet.**

Vedno več je zanimanja za butični turizem

»Za prihodnost zasledujemo idejo butičnega turizma, petzvezdičnih doživetij in zanimivih produktov, povezanih z digitalno izkušnjo,« pravi Prijanovičeva in nadaljuje, da bo »v sklopu oživitve starega mestnega jedra v Programu sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška na voljo tura v samem centru Črnomlja, ki temelji na zgodovinski zgodbi mesta«. Na ogled pa bo pripravljena tudi »Belokranjska zakladnica«, nekakšna vstopna točka v destinacijo, kjer bodo na moderen način predstavljeni naravni in kulturni zakladi Bele krajine. »Obiskovalcem Bele krajine bomo v sklopu projekta Predstavitev in varstvo črne človeške ribice tudi približali črno človeško ribico in njen življenjski

Panelna ograja ob Kolpi

Direktorica agencije Kompas sicer pravi, da panelna ograja na meji nima neposrednega vpliva na število gostov v dolnjski regiji, se pa njen vpliv pozna v Beli krajini. »Zagotovo je ograja element, ki ne sodi na nabrežje reke in kvari samo doživetje,« poudari. Tudi direktor Gospodarske zbornice Dolnjske in Bele krajine, Tomaž Kordiš, opaža, da je »s postavitvijo panelne ograje Kolpa izgubila svoj čar neokrnjenosti, ki ga doživiš na čolnarjenju in kopanju«.

svet. To edinstveno podvrsto belega proteusa, ki živi zgolj na ozkem območju belokranjskega krasa, bodo odslej obiskovalci lahko primerno opazovali in se z njo seznanili,« še pravi sogovornica. [gg](#)

Foto: Arhiv TIC Trebnje

Varna, natančna in produktivna službena potovanja

Letalske karte, namestitve, prevozi, zavarovanja, vize,...

Strokovne in nagradne ekskurzije doma in po svetu

Team building-i (skupaj z vami združujemo in motiviramo vašo ekipo)

**Pomagamo vam in
vašim zaposlenim
do uspeha!**

Zagotavljamo vam:

- + Individualen in profesionalen pristop
- + Prihranek časa in denarja
- + 24-urno podporo

www.kompas-nm.si

KOMPAS

VSAK DAN | NOVO MESTO

**Oseben pristop in
konkurenčne prednosti**

073 931 532 | andreja.pirc@kompas-nm.si

MOBILNE HIŠE

MOBILNI ŠOTORI

PLAVAJOČE HIŠE

MODULARNE HIŠE

Adria z bogatimi izkušnjami in inovativnimi produkti upravljalcem počitniških destinacij ponuja celovito storitev "one stop shop", njihovim strankam pa zagotavlja edinstveno ter udobno počitniško izkušnjo. Adriina konkurenčna prednost je storitev, ki zajema vse od proizvodnje standardnih ali po meri izdelanih mobilnih hiš ter glamping šotorov, do garancije ter odlične poprodajne storitve. Od ideje in priprave celotnega koncepta do trženja turistične destinacije.

Inovacije

Ključno vlogo pri razvoju inovacijske kulture v podjetju ima vodstvo

Inovatorji iz Dolenjske in Bele krajine so lani na Dnevu inovativnosti prejeli dve zlati in tri srebrna priznanja. Ključ do uspeha je, po mnenju Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele krajine, ustvarjanje inovacijske kulture.

Nina Šprohar

Podjetja v regiji veliko vlagajo v raziskave in razvoj

Na Dolenjskem in v Beli krajini spodbujajo inovacijsko dejavnost, saj si želijo še povečati konkurenčnost gospodarstva regije ter omogočiti predstavitev inovacijskih dosežkov, ki so rezultat domačega znanja. Prav zato Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine (GZDBK) vsako leto razpiše Razpis za podelitev priznanj za inovacije GZDBK. »Na razpisih GZDBK so inovatorke in inovatorji v dvanajstih letih naših razpisov prijaviili 225 inovacij in v tem obdobju smo podelili 77 zlatih, 100 srebrnih in 35 bronastih priznanj ter 13 diplom,« pravi Tomaž Kordiš, direktor GZDBK, in doda, da je bilo že na treh razpisih pred ustanovitvijo samostojne GZDBK v obdobju treh let prijavljenih 15 inovacij, za katere je bilo podeljenih 5 zlatih, 3 srebrna in 4 bronasta priznanja ter 3 diplome. Na državnih ravni so inovatorji iz regije prejeli 22 zlatih, 29 srebrnih in 4 bronasta priznanja. Zakaj so, po Kordiševem mnenju, tako uspešna? »Vodilna podjetja iz regije vlagajo v raziskave, razvoj in inovacije ter ustvarjajo inovacijsko kulturo. Ključno vlogo pri razvoju inovacijske kulture ima najvišje vodstvo, ki podpira in nagrajuje inovacijske predloge in inovatorje,« verjame.

Na državnih ravni so inovatorji iz regije prejeli 22 zlatih, 29 srebrnih in 4 bronasta priznanja.

Čas za prijavo do aprila

Letošnji razpis za prijavo inovacij so objavili 3. 2. 2020, odprt pa bo do 3. 4. 2020, zato GZDBK vabi gospodarske družbe, podjetja, samostojne podjetnike posameznike, samostojne inovatorje ali druge organizacijske oblike z območja, da se prijavijo na razpis, ki je objavljen na <https://www.gzdbk.si/si/projekti/inovacije/razpis/>.

Izredno pomembna je tudi promocija inovativnosti

Poudari tudi, da imajo na upravnih odborih GZDBK »redno točko o inovacijah, prav tako v okviru Sekcije za kakovost in inovativnost veliko časa namenimo področju inovacij«. Po njegovem mnenju je izredno pomembna promocija razpisa in inovacij samih ter inovatorjev in dogodka Dan inovativnosti s podelitvijo priznanj. »Na lokalni ravni priznanja vedno podeli predsednik zbornice, Jože Colarič, predsednik uprave in generalni direktor podjetja Krka, na dogodka pa je prisotna Televizija Vaš kanal, ki s svojimi prispevki celovito predstavi inovacije, inovatorje, vodstva podjetij in pomen inovacij za gospodarstvo regije,«

Foto: Adria Mobil

Foto: Krka

Foto: AdriaDom

Foto: Krka

Foto: TIPPV

pojasni Kordiš. Pozitivno je po njegovem, da podjetja in inovatorji dobijo prepoznavnost v regiji in Sloveniji, saj se najbolje ocenjeni vedno udeležijo državne podelitve priznanj za najboljše inovacije.

Pet najbolje uvrščenih šlo na nacionalni izbor

Na regionalni razpis za najboljše inovacije Gospodarske zbornice Dolenjske in Bele Krajine (GZDBK) za leto 2019 je prispelo 20 inovacijskih predlogov, ki so jih pripravili inovatorji iz 10 podjetij. Predloge je ocenila sedemčlanska komisija za ocenjevanje inovacij, ki deluje v okviru Sekcije za kakovost in inovativnosti.

Predlogi so bili z različnih tehnoloških področij. Komisija je pri ocenjevanju upoštevala inventivno raven, gospodarske rezultate in napovedi ter trajnostni in okoljski vidik. Osem inovacij si je zaslužilo zlato priznanje, enajst srebrno ter eno bronasto priznanje. Pet najbolje uvrščenih se je uvrstilo na nacionalni izbor Gospodarske zbornice Slovenije.

Na Dnevu inovativnosti je 16-članska nacionalna komisija lani nagradila tudi podjetja, ki spadajo pod okrilje GZDBK. Zlato priznanje je prejelo podjetje Adria Mobil za novo generacijo Adria Mobil vanov za kampiranje. Nagrajeno je bilo tudi prvo generično zdravilo s podaljšanim sproščanjem paliperidona na osnovi tehnologije "osmotske črpalke", ki ga je izdelalo novomeško farmacevtsko podjetje Krka.

»Če ne inoviraš, si samo sledilec«

Lani sta zlato nacionalno priznanje GZS za inovacije prejeli Adria Mobil in Krka. S kakšnim pristopom jima je uspelo? Denis Car, produktni vodja v podjetju Adria Mobil, je po podelitvi nagrad poudaril, da so inovacije gonilo razvoja. »Če ne inoviraš, si samo sledilec vsega, kar se na trgu dogaja,« je dodal. Inovativnost se po njegovem najhitreje zgodi prav na trgu, s poslušanjem želja kupcev. »Te ideje nato skušamo implementirati v končne produkte. Vsi lahko inoviramo, tudi proizvodni delavci. Poleg tega imamo predrazvojni oddelek, kjer se ukvarjajo z inovativnimi projekti, rešitvami in idejami, ki prihajajo tekom leta,« je pojasnil. Tudi za Krko je inovativnost ključna, je po podelitvi nagrad zatrdil Grega Hudovornik. »V Krki smo razvojno zelo uspešni, uspehe pa beležimo tudi znotraj podjetja, saj ves čas izboljšujemo svoj način dela in procese,« je dejal. V podjetju se sicer približno 500 ljudi ukvarja samo z razvojem zdravil. »Če gledamo celoten razvoj, pa se z njim v Krki ukvarja že približno 700 sodelavcev,« je še dodal Hudovornik.

Srebrno priznanje je prejelo podjetje Adria Dom za Plavajoče hiše na vodi s strešno teraso, podjetje Krka za Trdno farmacevtsko obliko s kombinacijo olmesartana in amlodipina za zdravljenje zvišanega krvnega tlaka ter podjetje TPV za Modul pametne tovarne za avtomatsko odzemanje izdelkov iz KTL-obešal s samodejnim nadzorom kakovosti izdelkov po operaciji dodajanja KTL-površinske zaščite. [gg](#)

Občina Črnomelj: strateško izhodišče za podjetja

Občina Črnomelj je v jugovzhodni Sloveniji in je po površini peta največja občina v Sloveniji. Predstavlja dobro strateško izhodišče za podjetja, saj so blizu tako slovenski kot hrvaški trg, železnica in letališča.

V občini Črnomelj je zelo pester nabor gospodarskih dejavnosti. Med njimi prevladujejo strojna obdelava kovin, avtomobilska industrija in obdelava lesa. Občina v poslovnih conah ureja infrastrukturo, največji poudarek pa namenja razvoju Poslovne cone TRIS Kanižarica. Tam je po OPPN na voljo večje število zemljišč v velikosti od 2.000 m² do 10.000 m², katerih lega omogoča združevanje posameznih enot glede na potrebe investitorjev. Na ožjem območju cone je pozidanih že 25 ha površin. Trenutno tu deluje 35 podjetij. Predvideno je postopno urejanje komunalne infrastrukture v celotni coni, ki bo omogočilo in dodatno spodbudilo razvoj podjetništva.

Projekti za konkurenčnost in visoko kakovost bivanja

V letu 2020 je Občina Črnomelj zastavila kar nekaj razvojnih projektov, med katerimi so sekundarni vodovodi, fekalne kanalizacije, čezmejni projekt na področju gasilske dejavnosti, opremljanje poslovne cone z ekonomsko poslovno infrastrukturo, novi turistični produkti, gradnja Vrtca Otona Županciča Črnomelj, enota Loka, novi turistični produkti in tudi dograditev ZD Črnomelj, v katerem bo Center za krepitev zdravja.

Dolgoročno Občina Črnomelj stremi k doseganju prioritet, ki bodo omogočile visoko kakovost bivanja: inovativno in konkurenčno gospodarstvo, kakovostna in varna prometna infrastruktura, sonaravno usmerjeno kmetijstvo in gozdarstvo, dobra ponudba javnih storitev, čisto in urejeno okolje ter urejena komunalna in energetska infrastruktura ter dobra telekomunikacijska pokritost.

Poslovna cona TRIS Kanižarica

Krajinski park Lahinja

Kadri

Delovno silo morajo iskati tudi v tujini

Gospodarstveniki si želijo, da se več podpore in promocije nameni naravoslovno tehničnim poklicem. Presežek družboslovno izobraženega kadra namreč ne ustreza potrebam podjetij, ki delujejo na območju Dolenjske in Bele krajine.

Nina Šprohar

Največ prostih delovnih mest je v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu

V novembru 2019 je bilo na območju Območne službe Zavoda za zaposlovanje Novo mesto 49.423 delovno aktivnih prebivalcev, kar je za 1,5 odstotka več kot novembra 2018, stopnja brezposelnosti pa je znašala 6,5 odstotka, kar je za 0,9 odstotka manj od slovenskega povprečja. V januarju 2020 so delodajalci Območni službi Novo mesto sporočili 443 prostih delovnih mest, največ v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu. Iskalo se je predvsem delavce za preprosta dela pri visokih gradnjah, sestavljalce strojev, naprav in izdelkov, usmerjevalce in raznašalce, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih ...

Se je pa v januarju 2020 v evidenco brezposelnih na novo prijavilo 496 oseb, kar je za 57 oseb oz. 13 odstotkov več kot v enakem obdobju lani, v istem obdobju pa je bilo iz evidence brezposelnih objavljenih 320 oseb. »V januarju 2020 je bilo v ukrepe aktivne politike zaposlovanja vključenih 85 oseb, med njimi 50 v ukrep Usposabljanje in izobraževanje ter 35 v ukrep Spodbude za zaposlovanje,« pravi Tatjana Muhič, direktorica Območne službe Novo mesto. Muhičeva pravi, da so lani izdali 793 dovoljenj in 616 soglasij za izdajo enotnega dovoljenja za tujce. Zavod sicer izdaja soglasja za enotna dovoljenja tujcev tretjih držav, ki ga izdajajo upravne enote, ter izdaja delovna dovoljenja za sezonska dela v kmetijstvu ter za zaposlitev državljanov Bosne in Hercegovine ter Srbije.

Velika fluktuacija delavcev iz tujine

Podjetja v regiji iščejo nove sodelavce tudi na sejnih, ki jih v sodelovanju s podjetji organizira Gospodarska zbornica Dolenjske in Bele krajine (GZDBK). Lani so v prostorih Univerze v Novem mestu v sodelovanju z zaposlitvenim portalom MojeDelo.com in Zavodom RS za zaposlovanje drugič organizirali regijski Karierni sejem Moje Delo, ki je, po mnenju direktorja GZDBK Tomaža Kordiša, zelo dober način povezovanja podjetij in kandidatov za delo v regiji. Že devetič zapored so tudi načrtovali in izvedli Karierni sejem MojeDelo 2019 kot skupni sejemski nastop članov GZDBK, ki je potekal 7. novembra 2019 v Cankarjevem domu v Ljubljani: »Na sejmu, ki ga je obiskalo okoli 6.000 obiskovalcev, se je predstavilo deset pod-

jetij, članov GZDBK: Adria Mobil, Akrapovič, Krka, Mikrografija, Revoz, Terme Krka, TPV, Treves, Trimo in Zavarovalnica Sava. Že petič zapored so se dogodka udeležili tudi v Mestni občini Novo mesto, s čimer smo želeli obiskovalcem sejma približati življenje in delo v prestolnici naše regije,« pojasni Kordiš. Na sejmih so posamezna podjetja sicer našla določen ustrezen kader, vendar so njihove potrebe precej večje, pravi Kordiš – predvsem zaradi gospodarske rasti in upokojevanja ter tudi fluktuacije.

Najmočnejši v regiji sta avtomobilska in farmacevtska industrija, ki imata potrebe po naravoslovno tehničnih poklicih, teh pa zaradi strukture brezposelnih in strukture dijakov in študentov na trgu dela primanjkuje. »To posledično pomeni, da podjetja iščejo kader tudi na področju sosednjih držav, predvsem na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini. Je pa fluktuacija delavcev iz Bosne in Hercegovine velika, saj po določenem obdobju izpolnijo pogoje in nadaljujejo z delom v zahodni Evropi,« pojasnjuje Kordiš. Ker v regiji primanjkuje delavcev v gradbeništvu, gostinstvu, informatiki, logistiki in drugih dejavnostih, imajo pa presežek družboslovnih poklicev, si gospodarstveniki želijo, da se več podpore in promocije nameni naravoslovno tehničnim poklicem. »Naša regija ima tudi največ robotov v Sloveniji (Revoz, Krka, TPV in drugi), kar zahteva tehnično kakovostno usposobljen kader za načrtovanje, upravljanje in vzdrževanje,« še doda Kordiš.

Neustrezen kader se hitro pozna na kakovosti izdelkov

V podjetju REM se soočajo s težavami pri iskanju kadrov, ki imajo ustrezno izobrazbo in izkušnje, glavni vzrok za manko pa pripisujejo premajhni ponudbi kadrov in povečanemu povpraševanju na trgu dela. »Trenutno imamo največ težav pri iskanju kadrov za delovna mesta v proizvodnji, zato smo bili zaradi pomanjkanja domačega kadra prisiljeni v iskanje tujega,« pravijo. Neustrezen kader se lahko zelo hitro pozna na kakovosti izdelkov, zato redno spremljajo in skrbijo za izobraževanje zaposlenih, gradnjo pozitivne kulture v podjetju, dvigovanje osebnih kompetenc in primerno plačilo. »Verjamo, da so naši zaposleni prvi glasniki ugleda podjetja in ravno lojalnost podjetju ocenjujemo kot glavno delodajalčevo prednost

Podjetja v regiji iščejo nove sodelavce tudi na sejmih, ki jih v sodelovanju s podjetji organizira zbornica. Sejmi so zelo dober način povezovanja podjetij in kandidatov za delo v regiji.

Foto: Krka

na trgu dela,« pojasnjujejo. Obenem se zavedajo tudi, da morajo zaradi specifik svojega proizvodnega programa sami izoblikovati in izšolati primeren kader. »To je za nas eden ključnih izzivov v prihodnjih letih, a verjamemo, da lahko z internim prenosom znanja in gradnjo osebnih kompetenc rešimo veliko izzivov znotraj podjetja,« še pravijo.

»Lahko izberemo najboljše glede na potrebe«

Krka v letu 2020 načrtuje 3-odstotno rast števila zaposlenih, število vseh redno zaposlenih pa naj bi konec leta preseglo 12.300. Delež univerzitetno izobraženih sodelavcev se nenehno povečuje in trenutno

predstavlja 52 odstotkov vseh zaposlenih. Krka je mednarodno podjetje, kar pomeni, da je v njihovih podjetjih in predstavništvih v tujini zaposlenih skoraj polovica vseh zaposlenih v skupini Krka. Kako pa je s kadri v Sloveniji? »Za posamezne specifične strokovne poklice, ki jih je na slovenskem trgu dela zelo malo, zaposluje tudi sodelavce iz tujine, predvsem iz sosednje Hrvaške, pridružujejo pa se jim tudi sodelavci iz naših podjetij v tujini. Povprečno letno zaposlimo približno 300 novih sodelavcev,« pravijo. Zanje najbolj aktualni so univerzitetni ter strokovno izobraženi farmacevti in kemiki, v svojih vrstah pa potrebujejo še druge strokovnjake različnih smeri, recimo ekonomiste, računalničarje, strojnike, elektro-tehnike. »Večje število delavcev iščemo tudi za delo v proizvodnji zaradi širitve proizvodnih zmogljivosti,« dodajajo, a zatrdijo, da pri zaposlovanju nimajo težav. »Dobivamo veliko ponudb kandidatov za zaposlitev, kar nam omogoča, da izberemo najboljše glede na naše specifične potrebe dela. Vrata imamo odprta za vse sodelavce z znanjem, željo po razvoju in napredovanju, ki so motivirani za doseganje dobrih rezultatov. Seveda v skladu s potrebami po zasedbi posameznih delovnih mest. Zahteve za delo v farmaciji so visoke, na trgu dela pa pogrešamo večjo kakovost izpolnjevanja teh zahtev,« še razložijo. gg

»Vrata imamo odprta za vse sodelavce z znanjem, željo po razvoju in napredovanju, ki so motivirani za doseganje dobrih rezultatov,« pravijo v Krki.

FerroECOBlast®
EUROPE
since 1964

**Že skoraj 60 let
v osrčju Dolenjske
razvijamo
najnaprednejše
rešitve za
obdelavo površin
in gradimo
globalno zgodbo
o uspehu.**

www.ferroecoblast.com

FMAP – Platforma, ki ni za vas, razen če...

- želite imeti nadzor nad vašimi proizvodnimi procesi
- potrebujete sledljivost
- želite izboljšati ponovljivost proizvodnje
- potrebujete modularne konfiguracije procesov
- potrebujete fleksibilnost proizvodnje
- želite brezpapirno proizvodnjo

FMAP je napredna programska platforma za **popoln nadzor** nad proizvodnimi procesi. FMAP je primeren za vse tipe procesnih industrij, kjer je možno proces definirati v obliki sekvenčnega diagrama poteka (zaporedno, paralelno izvajanje operacij). Sem spadajo:

- farmacevtska industrija
- biofarmacevtska industrija
- kemična industrija
- prehrabna industrija
- kmetijska industrija

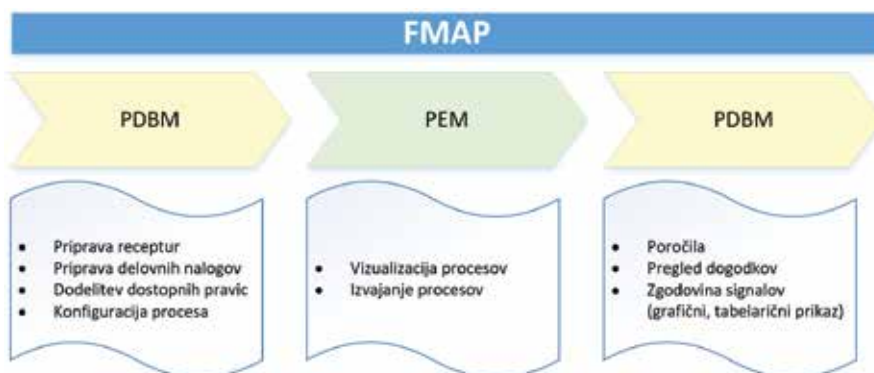
FMAP podpira **saržne** in **kontinuirne** procese. Preko vmesnikov omogoča integracijo različnih naprav v ce-

lovit proizvodni proces. Integrirati je možno vse tipe naprav (naprave s standardnimi vmesniki, naprave z namenski vmesniki, naprave brez vmesnikov) s smiselnim vključevanjem ročnih operacij, ki vodijo operaterja skozi delovni postopek in istočasno zagotavljajo popolno sledljivost. FMAP predstavlja srce proizvodnega procesa kjer so na enem mestu združene različne funkcije (strukturirana vizualizacija, unificiran način upravljanja, procesna analitika, podpora vzdrževanju), ki so podlaga za inteligentno avtomatizacijo procesov.

FMAP sestavlja več aplikacij od katerih sta glavni PDBM in PEM. PDBM skrbi za pripravo in obdelavo podatkov, PEM pa se uporablja za izvajanje in vizualizacijo procesov.

FMAP – Srce proizvodnega procesa

Sestava FMAP

Osnovne lastnosti FMAP:

- zagotavlja centralni nadzor in upravljanje večjega števila naprav v proizvodnem procesu
- deluje na računalnikih, tablicah, pametnih telefonih
- ima vgrajen enostaven uporabniški vmesnik (intuitivna uporaba, »dashboard« pogledi)
- podpira avtomatske, pol-avtomatske in ročne operacije
- zagotavlja skladnost z regulativami o elektronskih podpisih
- je povezljiv na zunanje sisteme (MES, ERP)
- je skladen s standardom o modularnih sistemih (VDI/VDE/NAMUR 2658)

Enostaven pregled nad napravami in postopki

Za več informacij obiščite fmap.trac.si, nam pišite na info@trac.si ali nas pokličite +386 41 678150

TRAC d.o.o., Trubarjeva cesta 5, 8310 Šentjernej, www.trac.si

Lestvica

Top 100 podjetij v jugovzhodni regiji (brez občin Ribnica in Kočevje), 2018

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 18/17	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih (po del. urah)
1	REVOZ d.d.	1.771.342	111,5	99,1	2.701
2	KRKA, d.d., Novo mesto	1.231.784	102,8	95,6	5.002
3	ADRIA MOBIL, d.o.o. Novo mesto	389.270	111,4	98,5	1.021
4	CGP, d.d.	157.827	113,2	1,5	512
5	TRIMO d.o.o.	109.721	110,7	80,9	363
6	Adient Novo mesto d.o.o.	87.642	107,9	0,2	286
7	TPV d.o.o.	85.720	104,4	85,7	934
8	BARTOG d.o.o. Trebnje	56.087	114,9	20,4	143
9	TPV AVTO d.o.o.	52.987	92,6	1,1	63
10	TOMPLAST, d.o.o.	52.738	158,0	60,4	339
11	AVTO SLAK d.o.o.	51.877	106,8	29,3	64
12	KOLPA, d.d. Metlika	46.618	100,2	66,1	419
13	PODGORJE d.o.o. Šentjernej	41.007	124,6	6,1	445
14	PAN-JAN d.o.o.	40.309	168,0	10,9	49
15	TERME KRKA, d.o.o., Novo mesto	38.238	105,0	0,0	552
16	EUROTEK Trebnje, d.o.o.	31.762	112,7	49,0	188
17	ADRIA DOM d.o.o.	30.422	114,2	94,7	216
18	REM d.o.o.	29.182	101,8	75,9	146
19	BERUS d.o.o.	28.087	113,0	7,0	26
20	PLASTOFORM ŠMARJETA d.o.o.	28.022	106,6	55,2	229
21	URSA SLOVENIJA, d.o.o.	27.979	111,2	83,8	122
22	FIBRAN d.o.o.	25.318	114,4	84,4	63
23	AREX d.o.o. Šentjernej	25.119	116,2	84,0	122

USTVARJAMO MOBILNOST PRIHODNOSTI

TPV GROUP
CORPORATION

Razvoj inovativnih izdelkov
za **avtomobilsko industrijo**
in pametne tovarne

Prodaja in servis vozil
ter vse ostale storitve
za uporabnike vozil

Razvoj in izdelava
lahkih tovornih prikolic

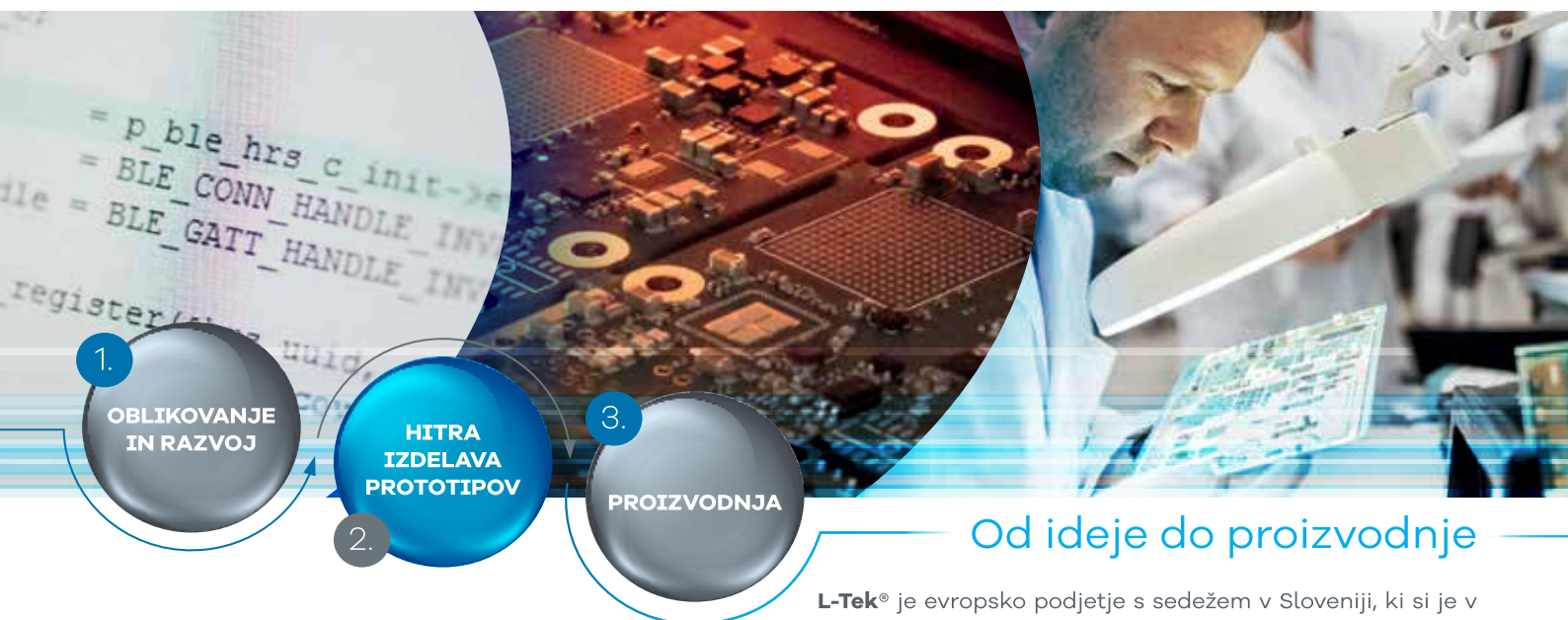

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 18/17	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih (po del. urah)
24	PLASTA d.o.o.	24.220	100,5	62,5	128
25	TREVES d.o.o.	23.324	139,2	49,2	141
26	EVENTUS, Novo mesto, d.o.o.	22.291	113,7	5,5	59
27	ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.	20.964	108,5	35,5	131
28	CECOMP d.o.o.	20.326	112,1	15,0	38
29	KAAAP d.o.o.	17.177	117,9	20,9	163
30	Dana, d.o.o.	16.836	107,3	31,0	104
31	KOMUNALA NOVO MESTO d.o.o.	15.840	93,0	0,0	139
32	TERMOTEHNIKA d.o.o.	14.818	115,2	0,9	44
33	TEM Čatež, d.d.	14.463	111,1	64,9	130
34	SE P d.o.o.	14.326	105,6	89,5	150
35	G G NOVO MESTO d.d.	14.221	97,4	23,3	141
36	CAT LOGISTIC, d.o.o.	14.118	109,9	37,5	55
37	CABLEX PLASTIK d.o.o.	13.299	86,4	41,5	127
38	AKRIPOL, d.o.o.	13.261	105,6	70,6	109
39	MAKOMA, d.o.o.	13.131	104,4	0,9	19
40	HOČEVAR d.o.o.	13.024	65,3	85,8	29
41	TNM d.d.	12.630	108,1	0,6	96
42	KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.	12.437	391,1	73,9	20
43	TGH, d.o.o.	12.310	118,6	0,0	55
44	TOTAL d.o.o. Novo mesto	12.266	126,6	12,7	40
45	GLOBUS d.o.o. Metlika	12.125	100,5	31,8	93

Your challenges our solutions

Celovit pristop k proizvodnji elektronike

L-Tek® je evropsko podjetje s sedežem v Sloveniji, ki si je v dolgih letih delovanja prislužilo ugled tehnološkega inovatorja, specializiranega in usmerjenega v **raziskave, razvoj ter proizvodnjo elektronike (EMS)** in **programskih rešitev**.

www.l-tek.com

L-Tek d.o.o., Obrtna cesta 18, 8310 Šentjernej - SLOVENIJA
 ■ t: +386 7 62 09 800 ■ f: +386 7 62 09 801 ■ info@l-tek.com

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 18/17	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih (po del. urah)
46	KEKO - OPREMA d.o.o.	12.107	128,1	99,9	54
47	AMPLEXOR Adriatic d.o.o.	12.095	106,3	93,0	123
48	BRAVIA MOBIL d.o.o.	11.631	147,2	96,2	10
49	METALIMPEX SLV d.o.o.	11.396	107,1	8,9	15
50	ADRIA PLUS, d.o.o. Novo mesto	10.937	114,0	4,4	46
51	JMW Fire, d.o.o.	10.617	110,4	87,9	75
52	CVA d.o.o.	10.484	113,0	79,6	43
53	GPI TEHNIKA d.o.o.	10.340	96,2	0,0	43
54	BETI d.d.	10.196	104,1	95,5	160
55	TI Automotive, d.o.o.	10.135	192,7	7,3	31
56	ISKRA PIO, d.o.o.	9.750	99,5	24,4	114
57	KEKO - VARICON d.o.o. Žužemberk	9.711	129,2	90,9	141
58	MALKOM Novo mesto d.o.o.	9.587	142,8	0,0	70
59	A-SPRINT d.o.o.	9.523	124,5	75,2	33
60	ESOL d.o.o.	9.496	112,2	2,3	168
61	NOLICOM, d.o.o. Novo mesto	9.315	122,7	98,4	3
62	RENAULT TECH NOVO MESTO d.o.o.	9.271	210,6	100,0	14
63	NOVOMONT d.o.o.	9.083	99,5	10,7	43
64	AVTOTRANSPORT KOVAČIČ d.o.o.	8.602	94,1	81,2	34
65	ALVA d.o.o.	8.440	112,4	0,0	9
66	AVTOTRANSPORTI ZUPANČIČ d.o.o.	8.220	103,8	68,4	44
67	BELLO d.o.o.	8.124	98,2	92,3	55

Iskra Pio, d. o. o., je družba z domačim kapitalom, ki ima sedež in proizvodne prostore v Šentjernej in Dolenjskem. Osnovna dejavnost družbe je projektiranje in izdelava opreme za čisto in čistilno tehnologijo. Dodatni programi so validacije prostorov in proizvodnja ALU stavbenega pohištva. Družba je bila ustanovljena leta 1991 in začela dejavnost z 18 zaposlenimi. Danes,

po 29 letih, smo se razvili v podjetje z več kot 120 redno zaposlenimi in nekaj pogodbenimi delavci.

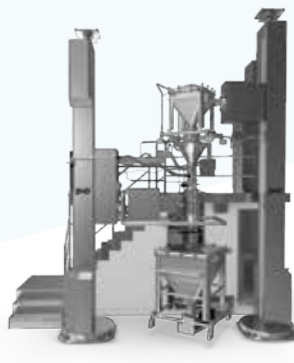
Na podlagi dolgoletnih izkušenj in seveda tudi s sprotnim izobraževanjem in uvajanjem novosti nenehno razvijamo opremo za čisto in čistilno tehnologijo. Družba je edini proizvajalec tovrstne opreme v Sloveniji, s katero enakovredno nastopamo tudi na tujem trgu, ki mu je namenjeno več kot pol proizvodnje tega programa. Sodelujemo z več kot 100 podjetji in organizacijami po vsem svetu. Poglaviti naročniki proizvodov so farmacevtska podjetja, medicinske ustanove, lekarne in raziskovalni instituti doma in v tujini. Z intenzivnim zaposlovanjem visoko strokovnega tehničnega kadra v preteklih letih se vsako leto povečuje obseg proizvodnje in zvišuje raven kakovosti izdelkov.

Naš proizvodni program obsega:

- zaščitne mikrobiološke komore,
- izolatorji (zaščita, sterila, po naročilu ...),
- LAF komore (vzorčevanje, tehtanje ...),
- oprema za obdelavo surovin (dvigala, mešalniki, vgrajena oprema — mlin, sito, tehtnica ...),
- čiste sobe
- ultrazvočne čistilnike in
- ALU opremo.

Naš cilj je izdelovanje varnih, funkcionalnih in zanesljivih proizvodov za naše kupce, ki si želijo naj sodobnejšo opremo.

Velika fleksibilnost proizvodnje z uporabo moderne strojne opreme omogoča prilagajanje vedno večjim in spreminjajočim se zahtevam trga. Proizvodnja je organizirana v skladu s standardom kakovosti ISO 9000, kar prinaša našim strankam visoko kakovost izdelkov.

Iskra PIO d.o.o.

Trubarjeva cesta 5
SI-8310 Šentjernej
Tel: + 386 7 3931400
www.iskra-pio.si
Email: info@iskra-pio.si

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 18/17	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih (po del. urah)
68	BRAMAC STREŠNI SISTEMI d.o.o.	8.002	112,1	19,9	56
69	Farma GRS, d.o.o.	8.000	88,9	0,0	29
70	JUDEŽ d.o.o.	7.959	105,7	79,1	45
71	TOMAS AVTO d.o.o.	7.925	257,6	99,5	0
72	POVŠE METAL d.o.o.	7.765	123,8	48,8	47
73	SMC INDUSTRIJSKA AVTOMATIKA d.o.o.	7.724	100,5	13,1	25
74	ZOMI d.o.o.	7.600	114,7	25,6	22
75	ZNASS d.o.o.	7.426	95,7	40,2	52
76	CEMENTNI IZDELKI GOREC d.o.o.	7.421	122,4	0,0	37
77	AVTOCENTER KRAŠNA d.o.o. Škocjan	7.345	109,5	0,6	13
78	AG - MA d.o.o.	7.304	163,6	3,2	15
79	L-TEK d.o.o.	7.171	111,9	38,4	62
80	TRIMO MSS, d.d.	7.062	151,0	68,6	9
81	ELMERS d.o.o.	7.040	166,6	96,8	184
82	TransCAT Adriatic d.o.o.	6.781	117,9	98,3	45
83	OMP d.o.o.	6.396	119,6	13,7	27
84	AVTO CENTER VOVK d.o.o.	6.394	90,3	0,0	15
85	DEU d.o.o.	6.345	112,1	4,2	23
86	KOMUNALA TREBNJE d.o.o.	6.204	127,1	0,0	62
87	NOVAK, Novo mesto, d.o.o.	6.152	171,6	83,9	60
88	ANZELJ TRANSPORT d.o.o.	5.951	101,2	86,2	43
89	MAPEI, d.o.o., Novo mesto	5.949	113,9	21,9	21

TL TOTAL
SAFETY WEAR
CENTER OSEBNE **VAROVALNE** OPREME

Total d. o. o. Novo mesto
Seidlova cesta 28, 8000 Novo mesto
f: +386 7 3324 324
e: total@totalnm.si
w: www.totalnm.si

t: +386 7 3375 370
m: 041 655 231
051 369 710
031 636 636
040 846 265

Rang	Podjetje	Čisti prihodki od prodaje, v tisoč EUR	Indeks 18/17	Delež prodaje na tujih trgih (%)	Št. zaposlenih (po del. urah)
90	AVTOHIŠA VRTIN d.o.o.	5.887	102,8	6,1	16
91	REMOS Novo mesto, d.o.o.	5.866	132,6	2,8	16
92	RIKO EKOS d.o.o.	5.800	123,3	78,7	47
93	PAGRAS, d.o.o.	5.743	83,6	1,8	10
94	SMITHERS-OASIS ADRIA, d.o.o.	5.620	100,6	79,5	63
95	ORKOPLAST d.o.o.	5.541	133,3	10,7	57
96	GVS d.d.	5.390	88,9	0,0	162
97	MONTER KOCJAN d.o.o.	5.370	194,9	28,3	30
98	MIKROGRAFIJA d.o.o.	5.364	95,3	13,5	62
99	JP KOMUNALA ČRNOMELJ d.o.o.	5.341	96,2	0,0	64
100	TPV GROUP d.o.o.	5.331	68,8	0,0	9

Opomba: Upoštevanih je 100 največjih družb, ki imajo sedež v jugovzhodni regiji (brez upoštevanja občin Kočevje in Ribnica), po kriteriju čistih prihodkov od prodaje na podlagi nekonsolidiranih in nerevidiranih finančnih izkazov za leto 2018.

Vir: Bisnode Gvin, Ajpes

PiroFix

PROTIPOŽARNA ZAŠČITA PREBOJEV

info@tinde.si

KLJUKE, OBJEMKE, JAHAČI, ODTOČNE CEVI ...

IZDELAVA ELEMENTOV IZ POCINKANE PLOČEVINE DEBELINE DO 6MM IN DOLŽINE DO 4M

TINDE D.O.O.

TINDE D.O.O. TREBNJE, PRIJATELJEVA CESTA 12, 8210 TREBNJE, T. +386 7 34 60 325

V četrto stoletje so se razvili v pomembnega ponudnika na avtomobilskem trgu

Od ustanovitve leta 1994 do danes je družba SEP iz obrtne delavnice zrasla v stabilnega proizvajalca avtomobilskih delov z vgrajenim lastnim znanjem.

Mokronoški SEP je specializiran za proizvodnjo pralne tehnike in klimatizacije v avtomobilski industriji. »Od samega začetka spremljamo isto branžo – avtomobilsko industrijo, ki je najbolj turbulentna in zahteva nenehno izboljševanje procesov, spreminjanje organizacije in razvoj tehnologije. Danes je 90 odstotkov naših izdelkov prve vgradnje v vozila vseh evropskih znamk avtomobilov. Iz podjetja s petimi zaposlenimi in 200 tisoč evrov prometa v letu 1995 smo do letos zrasli v družbo, ki ustvari 14,7 milijona evrov, s 150 zaposlenimi v matični družbi in 1,8 milijona evrov v hčerinski družbi v Rusiji,« razlaga predsednik uprave Edmund Pal.

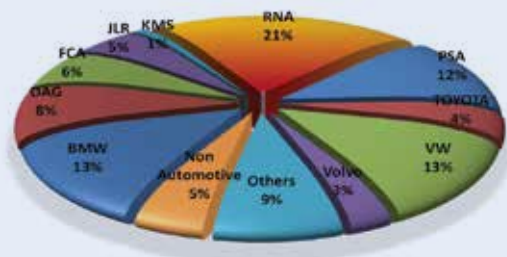
Gazela, ki zna tudi plezati

Letom hitre rasti, ki so v preteklosti družbi prinesla tri nagrade Gazela, so sledila leta prestrukturiranja iz podizvajalca do ustvarjalca izdelkov, ki jih potrebujejo njihovi sedanji kupci na področju pralne tehnike in klimatizacije v vozilih.

svojih izdelkov v segmentu tehnologije, ki jo najbolj obvladajo. Krasijo jih še hitrost izvedbe, spoštovanje dogovorov s kupci in 'custom made' rešitve.

SALES PER OEM

S spremembo iz podizvajalca (TIR 2) v razvojnega dobavitelja (TIR 1) so razširili svoj trg in predvsem dostop do novih kupcev, ki so locirani v vseh državah EU, in se preko svojega podjetja v Rusiji razširili še na celotni ruski trg.

Odzivnost in inovativne rešitve, pisane na kožo kupcev

Že od samega začetka stavijo na hitri odziv na spremembe na trgu, danes pa konkurenčne prednosti gradijo tudi na razvoju znanj in specializaciji

Regiji prinašajo strokovnjake

»Razvoj našega podjetja je bil od začetka pogojen s spremembami v Renaultu, ki je spreminjal industrijski nivo proizvajalcev avtomobilskih komponent v regiji in širše. Naša vloga se je skozi leta spremenila in iz podjetja, ki je zaradi hitre rasti intenzivno zaposlovalo proizvodne delavce iz naše okolice, smo prešli na oblikovanje strokovnjakov, ki jih potrebujemo za nadaljnji razvoj. Menimo, da je naš prispevek v lokalnem okolju spreminjanje strukture sodelavcev iz tako imenovanih dobrih delavcev v strokovnjake. Glede na to, da smo omejeni z obsegom kadrov v regiji, je naš cilj vzgajanje tehničnega osebja in trženje znanja, ne pa širjenje proizvodnih kapacitet,« razlaga Edmund Pal.

Rast tudi v prihodnje

SEP na dinamičnem avtomobilskem trgu, ki ga zaznamujejo spremembe mobilnosti in spremenjene navade kupcev, še naprej načrtuje rast. Ta bo temeljila na razvoju izdelkov v matični tovarni, in sicer kot podpora proizvodnim enotam skupine SEP, ki lahko zagotavljajo proizvodne kapacitete.

Smart Society

Potrebuje pаметna in povezana mesta

Cel svet si postavlja vprašanje, kakšna bo prihodnost pametnih skupnosti. Mesta in skupnosti jugovzhodne Evrope dokazujejo, da so napredna in nudijo odlično izkušnjo sodobnim meščanom.

Maruša Boh, GZS – Združenje za informatiko in telekomunikacije, foto: Kraftart

Mednarodna konferenca 1st Southeast Europe Smart Society Conference, ki jo je organizirala IKT horizontalna mreža ob podpori Združenja za informatiko in telekomunikacije pri GZS, je privabila 150 udeležencev, ki so lahko spoznali aktivnosti slovenske države za pospešitev razvoja pametnih skupnosti ter si ogledali dobre prakse iz širše regije. Vrhunec dogodka je predstavljal podpis evropske in nacionalne deklaracije za pospešitev digitalne preobrazbe mest.

Na konferenci, ki je bila namenjena predvsem vodilnim predstavnikom slovenskih in regionalnih lokalnih skupnosti, občinam ter občinskim/regionalnim razvojnim agencijam ter podjetjem, ki razvijajo rešitve za pametna mesta, so udeležencem pokazali pasti in priložnosti implementacije evropske strategije pametnih skupnosti in mest. V njih bo tehnologija igrala veliko vlogo, prednjačile pa bodo odprte platforme, odprti podatki ter standardizirani (poenoteni) programski vmesniki. Programski arhitekti rešitev v pametnih mestih bodo morali zagotoviti združljivost podatkovnih modelov, saj bo celovita in povezana uporabniška izkušnja meščanov in obiskovalcev mesta ključni indikator uspeha.

»Mesta po vsem svetu si prizadevajo postati pametna. Ključni cilj je povezati ljudi, podatke in storitve, ki nastajajo na posameznih področjih pametnega mesta ali skupnosti, si prizadevati za umirjeno in premišljeno rabo tehnologije, ter tako izkoristiti polni potencial digitalizacije za digitalno preobrazbo v trajnostno družbo,« je pojasnila Andreja Lampe, vodja IKT horizontalne mreže, in dodala, da prav s takšnim dogodkom ustvarjamo ekosistem in iščemo inovativne rešitve na področju tehnologije in novega pristopa razmišljanja za povečanje kakovosti življenja.

Andrej Kotar, predstavnik Skupine za pametna mesta in skupnosti pri Slovenski digitalni koaliciji in direktor za javni sektor v podjetju Comtrade, je dodal: »Priložnosti vidim v širšem partnerskem povezovanju slovenskih podjetij. Implementacija pametnih tehnologij nam omogoča izboljšanje življenja, doseganje zelenih ciljev, predvsem pa vodi do gospodarske konkurenčnosti Slovenije v svetu.«

predvsem v posameznih azijskih državah ali ZDA, lahko tudi mesta in skupnosti jugovzhodne Evrope dokazujejo, da so napredna in nudijo odlično izkušnjo sodobnim meščanom. Lep zgled je že Ljubljana s svojimi programi trajnostno naravnane mobilnosti, energetske učinkovitosti ter številnimi zelenimi iniciativami,« je v uvodnem nagovoru udeležence konference spomnil Dejan Crnek, podžupan Mestne občine Ljubljana (MOL).

EU nudi znanje in sredstva

Franc Bogovič, poslanec v Evropskem parlamentu, je povedal, da so priložnosti na vsakem koraku. »EU v to področje vlaga 5 odstotkov regionalnega sklada, sam pa si zelo prizadevam za področje razvoja podeželja. Inicijativa pametne vasi je tista, v kateri želimo združiti ukrepe, ki bi zaustavili odseljevanje ljudi s podeželja v mesta, ter jih s pomočjo tehnologije opolnomočiti na najrazličnejših področjih.«

»Z vidika kohezijske politike vidimo velik potencial v sodelovanju na širšem področju, ne le na področju mesta. Le tako se lahko razvijejo rešitve, ki omogočajo boljši dostop do storitev, boljšo in trajnostno naravnano mobilnost za vse prebivalce,« je povedal Gregor Čufer iz generalnega direktorata Evropske komisije.

»Ključni cilj je povezati ljudi, podatke in storitve, ki nastajajo na posameznih področjih pametnega mesta ali skupnosti,« je o tem, kako izkoristiti polni potencial digitalizacije, povedala Andreja Lampe, vodja IKT horizontalne mreže.

Kakšna bo prihodnost pametnih skupnosti?

Cel svet si postavlja vprašanje, kakšna bo prihodnost pametnih skupnosti. »Medtem ko mesta zglede iščejo

Pametna mesta in vasi so stalen proces

Vsi deležniki morajo sodelovati, če želijo ustvariti boljše življenjske razmere za posamezne prebivalce in celoten planet. »Ustvariti moramo rešitve, ki prinašajo prednosti za vse. Tehnologija lahko bistveno prispeva k medsebojnemu usklajevanju in demokratizaciji ter oblikovanju pristopa, ki je vključujoč in iz procesa digitalizacije ne izključuje nikogar, obenem pa omogoča družbi, da postane pametnejša,« je vlogo pametnih rešitev komentiral Stefano de Panfilis, direktor poslovanja v FIWARE Foundation.

»Zelo pomembno je, da vzpostavimo dialog med vsemi deležniki, ki sodelujejo pri nastanku pametnih mest,« je povedal Andrej Kotar in dodal: »Tehnologija le omogoča spremembe in ni rešitev sama po sebi. Je orodje na poti. Pametna mesta niso končni cilj, temveč so stalen proces, ki se ne konča.« [gg](#)

Slovesni podpis deklaracij

Konferenco 1st Southeast Europe Smart Society Conference sta obeležila dva svečana podpisa. Na njej sta bili namreč podpisani Slovenska nacionalna deklaracija za pametno družbo in Deklaracija EU o pametnih mestih in skupnostih.

Podpisniki so se zavezali za načrtno strateško partnersko povezovanje v Sloveniji ter gradnjo pametnih mest in skupnosti, skladno z usmeritvami Evropske unije. S podpisi evropske deklaracije »JOIN, BOOST, SUSTAIN« mestnih občin Ljubljana in Novo mesto, občin Litija, Logatec in Šmartno pri Litiji ter evropskega poslanca Franca Bogoviča je Slovenija druga država v EU, ki je pristopila k podpisu in tako potrdila zavezo k trajnostni digitalni preobrazbi mest in skupnosti.

Slovenija je druga država v EU, ki je pristopila k podpisu Deklaracije EU o pametnih mestih in skupnostih ter tako potrdila zavezo k trajnostni digitalni preobrazbi mest in skupnosti.

Slovensko nacionalno deklaracijo za pospešitev digitalne preobrazbe mest, vasi in skupnosti v trajnostno usmerjeno pametno družbo najdete na spodnji povezavi. Podpisano lahko posredujete na naslov Gospodarska zbornica Slovenije, Dimičeva 13, Ljubljana ali na e-naslov ikthm@gzs.si.

Več informacij

ETIM Slovenija

Kako dvigniti prodajo z digitalizacijo tehničnih izdelkov

Uporabite mehanizem, s katerim lahko slovenskemu gospodarstvu ponudimo oporo na izvedbeni poti preobrazbe v digitalizacijo, ki je neizogibna in nujna za naše gospodarstvo.

Mitja Virant, GZS – Zbornica elektronske in elektroindustrije

Ugotovitev, da 75 % proizvodnih podjetij nima strategije za izvedbo prodaje po digitalnem kanalu in nekaj manj kot 60 % podjetij sploh ne ponuja svojih izdelkov po tem digitalnem prodajnem kanalu, ni ravno razumljiva. Zakaj? Ker je bila rast digitalne prodaje največja (2,5x faktor). V zadnjih 5 letih se je B2B podvojila in kar 30 % kupcev, mlajših od 30 let, izvede nakup raje ravno digitalno. V ETIM Slovenija ponujamo rešitev.

Ali ste se kdaj spraševali, kako bomo nakupovali v prihodnje? Kaj bodo naši kupci od nas pričakovali in želeli, kje bodo našli informacije o naših izdelkih? Zagotovo se tudi v vašem podjetju sprašujete, kako organizirati informacije o izdelkih, da boste uspešni, prepoznavni.

Proizvodna industrija je sredi monumentalnega obdobja sprememb. Z gotovostjo lahko trdimo, da smo sredi tehnološke revolucije, ki jo narekuje industrija 4.0. Pričakovati je, da bo tudi omrežje 5G pospešilo določene transformacije, predvsem digitalno preobrazbo. To pomeni, da so na vidiku novi trendi. Ali ste pripravljeni nanje?

Ustanovljena točka ETIM Slovenija

Že od malih nog nas učijo, da so spremembe del življenja. Da se je potrebno nenehno prilagajati. Tako pač je. In očitno to že drži, saj se bomo morali vsi prilagoditi, preobraziti, če seveda želimo obstajati in biti del tistih zgodb, ki so uspešne. Odločitev je v naši domeni, zato ravnajte preudarno.

Da bo slovensko gospodarstvo sledilo trendom, smo na GZS v okviru Zbornice elektronske in elektroindustrije ustanovili nacionalno točko ETIM Slovenija. Smo ena izmed 21 držav članic, ki so združene pod okriljem ETIM International s sedežem v Bruslju.

Prepoznali smo pomen in moč tega mehanizma, s katerim lahko slovenskemu gospodarstvu ponudimo oporo na izvedbeni poti preobrazbe v digitalizacijo, ki je neizogibna in nujna za naše gospodarstvo. Sprejeti tovrstno odločitev je odgovorno dejanje in zahteva zadostno mero poguma.

Kaj ETIM omogoča?

ETIM je standardiziran digitalni popis tehničnih izdelkov. Zajema štiri glavna področja (elektroteh-

niko, gradbeništvo in strojne inštalacije, ventilacijo in klimatizacijo, ladjedelništvo) za segmentacijo produktnega portfelja. Vsebuje vse bistvene tehnične karakteristike produkta. Uvedba ETIM v organizacijo ima široko oz. večstransko korist. Tako proizvajalec kot trgovec lahko te prednosti koristno uporabita za medsebojno poenostavljeno komunikacijo o tehničnih izdelkih in med drugim tudi kot marketinški instrument. Omogoča poenostavljen vstop v mednarodne distribucijske verige.

Trgovci, distributerji si želijo kupcu ponuditi širok asortima izdelkov. Zaradi hitre rasti števila le-teh se soočajo z obvladovanjem blaga in nepopolnih tehničnih podatkov različnih dobaviteljev. Nema lokrat se pripeti, da izvedejo neustrezno naročilo pri dobavitelju. S tem izgubljajo na času, ustvari se veliko nepotrebnih stroškov, zaradi tega je precej nezadovoljnih kupcev.

Naj izpostavimo le nekaj pomembnih prednosti preobrazbe:

- hitra in enostavna izmenjava podatkov;
- hitra uvedba izdelkov v prodajni program trgovca, skrajša se cikel TTM (čas do prihoda na tržišče);
- optimizacija upravljanja katalogov - manj dela pri upravljanju s katalogi, spremembami izdelkov in uvedbi novih v prodajni program;
- večjezičnost katalogov;
- zmanjšanje stroškov napačnih naročil;
- standardiziran tok informacij - boljša logistika;
- marketinški instrument;
- spletna prodaja, B2B, B2C;
- razvoj v smeri BIM. [ggs](https://www.ggs.si)

Verjamemo, da ste zagotovo začutili, da morate tudi vi sprejeti odločitev in storiti korak za pričetek digitalne preobrazbe. Pričakujemo, da sprejmete odgovorno odločitev in čim prej stopite v kontakt z nami (T: 01 5898 303 ali E: mitja.virant@gzs.si).

ETIM je standardiziran digitalni popis tehničnih izdelkov, ki zajema štiri glavna področja za segmentacijo produktnega portfelja.

Finančni nasvet

Umik iz Kitajske, vendar za kakšno ceno?

Koronavirus pred podjetja postavlja izzive.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Foto: Zare Modlic

Koronavirus kot nov test preizkusa trdnosti poslovnih partnerstev.

Izziv za poslovodstvo: Na Kitajskem imamo polovični delež v tovarni v provinci Henan, ki leži poleg province Hubei, kjer je izbruhnil koronavirus. Njeno poslovanje je zelo uspešno (kazalniki prodaje in EBITDA so dvoštevilični zadnjih 10 let), saj z njimi zadovoljujemo predvsem povpraševanje na azijskem trgu, in sicer v segmentu avtomobilizma in elektronske industrije. Na drugi strani predstavlja le 5 % naše letne realizacije. Naš kitajski partner nam je pred kratkim ponudil možnost odkupa po ceni, ki je približno 50 % nižja od primerljivih prevzemnih transakcij na trgu pred medijskim pompom o izbruhu koronavirusa. To utemeljujejo z zamrznitvijo nekaterih naročil za azijske partnerje, ki je posledica nedelovanja nekaterih večjih distribucijskih centrov. Razmišljamo, da bi ponudbo sprejeli, saj so aktualne novice zaskrbljujoče.

Panika na trgu je idealen čas, ko se lahko na kratek rok ustvari veliko bogastvo in na drugi strani izguba za nasprotno stranko, ki ji podleže. S tem seveda nismo odgovorili na vaše pomisleke o tem, kako dolgo lahko koronavirus še povzroča resne posledice v realnem gospodarstvu ter kakšna bo kratkoročna cena tega (morebiti povečana potreba po financiranju obratnih sredstev, ker prodaja ne bo sledila proizvodnji, potreba po dokapitalizaciji ipd.). Vsi ti elementi so pomembni pri vaši odločitvi o tem, ali je potreba po izstopu iz te naložbe resnično nujna ali pa lahko svoji družbi na Kitajskem nudite podporo pri upravljanju likvidnosti.

Analitika
GZS

Naslovnice medijev niso pravi naslov za poslovno odločitev

Vaš kitajski partner ima iniciativo, da prevzame popoln lastniški delež v uspešnem podjetju, pri čemer ocenjuje, da boste verjetno podlegli medijski paniki glede selitve proizvodnje iz Kitajske, širjenju števila okuženih na Kitajskem in novicam o zastoju proizvodnje v partikularnih podjetjih, ki se čutijo poklicana, da s tem seznanijo svetovno javnost. To seveda nikoli ni pravi naslov za pridobitev kakovostnih informacij o vaši odločitvi. Prava vprašanja si morate zastaviti sami: (1) kako dolgo bo panika trajala, (2) kakšen je njen srednjeročni vpliv na kitajsko gospodarstvo oz. vaše ključne kupce ter, najpomembnejše, (3) ali lahko v skladu s temi scenariji nudite svojemu podjetju morebitno likvidnostno ali kapitalsko podporo. Pri prvem vprašanju (dolžini trajanja panike) je zgodovina najboljša učiteljica. Zadnji večji izbruh epidemije je bil v letu 2002/2003, ko je v Aziji razsajal SARS. Ekonomski učinek je bil od 12 do 18 mrd dolarjev za Azijo, največji negativni učinek pa so beležili sektorji turizma, zabave in trgovine (Qiu et al, The Impacts on Health, Society, and Economy of SARS and H7N9 Outbreaks in China: A Case Comparison Study). Tudi ta virus je vplival na težave v proizvodnji, vendar je bil učinek omejen na dve provinci in je bil začasne narave (kasneje so se naročila tako močno povečala, da so nadomestili izgubljene mesece, ko se je proizvodnja zmanjševala).

Če podpore ne morete nuditi

Če likvidnostne podpore ne morete nuditi in je na lokalnem dolžniškem trgu ne morete dobiti (prav v ta namen je kitajska centralna banka dvignila likvidnost na medbančnem trgu), je seveda veliko odvisno od pripravljenosti vašega lokalnega partnerja, da jo nudi. Pri tem je zelo pomembno, da imate v podjetju svoje ljudi, ki jim lahko zaupate ter bodo ustrezno uravnotežili interese med vami in lokalnim partnerjem. Kar nekajkrat se je pojavila praksa, da so lokalni partnerji zaradi asimetrije informacije (boljše poznavanje lokalnega trga in še posebej priložnosti) namerno povzročili bankrot skupnega podjetja, da bi prišli do lastnine in know-howa družbe na ugoden način. Prav zato je pomembno, da v takšnih časih človeškemu elementu namenite precej več pozornosti kot običajno. **gg**

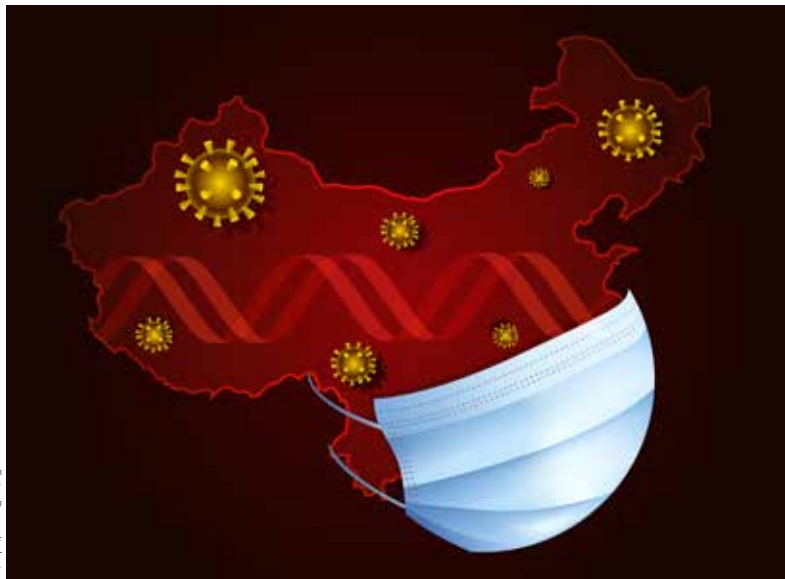

Foto: Depositphotos

Okoljski nasvet

Pogoji OVD za večje industrijske naprave

Vloga zaključkov BAT (najboljše razpoložljive tehnike) pri določanju pogojev v okoljevarstvenih dovoljenjih večjih industrijskih dejavnosti in naprav.

Antonija Božič Cerar, GZS - Služba za varstvo okolja

Foto: Zare Modic

Za nekatere večje industrijske dejavnosti in naprave je EU s t. i. »IPPC« direktivo o celovitem nadzoru in preprečevanju onesnaženja iz leta 1996 uvedla zahtevo, da morajo za svoje delovanje pridobiti celovito okoljevarstveno dovoljenje.

Zakaj je EU uvedla celovita okoljevarstvena dovoljenja?

Celovito okoljevarstveno dovoljenje naj bi zagotovilo enakovredno vrednotenje različnih vidikov okoljskega poslovanja podjetij, kot so na primer izpust v vode in zrak ter ravnanje z odpadki. Tak pristop naj bi preprečil prenos onesnaževanja z enega okoljskega medija na drug medij, kot bi lahko pomenilo povečanje onesnaževanja zraka na račun obdelave odpadkov ipd.

V Sloveniji smo ob vstopu v EU leta 2004 na račun te direktive dobili uredbo z nekoliko ponesrečenim naslovom »Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega«, ki je uvedla okoljevarstveno dovoljenje za dejavnosti in naprave, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, poznano tudi kot OVD po 68. členu Zakona o varstvu okolja

Kakšna pravila veljajo za ta dovoljenja pri nas?

Podjetja so se začela intenzivneje ukvarjati z izzivom prilagajanja zahtevam novih »IPPC« dovoljenj že od 2002 naprej, saj so morala poslovati skladno z novimi okoljskimi emisijskimi pogoji že ob izdaji dovoljenja, za kar so bile potrebne dodatne naložbe in spremembe poslovanja.

Direktiva »IPPC« iz leta 1996 je bila posodobljena leta 2010 s sprejetjem »IED« direktive, ki govori o emisijah iz industrije. Zahteve prvotne direktive iz leta 1996 so se z novo direktivo razširile in tudi poglobile. Dodane so bile določene novosti, kot so izdelava izhodiščnega poročila z oceno stanja onesnaženosti podzemnih vod in tal na območju naprav, skupaj z ukrepi za preprečitev oziroma omejitev njunega onesnaženja.

Kako se določijo mejne vrednosti v okoljevarstvenih dovoljenjih industrijskih naprav in dejavnosti?

Da bi izenačili okoljske in konkurenčne pogoje delovanja naprav posameznih panog na območju cele EU, so z novo direktivo postale zavezujoče mejne vrednosti emisij, ki jih lahko posamezna naprava doseže z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik ali

BAT. Ti pogoji in tehnike so opisane v t. i. zaključkih BAT. Preverjanje tehnik se ponovi v rednih časovnih obdobjih. Trenutno poteka prva obnova ali posodobitev nekaj prvih dokumentov, ki so bili pripravljeni za nekaj več kot 30 panog. Obnova ni čisto enoznačna, saj se posamezni zaključki združujejo ali cepijo v nova področja.

Zaključke BAT določene panoge mora upravljavec naprave ali dejavnosti uvesti v svoje delovanje v štirih letih po njihovi objavi v uradnem listu EU. V tem času morajo te pogoje v OVD za posamezno napravo ali dejavnost prenesti tudi pooblaščenim upravni organi držav članic, pri nas Agencija RS za okolje (ARSO).

Mejne vrednosti emisij (MVE) so določene na podlagi ravni emisij, nastalih pri običajnih pogojih obratovanja naprave ob uporabi najboljše razpoložljive tehnike ali kombinacij najboljših razpoložljivih tehnik, kot so opisane v zaključkih o BAT. Te ravni so izražene kot povprečje v določenem časovnem obdobju pod posebnimi referenčnimi pogoji in se uporabljajo neposredno.

Najboljša razpoložljiva tehnika je najbolj učinkovita in napredna razvojna stopnja dejavnosti in z njo povezanih načinov obratovanja, ki kaže praktično primernost posamezne tehnike, da se na njeni podlagi določajo mejne vrednosti emisije za preprečevanje, in če to ni izvedljivo, za zmanjševanje emisij na splošno in njihovega vpliva na okolje kot celoto. Najboljša razpoložljiva tehnika je opredeljena z dokumenti pristojnega organa.

Kako se oblikujejo zaključki BAT?

Zaključki BAT nastajajo na podlagi informacij, ki se na ravni EU zbirajo iz naprav in dejavnosti določene panoge v obsežnem dokumentu BREF oziroma referenčnem dokumentu BAT. Dokument BREF opisuje predvsem uporabljene tehnologije v določeni panogi, z obstoječimi vrednostmi emisij, porabo snovi in energije, tehnikami, ki se uporabljajo za opredelitev najboljših razpoložljivih tehnik, ter zaključki o BAT in vsemi nastajajočimi tehnikami v državah EU.

Upravni postopki, vezani na pridobivanje in obnovo okoljevarstvenih dovoljenj, so izredno dolgotrajni in terjajo veliko naporov tako s strani podjetij kot tudi ARSO. Razlog izhaja tudi iz različnega razumevanja zaključkov BAT, še posebej ko ti trčijo ob slovensko zakonodajo, ki ni vedno najboljše usklajena s pristopom, ki je opisan v evropskih dokumentih. ^{gg}

Mejna vrednost emisije je predpisana vrednost emisije, ki je določena kot masa, izražena s posebnimi parametri, koncentracija ali raven emisije, in v enem ali več časovnih obdobjih ne sme biti presežena.

Pravni nasvet

Delodajalčeva vloga pri pridobivanju kredita delavca

Čeprav je odločitev o zadolževanju osebna odločitev vsakega posameznika, pa to vpliva tudi na način izplačevanja plače in s tem vpliva na delodajalca.

Lea Wildmann, Pravna služba GZS

Foto: osebni arhiv

Banke zahtevajo, da takšne podatke predložijo delodajalci, s čimer zagotavljajo verodostojnost predloženih podatkov.

Zadnja leta smo priča vse strožjim pogojem pridobitve kredita na banki, kar je posledica strahu pred prekomernim zadolževanjem. Ugodni pogoji za pridobitev kredita pogosto ustvarjajo utvaro, da je razpolaganje s sredstvi zelo lahko, vendar je treba opozoriti na dejstvo, da se gospodarske razmere spreminjajo in bi takšno prepričanje hitro lahko privedlo do nezmožnosti odplačevanja kredita s strani kreditojemalca.

Strožji pogoji za pridobitev kredita so posledično privedli tudi do razkrivanja večjega števila osebnih podatkov in s tem tudi izpolnjevanja večjega števila dokumentov oz. obrazcev. Teh pa ne izpolnjujejo le najemjemalci, ampak banke določene podatke zahtevajo tudi od delodajalcev. Sprašujemo se, ali je ta dodatna birokracija res nujno potrebna.

V obdobju po krizi so banke postale precej bolj omejene tako z najrazličnejšimi zakoni kot tudi s strožjim nadzorom. Tako Zakon o bančništvu, ki v 135. členu določa, da Banka Slovenije, ki nadzira poslovanje bank, »predpiše podrobnejša pravila o ureditvi notranjega upravljanja, vključno s podrobnejšimi pravili glede upravljanja tveganj ter politike in praks prejemkov«. To v praksi pomeni, da mora banka imeti določena jasna pravila, kakšni so postopki v zvezi z izdajanjem kredita, pri tem pa je poudarek predvsem na obvladovanju tveganj, torej zmanjšanju možnosti, da kreditojemalec kredita ne bi poplačal. Pri tem

morajo pristojni na banki upoštevati izdane smernice s strani Banke Slovenije, saj v nasprotnem primeru tvegajo kazen s strani Banke Slovenije.

Brez delodajalčevih dokazil ni kredita

V skladu s priporočili Odbora za finančno stabilnost bi morala ocena kreditne sposobnosti temeljiti na informacijah o potrošnikovem finančnem in ekonomskem položaju, vključno z dohodki in izdatki. Z zbiranjem večjega števila podatkov želi banka pridobiti predvsem boljšo predstavbo o strankini zmožnosti vračanja kredita, kar na eni strani ščiti banko, nenazadnje pa tudi kreditojemalca. Pri tem je zelo pomembno, da so podatki karseda verodostojni in da jasno razkrivajo, kolikšen del dohodka je variabilne narave in s tem manj gotov del dohodka.

Čeprav je odločitev o zadolževanju osebna odločitev vsakega posameznika, pa to vpliva tudi na način izplačevanja plače in s tem vpliva na delodajalca. Zakon o izvršbi in zavarovanju v 135. členu namreč določa, da se z upravno izplačilno prepovedjo potrošnik »strinja in dovoli, da se del njegove plače zarubi in izplačuje upniku, delodajalec pa to potrdi«.

Pri obravnavanem vprašanju gre torej predvsem za interne določbe banke, ki so posredno podkrepljene tudi z določbami v zakonih, hkrati pa gre opozoriti, da v primeru nepredložitve dokazil s strani delodajalca, kredita ni možno dobiti, saj je dosedanja praksa pokazala na pogosto ponarejanje plačilnih izkazov, predanih s strani kreditojemalca. Banke zato zahtevajo, da takšne podatke predložijo delodajalci, s čimer zagotavljajo verodostojnost predloženih podatkov. V takšnih primerih gre prav tako za lojalnost delodajalca do delavca, da mu poleg redno izplačanega dohodka omogoči samostojno razpolaganje z njegovimi sredstvi skladno s potrebami v življenju. Pri tem s svojim sodelovanjem tudi poskrbi, da banka dobi točne podatke, ki zmanjšajo verjetnost, da se bo zaposleni zaradi odplačevanja posojila znašel v finančni stiski. [gg](#)

Foto: Depositphotos

Kreativni nasvet

Miti in resnice o kreativnosti

»Če hočete nekaj novega, morate nehati delati nekaj starega,« je rekel Peter Drucker. In temu rečemo kreativnost! O njej obstaja nešteto mitov. Kaj kreativnost torej ni. In kaj kreativnost je.

Nastja Mulej

Foto: osebni arhiv

1. Kreativnost ni talent. Je veščina, ki se je vsi lahko naučimo. Talent je samo osnova. Talent pomnožen z vloženim trdom je veščina. Veščina pomnožena z novo-vloženim trdom je dosežek. Talent pomeni, kako hitro se veščine izboljšujejo, ko vložiš trud. Dosežek se zgodi, ko pridobljene veščine uporabiš. Bistveno je vztrajanje pri razvoju veščine.

2. Ni navdih. Je zavesten način usmerjanja misli izven ustaljenega vzorca, kadar to želimo. Pablo Picasso je rekel, da navdih obstaja, vendar te mora najti med delom. Ni dovolj, da čakamo na ideje, ampak si moramo zavestno vzeti čas in prostor, da jih razvijamo.

3. Ni hobi. Je način delovanja, brez katerega danes ne boste več preživel. Ljudje napačno mislijo, da morajo v službi delati, ne razmišljati, na poti do službe in nazaj ter doma pa jim morda kaj pade na pamet. Ljudje v najbolj dolgočasnih službah imajo običajno razvite zelo zanimive hobije – ker jim v službi onemogočajo, da bi razmišljali s svojo glavo, četudi za skupen cilj. In tako najbolj neusahljiv vir, ki ga vsak nosi s seboj, odteka izven podjetja.

4. Ni linearno, logično razmišljanje. Je lateralno razmišljanje – namerno izven običajnega, ustaljenega načina. Kreativno razmišljanje potrebujemo, da si izmislimo nekaj, kar še ni obstajalo. Tri tisoč takšnih novih idej potrebujemo, da eno uspemo razviti do trga, kjer začne vračati investicijo. Za to potrebujemo najprej razvito lateralno razmišljanje (za zamišljanje) in šele potem logično razmišljanje (za presejanje in vrednotenje idej).

5. Ni tekmovanje. Je sodelovanje in dopolnjevanje. Kreativnost ni tekmovanje, kjer zmaga ideja od nekoga, ampak je sodelovanje, kjer skupaj soustvarjamo. Gre za logiko: jaz sam vem/lahko naredim malo, mi skupaj vemo/lahko naredimo veliko.

6. Ni samo za redke izbrance. Potrebujemo jo vsi. Uporabljamo jo vsi, ki to znamo. Orodja kreativnosti bi morali obvladati vsi zaposleni, kot se pričakuje, da vsi obvladamo poštevanke, slovnična pravila in poslovno angleščino.

7. Ni zapletena. Ko jo enkrat obvladaš. Kreativnost ima svojo metodologijo in svoja orodja (tehnike). Vsaka metodologija projektnega, torej kreativnega razmišljanja ima naslednje korake: (1) poiskati izzive/probleme, (2) poiskati informacije, (3) definirati izzive/probleme, (4) poiskati/ustvarjati ideje/rešitve, (5) vrednotiti in izbirati ideje, (6) načrtovati uresničevanje, (7) dosegati sprejemanje in (8) udejanjati (po akcijskem načrtu ob stalnem potrebnem prilagajanju). Pri vsakem od navedenih korakov si lahko pomagamo z orodji oz. tehnikami.

8. Ni namenjena sama sebi. Nova ideja mora imeti vrednost. Kreativnosti je precej škodil mit, da je ideja nekaj, kar je drugačno. Ideja, ki jo razvijemo do inovativnosti, ne sme biti samo drugačna, ampak mora imeti vrednost za vse vključene uporabnike.

9. Ni zapravljanje časa. Čeprav včasih rezultat vloženega kreativnega truda ni nova ideja. Je pa novo spoznanje. Ne obstaja en sam pravilen rezultat, pač pa gre za vložen trud v iskanje nečesa, kar še ni obstajalo ob pomoči metodologije in orodij. Tudi, ko nam ne uspe priti do česa novega, to ni bil stran vržen čas, saj smo trenirali svoje možgane in spoznali, kaj ne deluje.

10. Ni (le) rezultat sproščenosti in dolgčasa. Da pridete do množice idej, morate vložiti čas in energijo, znanje in izkušnje ter uporabljati metode in orodja. Za kreativnost sproščenost ni dovolj. Za kreativnost potrebujete znanje in veščost. Potrebujete rutino kreativnosti. gg

Prenovite se s konceptom!
Prva konferenca o kreativnosti, drugič

Vabljeni na Prvo konferenco o kreativnosti, ki jo v sredo, 8. aprila 2020 organiziramo drugič.

Mentorska shema

Brez blagovne znamke ni produkta ali storitve

Socialni mediji vplivajo na podobo vsake osebe, ki se ukvarja s trgom dela, zlasti tistih, ki iščejo novo priložnost na trgu. Za vzdrževanje blagovne znamke potrebujemo vedno več časa in truda.

Mojca Cek, CPU, in Andraž Osim, Synergos

Izraz »blagovna znamka« je opredeljen kot »vse, kar je povezano z izdelkom, vključno z njegovo simboliko in izkušnjami«.

Blagovno znamko moramo razumeti tudi na način, da gre za »religijo«.

Poslovna praksa in izkušnje kažejo, da v hitro razvijajočem se globalnem gospodarstvu ni prostora za razvijanje ideje, če ni posebna in inovativna. Novodobne tehnologije omogočajo testiranje storitev ali izdelkov že v fazi, ko ti še niso na voljo. Internet je poligon, ki prenese praktično vse. Kar pa ne pomeni, da je danes gradnja blagovne znamke veliko lažja, kot je bila na primer pred dvajsetimi leti. Res je, da je ciljna publika hitreje dosegljiva, vendar tudi zahtevnejša. Glede na raziskavo Kietzmann et al. (2011) se je vedenje uporabnikov na internetu spremenilo, prešlo je iz razpršene vsebine, branja, gledanja, nakupovanja in prodaje izdelkov ali storitev na ustvarjanje vsebin, spreminjanje vsebin, izmenjavo mnenj in razpravljanje o ponujeni vsebini. Socialni mediji vplivajo na podobo vsake osebe, ki se ukvarja s trgom dela, zlasti tistih, ki iščejo novo priložnost na trgu. Za vzdrževanje blagovne znamke potrebujemo vedno več časa in truda.

Socialni mediji so nuja

Prisotnost v socialnih medijih je postala ključnega pomena za ohranjanje tržnega deleža, dober ugled in izboljšanje blagovne znamke. Socialni mediji so odlična priložnost za povezovanje, sodelovanje in interakcijo s strankami, iskanje njihove pozornosti, vodenje, raziskovanje njihovega mnenja, povratne informacije o storitvah, vzpostavljanje odnosov s strankami in vzpostavitev blagovne znamke ter predvsem povečanje ugleda.

Prav tako je dosegljivost ciljne publike na svetovnem spletu finančno dosegljiva praktično za vse. Pomembno je tudi, da je dosegljivost merljiva. Interakcija s trgom se vzpostavi takoj. Na splošno je izraz »blagovna znamka« opredeljen kot »vse, kar je povezano z izdelkom, vključno z njegovo simboliko in izkušnjami«. To je vse, kar je povezano s proizvodom ali storitvijo, ki se pojavlja v potrošniškem duhu – njegov videz, občutek in uporabnost, embalaža, oglaševanje pa tudi odnos trgovcev in promotorjev, ki jo zastopajo. To je vrednost, ki jo znamka nosi do potrošnikov.

Blagovna znamka nas dela edinstvene

Za podjetnike in samozaposlene osebe je blagovna znamka ključnega pomena za razlikovanje njihovega podjetja od podjetij tekmecev, natančno pove, zakaj je naše podjetje pomembno, kdo in kaj nas naredi edinstvenega.

Iz navedenega je razvidno, da še tako dobra blagovna znamka brez permanentnega nadgrajevanja in prisotnosti ne more ekvivalentno konkurirati na spreminjajočem se trgu. Ne glede na to, kako je določena blagovna znamka prepoznavna in izdelek, za katerim stoji, tehnološko izpopolnjen, je potreba po dodajanju novih vsebin ali dodelanih poslovnih modelov neizogibna za preživetje podjetja na kratek rok kot tudi dolgoročno.

V znamko je treba verjeti

Blagovno znamko moramo razumeti tudi na način, da gre za »religijo«, pravi podjetnik Andraž Osim. Brez vere v znamko, ki jo predstavljamo in brez razumevanja zgodbe, ne bomo dosegli ne rasti ne

prepoznavnosti in tudi ne primerno kvalificiranega kadra za dolgoročno sodelovanje.

Pomembnost močne blagovne znamke v času globalizacije pomeni za podjetje tudi večjo varnost pri pridobivanju kadra. Dobra blagovna znamka ustvarja večje zaupanje in pripadnost pri zaposlenih in na trgu. Povečuje možnosti v mednarodnem povezovanju, saj prepoznavne blagovne znamke iščejo poslovne povezave s podjetji istega ranga zaupanja in prepoznavnosti. Želijo in povezujejo se s partnerji podobnega rejtinga, kot ga uživajo same na domačem trgu. Zaradi močne blagovne znamke se znotraj podjetja ustvarja sistemsko urejeno okolje, ki optimizira delovne procese. Omogoča komercialistom lažjo komunikacijo s trgom, saj trg pozna blagovno znamko in se lažje odloča za sodelovanje ali nakup – zaupanje. Prav tako sodelovanje podjetij s podjetji z močno blagovno znamko le-tim prinaša referenco in kredibilnost. Vsaka poslovna relacija oziroma sodelovanje temelji na analitiki v smislu, kaj takšno sodelovanje prinaša in koliko lahko na trgu vpliva na boljše rezultate ali utrjevanje pozicije.

Ena ključnih svetovalnih storitev prihodnosti

Gradnja blagovne znamke je neizogiben proces za uspešnost in prepoznavnost podjetja in iz tega razloga gradnja blagovnih znamk pomeni eno ključnih svetovalnih storitev v prihodnosti. Podjetja ali posamezniki, ki ne razumejo ali celo ocenjujejo gradnjo blagovne znamke kot nekaj, kar lahko predstavijo v nedefiniran čas, na trgu ne obstanejo dlje kot dve leti.

Zavedanje o pomembnosti razvoja blagovne znamke že v začetni fazi nastanka podjetja in s tem povezane zgodbe, ki jo lahko in morajo ponotranjiti tako zaposleni kot kupci storitev ali izdelkov, podjetju zagotavlja orientacijo za vnaprej. Brez jasne vizije, poslanstva in vizualne identifikacije podjetje kmalu propade. Tako kot posamezniki gradimo in negujemo lastno podobo v relaciji do soljudi, enako počno družbeno odgovorna podjetja.

Če želite povečati svoj potencial pri uporabi ustreznih načel izgradnje blagovne znamke za izboljšanje trženjskih in komunikacijskih praks, pridobiti večjo distribucijo in sprejemanje med vašimi strankami ali se učiti pod nadzorom usposobljenega mentorja, se nam priključite pri usposabljanju z nazivom »Mentorske sheme«. Gre za praktično izvajanje mentorskega programa, učenje iz dobrih praks za uspeh pri izgradnji blagovne znamke lastnih izdelkov in/ali storitev. Za več informacij se obrnite na Center za poslovno usposabljanje (CPU). [gg](#)

Foto: Depositphotos

Gradnja blagovne znamke je neizogiben proces za uspešnost in prepoznavnost podjetja in iz tega razloga gradnja blagovnih znamk pomeni eno ključnih svetovalnih storitev v prihodnosti.

Usposabljanje »Mentorske sheme« je praktično izvajanje mentorskega programa, učenje iz dobrih praks za uspeh pri izgradnji blagovne znamke lastnih izdelkov in/ali storitev.

Več informacij

CEMP

Mednarodni kotiček

Predstavljamo aktivnosti in informacije Centra za mednarodno poslovanje (CEMP) na GZS

KAJ PRIPRAVLJAMO?

1. teden v marcu	Seminar	Avstrija 2020 - napotitev delavcev	Ines Čigoja
01.-03. 03	GDT	Izhodna gospodarska delegacija v Srbijo/Kopaonik	Matej Rogelj
03. 03.	Sejem	Taipei, Tajvan: Sourcing Taiwan (B2B)	Nataša Turk
03. 03.	Predstavitve	Slovenska hiša na OI v Tokiju	Marko Jare
05. 03	Seminar	Indija prodira naprej, priložnosti za slovenska podjetja	Nataša Turk
05. 03	Seminar	Kako poslovati z ZDA (Nevada)	Marko Jare
17.-18. 03	GDS	Obisk delegacije iz Japonske	Marko Jare
27. 03	Seminar	Češka: dogodki sejmišča Brno v 2020	Marko Jare
23.-27. 03	GDT	Kanada - Toronto, Montreal: obisk gosp. delegacije (SPS)	Marko Jare
31. 03.	Poslovni zajtrk	Poslovni zajtrk Moldavija	Anže Gospeti
mar.	Poslovni zajtrk	Predstavitve poslovnih priložnosti v Gruziji	Anže Gospeti
mar.	GDT	Izhodna gospodarska delegacija v Turčijo	Matej Rogelj

*program se bo še spreminjal

KAJ SMO IZVEDLI?

Veleposlanik Saudove Arabije z ekipo na GZS

Veleposlanik Saudove Arabije, njegova visokost Abdullah Al Saud z ekipo sodelavcev je na srečanju s slovenskimi podjetji na GZS predstavil liberalizacijo saudskega gospodarstva v okviru vladnega gospodarskega programa Vision 2030. Ta med drugim pomeni liberalizacijo poslovnega in investicijskega okolja za tuja podjetja, ki poslujejo v obravnavani državi, vključno s poenostavitvijo vizumskih postopkov in spodbudami za lokalno produkcijo. Saudska podjetja so pretežno zainteresirana za nakupe najnovejših, najkakovostnejših tujih proizvodnih tehnologij ter know-howa. Več informacij: Nataša Turk, T: 01 5898 152, E: natasa.turk@gzs.si

Seminar: Poslovne priložnosti za slovenska podjetja v Kanadi

V okviru priprav na obisk slovenskih gospodarstvenikov v Kanadi, ki ga organizira Slovenski podjetniški sklad, je na GZS potekal seminar o poslovnih priložnostih za slovenska podjetja.

V okviru poslovnega dogodka je bilo govora o tem, na kaj moramo biti pozorni, o priložnostih, izkušnjah, ovirah in pasteh, o tem, kaj pomeni za slovenska podjetja prostotrgovinski sporazum CETA, o tem, kakšne so možnosti ustanovitve podjetja v Kanadi, pa tudi o nekaterih področjih, zanimivih za slovenska podjetja (IKT, avtomobilska industrija, naravoslovna področja, finančne storitve idr.). Več informacij: Marko Jare, T: 01 5898 158, E: marko.jare@gzs.si

Predstavili smo poslovne priložnosti Belorusije

4. februarja 2020 je v organizaciji Gospodarske zbornice Slovenije, Beloruske gospodarske zbornice in Javne agencije SPIRIT Slovenija potekal seminar na temo poslovanja z Belorusijo. Poleg predstavitev poslovnih priložnosti in poslovnega okolja Belorusije so predstavniki podjetij delili svoje izkušnje pri poslovanju z Belorusijo.

Več informacij: Anže Gospeti, T: 01 5898 473, E: anze.gospeti@gzs.si

Foto: arhiv CEMP

Foto: arhiv CEMP

Foto: arhiv CEMP

KORISTNE INFORMACIJE**Opravljanje storitev na Nizozemskem:****od 1. marca 2020 obvezna najava**

Nizozemska vlada s 1. marcem 2020 uvaja obveznost obveščanja za vse delodajalce (in nekatere samozaposlene) iz držav članic EU, držav članic EGP in Švice, ki začasno opravljajo storitve na Nizozemskem s svojimi zaposlenimi. Najava del se opravi prek spleta, obveznost pa velja za:

- delodajalce, ki na Nizozemsko pridejo s svojimi zaposlenimi;
- multinacionalke, ki zaposlene napotijo v svojo podružnico na Nizozemskem;
- začasne agencije za zaposlovanje, ki svoje delavce dajo na razpolago za delo na Nizozemsko;
- samozaposlene osebe, ki delajo v določenih sektorjih.

Več informacij nudi portal www.Business.gov.nl oziroma se člani GZS lahko za pomoč obrnejo na Vanjo Bele, ki je dosegljiva na 01 5898 113 in vanja.bele@gzs.si.

POSLOVNO POVPRASEVANJE**PP 1/ Država povpraševanja: Madžarska**

Poslovni interes: Podjetje iz Madžarske povprašuje po sojini moki s 45,5 % proteinsko vsebnostjo.

Dejavnost: Proizvodnja moke.

V primeru vašega interesa po navedenem povpraševanju le-tega sporočite na elektronski naslov: anze.gospeti@gzs.si. Pripišite številko povpraševanja, ime vašega podjetja in matično številko ter vaš elektronski naslov, na katerega vam bomo poslali kontaktne podatke povpraševalca.

Informacije in kontaktne podatke povpraševalcev posredujemo samo članom GZS!

In Memoriam

Zdravko Praznik

Vir: Arhiv Republike Slovenije

Zdravko Praznik je leta 1974 prejel Nagrado GZS za organizacijo in vodenje Zavoda za ekonomiko v Mariboru. Pomembno je prispeval k posredovanju in uporabi sodobnih metod poslovanja v delovnih organizacijah, teoretično pa k raziskavam prometnih dejavnosti in nerazvitih območij zlasti v severovzhodni Sloveniji. Za nagrado so ga predlagali samoupravni organi Ekonomskega centra Maribor na pobudo Društva ekonomistov v Mariboru. Predlog je podprlo 23 delovnih organizacij, društev in znanstvenoraziskovalnih ustanov.

Praznik je leta 1965 postal direktor Ekonomskega centra Maribor. Razvojno usmeritev centra je utrdil na štirih področjih: svetovalna dejavnost za delovne organizacije, regionalno panožno planiranje, makroekonomske raziskave prometa in sistematično razvijanje obdelave podatkov.

Zdravko Praznik je avtor več teoretičnih prispevkov iz navedenih področij. »Vedno je poudarjal, da raziskovalno delo ne more biti samo sebi namen, temveč je treba nove dosežke znanstvenoraziskovalnega dela uresničevati v praksi. Raziskovalne skupine so pod njegovim vodstvom

izvedle številne uspešne aplikativne raziskave. Z realno oceno razvojnih dejavnikov je spodbudil ustanavljanje dislociranih obratov v nerazvitih občinah severovzhodne Slovenije in z razvojnimi koncepti uspešno pripomogel k sanaciji nekaterih delovnih organizacij,« je zapisano v utemeljitvi za Nagrado GZS. Njegov model gospodarjenja z gozdovi je povzela večina gozdnogospodarskih organizacij.

V svoji karieri je med drugim sodeloval pri realizaciji zamisli o ustanovitvi Centra za obdelavo podatkov pri Ekonomskem centru Maribor, ki naj bi prispeval k boljši izkoriščenosti računalniških zmogljivosti, nižjim stroškom obdelave podatkov in večji učinkovitosti izobraževanja kadrov. »V Center za obdelavo podatkov je združenih nekaj največjih mariborskih organizacij in Visoka ekonomska komercialna šola, s katero Ekonomski center Maribor tesno sodeluje. Ekonomski center Maribor si je vselej prizadeval za usklajevanje raziskovalnega dela z interesi delovnih organizacij in drugih dejavnikov družbeno-ekonomskega razvoja,« je še navedeno v utemeljitvi.

Zahvaljujemo se mu za njegov doprinos h gospodarskemu razvoju Slovenije.

*Gospodarska zbornica Slovenije
in Klub nagrajencev Gospodarske
zbornice Slovenije*

»Žal porabimo preveč časa za ugotavljanje stanja in za iskanje odgovora na vprašanje, kaj hočemo, premalo pa nam ostaja časa za uresničitev ciljev oziroma planov. Sedanji položaj zahteva zelo praktična angažiranja, zlasti pri samoorganiziranju proizvodnje in uveljavljanju ustvarjalnega dela, izboljšanju organizacije poslovanja, povečanju deleža naložb v proizvodnji, povečanju učinkovitosti teh investicij, aktiviranju realnih možnosti, ki jih daje ali lahko ponuja prostor, uravnoteženem razvoju in racionalnem prometu.« (Zdravko Praznik za Večer, 5. januarja 1974)

Razpis

Na voljo tudi do 40.000 evrov

Na razpisu za spodbujanje kreativnih kulturnih industrij so na voljo nepovratne finančne spodbude za razvoj kreativnega sektorja, inovativnih idej in sodelovanja med kreativnim sektorjem in gospodarstvom.

Mirna Berberović

Predmet razpisa so nepovratne finančne spodbude za razvoj kreativnega sektorja, razvoj inovativnih idej in rešitev ter vzpodbujanje močnejšega sodelovanja med kreativnim sektorjem in gospodarstvom.

Platforma Center za kreativnost (CzK), ki deluje pri Muzeju za arhitekturo in oblikovanje, obvešča, da je bil 14. februarja 2020 objavljen že drugi razpis Ministrstva za kulturo RS »Spodbujanje kreativnih kulturnih industrij - Center za kreativnost 2020-2021« (JR CzK 2020-2021). Predmet razpisa so nepovratne finančne spodbude za razvoj kreativnega sektorja, razvoj inovativnih idej in rešitev ter vzpodbujanje močnejšega sodelovanja med kreativnim sektorjem in gospodarstvom.

Nepovratna sredstva bodo dodeljena po naslednjih sklopih:

- Sklop **A1: Semenska faza »Preveritev koncepta«** – do 15.000 EUR sofinanciranja na projekt – za raziskovanje, inoviranje in preverjanje projektov kreativnega sektorja v realnem okolju s ciljem komercializacije.
- Sklop **A2: Zagonska faza »Kreativni Start Up«** – do 40.000 EUR sofinanciranja na projekt – namenjen podpori podjetjem iz kreativnega sektorja v fazi rasti, izboljšavi poslovnih procesov, spodbujanju ambicioznih inovativnih razvojnih projektov in širjenju na mednarodne trge.
- Sklop **A3: Povezovanje KKS in gospodarstva »Kreativni povezovalnik«** – do 30.000 EUR sofinanciranja na projekt – spodbuja strateško sodelovanje podjetij s področja kreativnega sektorja z ostalimi gospodarskimi področji skozi razvoj inovativnih rešitev, proizvodov, storitev ali procesov.

V kulturno kreativni sektor uvrščamo področja ali presečišča področij, kot so arhitektura, obliko-

vanje, oglaševanje, vizualne umetnosti, glasbene, uprizoritvene in intermedijske umetnosti, mediji, programska oprema in igre, film in avdiovizualna dejavnost, kulturni turizem kot tudi drugo umetniško ustvarjanje. Prva dva sklopa (A1 in A2) sta namenjena ustvarjalcem, organizacijam in podjetjem, ki delujejo na prej navedenih področjih, sklop A3: »Kreativni povezovalnik« pa vzpodbuja prijave podjetij, ki se bodo povezovale s kreativnim sektorjem z namenom prenosa novih idej in procesov v gospodarstvo.

Uspešno sodelovanje kreativnega sektorja in gospodarstva

Predstavljamo nekaj primerov izbranih projektov na prvem razpisu iz sklopa A3: »Kreativni povezovalnik«, ki odražajo sodelovanje med kreativnim sektorjem in gospodarstvom.

V sodelovanju podjetja GEOENERGETIKA d.o.o. in kreativnega podjetja ADESCO nastaja projekt »Razvoj inovativnega urbanega LED osvetlitvenega sistema Bruma«, ki meri na potencial estetsko-funkcionalnega osvetljevanja urbanih površin in ga bo odlikovala zmožnost ustvarjanja kreativnih in interaktivnih scenskih osvetlitev. Podjetji LEDCOM D.O.O. in TAK kolektiv (KKS) razvijata projekt »Inovativne rešitve polnjenja pametnih naprav«, ki omogočajo brezžično polnjenje naprave in magnetno nameščanje na vse Xvida ovitke za pametne naprave in s tem boljšo uporabniško izkušnjo.

Pri projektu »Legende pod krošnjami« sodelujeta podjetje MICE d.o.o. in društvo Matafir in ustvarjata inovativno storitev interaktivnega kulturnega

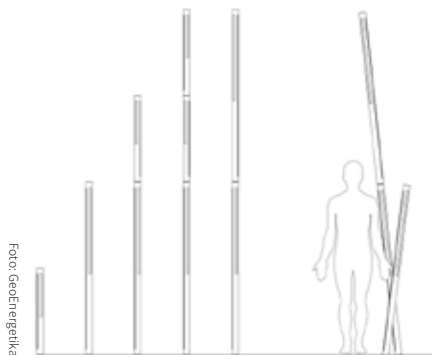

Foto: Geoenergetika

Foto: Ledcom

Foto: Distopik

doživetja Slovenije za zahtevnega kulturnega in kongresnega gosta (Orehov gaj). Procesni inženiring d.o.o. je zasnoval »Kreativno-inženirski Zeleni inkubator«, s katerim trajnostno povezujejo kulturni in kreativni sektor z inženirskim za krepitev uvajanja okoljevarstvenih ukrepov in energetske učinkovitosti.

Uspešne primere najdemo tudi v sklopu A2: Kreativni start-up. Tak primer je podjetje Distopik d.o.o., ki predstavlja spletni produkt »Mix:analog« za glasbene producente in inženirje s celega sveta, ki nudi oddaljen dostop do najbolj priznanih in iskanih naprav za delo z zvokom. Uporabniki lahko upravljajo s fizičnimi napravami prek spletnega vmesnika kadarkoli in od kjerkoli na svetu. Cilj projekta je prodreti na tuje trge. Podjetje Kabinet 01 d.o.o. v sodelovanju z oblikovalko Suno Čehovin razvija in nadgrajuje obstoječo linijo visoko kvalitetnih spominkov »Zajtrk s Plečnikom«. Gre za nabor spominkov, nad katerimi bdi Plečnikova silhueta.

Podpora za vse zainteresirane

Potencialnim prijaviteljem na razpis bo Center za kreativnost nudil podporo in organiziral izobraževalne ter mreženjske aktivnosti, predstavitve razpisa po Sloveniji, delavnice, svetovanja 1/1 in druge aktivnosti. S ciljem aktivnejšega povezovanja z gospodarstvom bo v sodelovanju z GZS organizi-

rana posebna predstavitev in mreženje za sklop A3: »Kreativni povezovalnik«. Podjetjem, ki bodo zainteresirana za prijavo na razpis, bo CzK nudil pomoč pri iskanju ustvarjalcev in sodelavcev za razvoj njihovega produkta ali storitve.

Vsi izbrani prejemniki subvencij bodo upravičeni do mentorja, ki jim bo svetoval pri razvoju prijavljenih projektov in podjetij. Bazo mentorjev in mentorski program za izbrane prijavitelje organizira Center za kreativnost, baza pa je dostopna na njihovi spletni strani. [gg](#)

Dodatne
informacije o
razpisu

Foto: Kabinet01

Datum objave
razpisa na
Ministrstvu za
kulturo:
14. februar 2020

Datum
predstavitve
razpisa na GZS:
3. marec 2020
ob 10:00

Podjetniki pogledajte v prihodnost in ukrepajte že danes!

EARLY WARNING

Mentorstvo za obvladovanje težav

7. mednarodna konferenca MSP

(za mikro, mala in srednja podjetja)

četrtek 2. april 2020

Lokacija: Hiša Evropske unije,
Dunajska cesta 20, Ljubljana

Dogodek je brezplačen. Število mest je omejeno.
Pravočasno si zagotovite prostor s prijavnico na dogodek.

Organizator dogodka: GZS Podjetniško trgovska zbornica

PTZ Priložnost. Tradicija. Znanje.
PODJETNIŠKO TRGOVSKA ZBORNICA

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Dogodek podpira

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za gospodarski
razvoj in tehnologijo

SPIRIT
SLOVENIJA

PARTNER PTZ v letu 2020
Sberbank banka d.d.

SBERBANK

Prijave do torka 31.3. 2020, več na <https://konferencamsp.gzs.si/> ali konfm2020@gzs.si

Stališča

Ob odstopu premiera Šarca

Predsednik vlade Marjan Šarec je z odstopom presekal gordijski voz. Zadnjih nekaj mesecev v vladi ni bilo zaznati usklajene politične smeri. Stanje je bilo zelo nepredvidljivo. Predlogi zakonov, ki so bili vloženi v parlamentarno proceduro – neredko kar s strani poslancev in mimo socialnega dialoga – niso temeljili na argumentih in izračunih, temveč čedalje bolj na populizmu in zadovoljevanju enostranskih interesov. Jasne, razumne strategije ni bilo videti. Prihodnji glavoboli, ki jih sedanje odločitve politikov povzročajo, pa postajajo vse bolj gotovi. Izzivi, ki so bili pred sedanjo vlado, tudi zato, ker je bila manjšinska, preprosto niso bili uresničljivi.

Na področju javne porabe smo bili, kljub rekordnemu proračunu, priča vse večjim zahtevam po dvigu proračunskih izdatkov, zato ne preseneča, da so vlado zapuščali ravno izkušeni gospodarski strokovnjaki. Tisti, ki so zastopali glas razuma, ki so se zavzemali za vzdržnost javnih financ, se očitno niso mogli več strinjati s politiko všečnosti za vsako ceno in pohodom nad uspešna podjetja.

Dobro bi bilo, da bi Slovenija čim prej dobila novo vlado z jasnim političnim mandatom, ki bi se resno lotila najpomembnejših strukturnih vprašanj. Skrbi pa nas, da si bomo, medtem ko se bo politika ukvarjala s seboj, otežili položaj pri pogajanjih za novo finančno perspektivo, saj bodo naslednji tedni in meseci odločilni. Ravno tako se utegnejo upočasniti priprave na predsedovanje EU.

Za prihodnje si želimo čvrste vlade. Ključni izziv pa bo tudi v prihodnje, kako različne interese – po eni strani vse večje izdatke za socialo, po drugi strani pa finančno vzdržnost, ki zahteva korenite reforme – uskladiti.

Spremljajte
stališča in
komentarje GZS
o aktualnih
tematikah.

PRIZNANJE "Pomladni veter" bomo že 7. leto zapored podelili:

- USTANOVI,
- ORGANIZACIJI,
- DRUŽBI ali
- POSAMEZNIKU,

ki je po mnenju članov GZS ali združenj, sekcij, zbornic znotraj GZS, največ prispeval k **vzpodbujanju podjetništva in zdravega podjetniškega okolja v Sloveniji.**

Priznanje bomo podelili na 7. konferenci za mikro, mala in srednja podjetja, 2. aprila 2020.

Predloge zbiramo do petka 28. februarja 2020 na e-naslov ptz@gzs.si

PTZ

Priložnost. Tradicija. Znanje.
PODJETNIŠKO TRGOVSKA ZBORNICA

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Novice

Nagrada Feniks za projekt leta 2019 podjetju Res- Pons d.o.o.

Nagrada Feniks za projekt leta podeljuje Združenje za management consulting pri GZS – Zbornici poslovno storitvenih dejavnosti svojim članicam – svetovalnim gospodarskim družbam ali samostojnim podjetnikom za uvedene svetovalne projekte. Za leto 2019 je bil s to prestižno nagrado, kipcem Feniks, nagrajen projekt Holistična lekarna Lekarna Dobrova - Implementacija holističnega svetovanja v izvedbi podjetja Res- Pons d.o.o. Priznanja so prejeli tudi naročnik projekta Matija Centrih – Lekarna Dobrova in sodelavci v projektnih timih tako izvajalca kot naročnika.

Projekt odlikujejo predvsem inovativen pristop in metodologija, verodostojnost analize na osnovi velikega reprezentativnega vzorca in poslovni model, ki vključuje številne deležnike, ki doslej v delu lekarn niso bili prepoznani kot pomembni. S tega vidika je tudi vpliv projekta na razvoj okolja (v tem primeru predvsem lekarniškega) ocenjen visoko, tudi z vidika potencialnega vpliva na spremembe v obnašanju poslovnih subjektov (lekarn) v prihodnje. Še posebej pa velja poudariti uspešno izvedbo projekta, ki je naročniku tudi zagotovila dobre poslovne rezultate.

Foto: Tjaša Molek

Podeljeno priznanje Mladi svetovalec 2019

V Zbornici poslovno storitvenih dejavnosti smo podelili priznanje Mladi svetovalec/ mlada svetovalka 2019. Priznanje je prejela Meta Galjot, mlada svetovalka v podjetju Res- Pons d.o.o. Po oceni komisije je kandidatka s predstavljenim projektom pokazala visoko stopnjo sposobnosti opravljanja svetovalnega dela z vsemi potrebnimi atributi, dobrim poznavanjem

strokovnega področja dela komitenta in temu ustreznih pristopov.

Priznanje ji je izročila Katarina Veselko (OK Consulting d.o.o.), ki je pred leti tudi sama prejela to priznanje.

Foto: Tjaša Molek

V Združenju prevajalskih podjetij podelili priznanje Prevajalsko pero

V Združenju prevajalskih podjetij smo konec leta 2019 prvič podelili priznanje Prevajalsko pero. Prejeli sta ga perspektivni mladi prevajalki Urša Klinc, zaposlena v podjetju STAR prevajalske storitve d.o.o. Ljubljana, in Nina Retko, zunanja sodelavka podjetja ATE Globalis d.o.o.

Priznanje je namenjeno tako spodbujanju prevajalskih podjetij, da skrbijo za razvoj mladih kadrov, kot tudi spodbudi slednjih za strokovno delo na visoki ravni. Pridobijo ga lahko mladi prevajalci/ prevajalke, ki se izkažejo s kakovostnim prevodom v izbrani jezikovni kombinaciji.

Prvih 100 prijav za certifikat brezplačnih

Od 5. februarja so odprte prijave za pridobitev certifikata Družbeno odgovoren delodajalec, ki poteka v okviru ozaveščevalnega projekta pod krovnim sloganom »Nobeno delo se ne naredi samo od sebe«. Certifikat zasleduje cilj celovitega izboljšanja družbeno odgovornega upravljanja gospodarskih in negospodarskih subjektov s posebno pozornostjo do zaposlenih.

V postopek pridobivanja certifikata lahko vstopijo podjetja in organizacije, ki imajo vsaj pet zaposlenih. Certifikati se bodo podeljevali v dveh stopnjah: naprej Pristopni, nato Napredni certifikat. Slednji se bo nadalje delil na tri stopnje: Napredni 1, 2 in 3. Ob vključitvi v proces se bo prijavitelj lahko odločil za certificiranje enega ali več področij certifikata od

skupaj štirih. V primeru, da se bo prijavitelj odločil za pridobitev certifikata na vseh štirih vsebinskih področjih, bo pridobil krovni certifikat.

Za prvih 100 prijaviteljev, ki se bodo za certificiranje prijavi v letu 2020, bo certifikat brezplačen. Do konca trajanja projekta, to je do septembra 2022, bo certifikat brezplačen še za 100 prijaviteljev, skupno torej za 200 podjetij oz. organizacij. Po zapolnitvi te kvote oz. po septembru 2022 pa bo pridobitev certifikata postala plačljiva. Več informacij: www.certifikatdod.si.

Nujna je celovita sistemska ureditev dolgotrajne oskrbe

Na konferenci »Kako do kakovostne in dostopne dolgotrajne oskrbe«, ki je potekala v organizaciji Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji in Gospodarske zbornice Slovenije, je večina udeležencev poudarila, da mora sistem dolgotrajne oskrbe v prvi vrsti zagotoviti takojšnjo obravnavo oz. minimalne čakalne dobe. Osredotoča pa naj se na zagotavljanje storitev v domačem okolju.

Na konferenci so bile v ospredju nekatere odprte dileme oz. izzivi, s katerimi se sicer pri vzpostavitvi sistemov dolgotrajne oskrbe ukvarjajo v večini evropskih držav: financiranje sistema, pomanjkanje kadrov v zdravstvu in socialni ter neposredni vpliv pomanjkanja storitev dolgotrajne oskrbe na trg dela.

V letu 2017 je bilo dolgotrajni oskrbi v Sloveniji namenjenih skupaj 520 mio evrov (javni izdatki 382 mio, zasebni 138 mio). Dolgotrajna oskrba še ni urejena v enovit sistem, razdrobljenost v financiranju pa povzroča nepreglednost in neučinkovito izrabo virov, je bila jasna izvršna direktorica GZS za socialni dialog Tatjana Čerin. Posebej je izpostavila, da si GZS ne želi novih obremenitev stroškov dela iz naslova dolgotrajne oskrbe in opozorila na nujnost diverzifikacije sredstev za namen dolgotrajne oskrbe. Glede na to, da naj bi bil predviden izvajalec novega sistema Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, je izrazila zaskrbljenost glede transparentnosti porabe sredstev, zbranih za zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje.

Napovednik

Koledar
dogodkov
GZS

24. februar 2020 – Kamnik

Poslovna komunikacija v angleškem jeziku

Tečaj poslovne angleščine za potencialne podjetnike ter mala, mikro in srednja podjetja/podjetnike v okviru SPOT Svetovanje Osrednjeslovenske regije na Gimnaziji in Srednji šoli Rudolfa Maistra v Kamniku.

1. – 3. marec 2020 – Kopaonik, Srbija

Izhodna gospodarska delegacija v Srbijo

V sodelovanju med Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo RS, Javno agencijo SPIRIT, Slovenskim poslovnim klubom Beograd, Privredno komoro Srbije in GZS organiziramo obisk slovenske poslovne delegacije na Kopaoniku. Delegacijo organiziramo pod pokroviteljstvom NLB.

2. – 23. marec 2020 – Velenje

Poslovna komunikacija v angleškem jeziku

SPOT Svetovanje Savinjska - Savinjsko-šaleška gospodarska zbornica organizira brezplačno 21-urno usposabljanje »Poslovna komunikacija v angleškem jeziku«, v prostorih Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice.

2. marec 2020 – Celje

Poslovna komunikacija z nekdanjo šefinjo Protokola RS – Ksenijo Benedetti

Protokol je - tako kot nogomet - najbolj pomembna postranska stvar na svetu. Razen ko ste zaradi nepoznavanja ob posel. Vabljeni vsi, ki bi želeli nadgraditi obstoječa, pridobiti nova znanja in z njimi izboljšati komunikacijske sposobnosti.

3. marec 2020 – Taipei, Tajvan

Brezplačen obisk nabavnega sejma Sourcing Taiwan 2020

Tajvanski Urad za zunanjo trgovino ter Svet za razvoj zunanje trgovine Tajvana (TAITRA) vabita na obisk sejma, v okviru katerega se bo mogoče srečati z vodilnimi tajvanskimi ponudniki s področij IKT, zelene industrije, pametnih sistemov ter medicinskih naprav in opreme.

4. marec 2020 – Ljubljana

Konferenca Kakšne kadre in kompetence potrebuje (in lahko pričakuje) gospodarstvo

Kadrovska konferenca, na kateri bodo predstavljene trenutne razmere in izzivi na področju kadrovskega razvoja: razmere na trgu dela, izobrazbena struktura, vpis v šole, izobraževanje odraslih, razvoj in načrtovanje kadrov v podjetjih, napovedovanje kompetenc prihodnosti.

4. marec 2020 – Maribor

Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov (GDPR) – ključne dolžnosti

Na delavnici bo Anže Novak, svetovalec informacijske pooblaščenke RS, predstavil ključne dolžnosti po Splošni uredbi o varstvu osebnih podatkov in odgovarjal na vprašanja udeležencev.

4. marec 2020 – Bovec

Srečanje gospodarstvenikov s primorskimi župani

V Bovcu bo v organizaciji GZS - Severno Primorske gospodarske zbornice potekalo srečanje predstavnikov gospodarstva s primorskimi župani.

5. marec 2020 – Ljubljana

Indija prodira naprej. Priložnosti za slovenska podjetja.

Predstavniki slovenskih podjetij vljudno vabljeni na poslovni zajtrk, ki ga organizira GZS na pobudo in v sodelovanju z Veleposlaništvom Indije v Ljubljani.

6. marec 2020 – Dol pri Ljubljani

Celovita prenova stavb

Slovensko združenje za trajnostno gradnjo in GZS - Zbornica za poslovanje z nepremičninami, ob podpori Eko sklada j.s., vabita na brezplačen dogodek za upravnike.

10. marec 2020 – Maribor

Predstavitve najpogostejših kršitev, ki so jih delovni inšpektorji zaznali v l. 2019

Emil Botič z Inšpektorata Republike Slovenije za delo bo udeležencem predstavil najpogostejše kršitve, ki so jih na Inšpektoratu zaznali v letu 2019. Po predstavitvi bo na voljo za vprašanja in pojasnila udeležencem.

12. marec 2020 – Ljubljana

Podelitev Nagrad GZS za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke

52. podelitev Nagrad GZS bo 12. marca v Cankarjem domu v Ljubljani. Rdeča nit je »Učenje je pot ...«.

14. marec 2020 – Ljubljana

Konferenca 8 ur za zdravje – promocija zdravja na delovnem mestu

Na enem mestu boste lahko v 8 urah prisluhnili 8 vrhunskim strokovnjakom s področja zdravega spanja, ki predstavlja temelj našega zdravja in njegovih treh stebrov: prehrane, gibanja in upravljanja s stresom.

18. marec 2020 – Ljubljana

ABC podjetništva – usposabljanje za podjetnike začetnike

SPOT svetovanje osrednjeslovenske regije organizira usposabljanje za podjetnice/podjetnike začetnike.

25. marec 2020 – Ljubljana

Brezplačna delavnica Uspešna predaja družinskega podjetja na naslednike

Na delavnici bomo predstavili 3 stebre, ki zgradijo trden most med generacijama: učinkovita komunikacija, optimizacija poslovanja in oblikovanje družinske ustave.

2. april 2020 – Ljubljana

7. mednarodna konferenca MSP

Podjetniki pogledajte v prihodnost in ukrepajte že danes. Pridružite se nam na 7. mednarodni konferenci za mikro, mala in srednja podjetja.

3. april 2020 – Ljubljana

Netko 2020 – Simbol spletne odličnosti

Nagrada Netko, ki jo skupaj podelujeta Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) in Register.si, v slovenskem spletu ločuje povprečno od vrhunškega.

Imetniki certifikata Excellent SME Slovenija dosegajo izjemne rezultate:

- imajo 30 % višje prihodke na zaposlenega od povprečja te velikosti podjetij,
- ustvarijo 57 % višji dobiček na zaposlenega,
- ustvarijo za 28 % višjo dodano vrednost na zaposlenega.

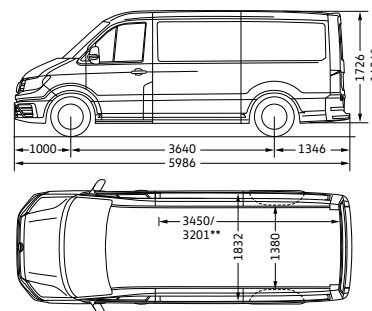
excellent-sme.gzs.si

Certifikat Excellent SME ima v Sloveniji preko 900 podjetij.

Prejemniki certifikata Excellent SME Slovenija po 1. decembru 2019

Cadis d.o.o.	Riro, d.o.o.	Tutor Team d.o.o.
Trinet, d.o.o.,	ARS Pharmae, d.o.o.	Inter Mineral d.o.o.
SPL d.d.	Riko Ekos d.o.o.	Karnion d.o.o.
Pinna, d.o.o.	IN IN d.o.o.	Avbreht, Zajc in Partnerji o.p, d.o.o.
Slowash d.o.o.	Academia d.o.o.	Zastor zastopanje in posredništvo, d.o.o.
Storkom Štore, d.o.o.	PE - TI konto, d.o.o.	Debria d.o.o.
Stroka produkt d.o.o.	Bial, d.o.o.	Plasta d.o.o.
Tehnocom d.o.o.	Bintegra, d.o.o.	Altel PCB d.o.o.
Inter - Adaks, d.o.o.	Domo, d.o.o.	Wilo Adriatic d.o.o.
Elbo - MA d.o.o.	S-TMM sistemi d.o.o.	Medicinsko termalni center Fontana, zdravstvo in rekreacija, d.o.o.
Mpge d.o.o.	Nebula d.o.o.	Avtoprevoznništvo Jože Prosenjak s.p.
Skrivnostni nakup d.o.o.	Tehnocom d.o.o.	Strojništvo Holc d.o.o.
Vitanest d.o.o.	Obrtno podjetniški servis Koper d.o.o.	Senčila Medle d.o.o.
Lestor d.o.o.	Projekt.si d.o.o.	
Klimatizacija Štrubelj d.o.o.	Jp.Montage d.o.o.	

Najboljši ga že imajo. Pridobite ga tudi vi!

Crafter furgon 30 L3, H2 2.0 TDI, 75 kW (102 KM)

Prostornina tov. prostora: 9,9 m³
 Skupna dovoljena masa: 3.000 kg

Serijska oprema:

- klimatska naprava
- električni pomik stekel
- daljinsko centralno zaklepanje
- električno nastavljivi in ogrevani zunanji ogledali
- dvosedežna sovoznikova klop
- radio Composition Audio z napravo Bluetooth za prostoročno telefoniranje

Jamstvo 4 Plus**

Zdaj že za

17.980 EUR* + DDV

Crafter furgon. Ima vse. In zmore največ.

Zdaj z izjemnim podjetniškim bonusom 3.000 EUR in bonom za financiranje 1.000 EUR. Obiščite najbližjega trgovca z vozili Volkswagen Gospodarska vozila in preverite ugodno ponudbo tudi za ostale izvedbe modela Crafter.

www.vw-gospodarska.si

**Gospodarska
vozila**

Emisije CO₂: 247–194 g/km. Kombinirana poraba goriva: 9,4–7,4 l/100 km. Emisijska stopnja: Euro 6. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Porsche Slovenija d.o.o., Bravničarjeva 5, 1000 Ljubljana. Slika je simbolna. *V ceni je upoštevan podjetniški bonus 3.000 EUR z DDV ter bon v obliki znižanja maloprodajne cene vozila v vrednosti 1.000 EUR z DDV, ki velja v primeru hkratnega financiranja/najema vozila preko družbe Porsche Leasing SLO d.o.o. in sklenitvijo AO in kasko zavarovanja preko družbe Porsche Zavarovalno Zastopništvo. Več na www.porscheleasing.si. Ponudba velja do 29. 02. 2020. **Podaljšano jamstvo za obdobje 3. in 4. leta ali do 120.000 prevoženih km.